

APPLE ΚΑΙ GOOGLE

Παραγωγή κινητών και εκτός Κίνας

Μέσα στις επόμενες εβδομάδες Apple και Google, θα λανσάρουν τα τελευταίας τεχνολογίας έξυπνα τηλέφωνα τους. Κάποια από αυτά δεν θα έχουν κατασκευαστεί στην Κίνα. Σύμφωνα με τους New York Times, ένας μικρός αριθμός θα έχουν κατασκευαστεί στην Ινδία, ενώ ορισμένα από τα μοντέλα της Google, τα Pixel, θα κατασκευαστούν στο Βιετνάμ. **Σελ. 9**

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 2020

Αποζημιώσεις 6 δισ. δολ. από Delta

Στα 6 δισ. δολ. έχουν φθάσει οι αποζημιώσεις που έχει δώσει η Delta Airlines σε πελάτες της λόγω ακυρώσεων ή καθυστερήσεων πτήσεων. Από τις αρχές του 2020 η εταιρεία έχει επιστρέψει το αντίτιμο 11 εκατ. εισιτηρίων σε επιβάτες, με το 20% των επιστροφών να αφορά το 2022. Η Delta καλύπτει σήμερα ποσοστό 86% των αναχωρήσεων του 2019. **Σελ. 11**

ΟΠΕΚ

Μειώνει την παραγωγή πετρελαίου

Σε άνοδο οδήγησε τις τιμές του πετρελαίου η απόφαση του ΟΠΕΚ+, του διεθνούς καρτέλ του οποίου άτυπο μέλος είναι τα τελευταία χρόνια η Ρωσία, να μειώσει και πάλι την παραγωγή του κατά 100.000 βαρέλια την ημέρα από τον επόμενο μήνα. Η μείωση είναι ισόποση με την αύξηση που είχε αποφασίσει νωρίτερα υπό τις πιέσεις του Αμερικανού προέδρου. **Σελ. 8**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Γενικός Δείκτης

72,55

Όγκος συναλλαγών (χιλιάδες €)

22,77

Ημέρα	Γενικός Δείκτης	Όγκος συναλλαγών (χιλιάδες €)
31/8	~78	~250
1/9	~68	~220
2/9	~82	~280
5/9	~75	~240
6/9	72,55	22,77

ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Αυξάνονται διεθνώς οι πωλήσεις tablet

Αντοχές στη διεθνή οικονομική και γεωπολιτική αστάθεια επιδεικνύει η παγκόσμια αγορά tablet. Σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, οι πωλήσεις tablet έφτασαν τα 40,5 εκατ. μονάδες το δεύτερο τρίμηνο του 2022, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 0,15% σε σχέση με πέρυσι. **Σελ. 11**

ΕΛΛΑΔΑ

Στήριξη στα όρια του προϋπολογισμού

Εν αρχή ην η επιδίωξη του ηλεκτρικού ρεύματος και για το 2023. Εκτιμάται ότι θα... περισσέψουν περίπου 500 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση επιπλέον μέτρων στήριξης, με έμφαση στο υψηλό κόστος θέρμανσης και στη στήριξη των φτωχών νοικοκυριών. Πολύ δύσκολα θα «κωρσέσει» κάποιο μέτρο στήριξης στον προϋπολογισμό της επόμενης χρονιάς. **Σελ. 14**

ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κίνητρα για χρήση πετρελαίου αντί αερίου

Κίνητρα για θέρμανση με πετρέλαιο, αντί αερίου και ηλεκτρικού ρεύματος, η επιδότηση του οποίου θα πάψει να είναι οριζόντια από τον επόμενο χρόνο, εξετάζονται στην Ελλάδα. Στο τραπέζι η αύξηση του επιδόματος θέρμανσης. Η Γερμανία και η Γαλλία συμφώνησαν στην ανταλλαγή ρεύματος και αερίου εάν επιδεινωθεί η κρίση τον χειμώνα. **Σελ. 16**

Τα επιτόκια φέρνουν αύξηση της δόσης

Όσοι έχουν λάβει δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο θα βιώσουν μια αύξηση στο κόστος δανεισμού τους

Δεδομένη θεωρείται η ανακοίνωση αύριο της αύξησης στο βασικό επιτόκιο του ευρώ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αύριο, λοιπόν, Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου, θα πραγματοποιηθεί η πρώτη φθινοπωρινή σύνοδος του Συμ-

βουλίου της ΕΚΤ, και σ’ αυτήν πιθανότατα να ανακοινωθεί η απόφαση για νέα αύξηση του βασικού επιτοκίου κατά 50 - 75 μονάδες βάσης με στόχο την αντιμετώπιση των πληθωριστικών τάσεων. Αναλυτές εκτιμούν πως η αυ-

ξηση θα είναι της τάξης των 75 μονάδων βάσης. Από εδώ και πέρα όσοι δανειολήπτες έχουν λάβει δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο θα βιώσουν μια αύξηση στο κόστος δανεισμού τους, αφού το Euribor έχει περάσει «για τα

καλά» σε θετικό έδαφος. Οι δανειολήπτες αναμένεται να πληρώνουν περισσότερους τόκους κυρίως όσοι έχουν δανεισμοί σε Euribor. Αυτό σε συνδυασμό με τον πληθωρισμό και την ακρίβεια θα δυσκολέψει περισσότερο

τα νοικοκυριά. Την ίδια ώρα, ένα άλλο πρόβλημα που δημιουργείται είναι η αποθάρρυνση του δανειολήπτη να δανειστεί ξανά, αφού με τα υφιστάμενα δεδομένα όσα νέα δάνεια δοθούν θα είναι ακριβότερα. **Σελ. 3**

Αγνώστου προελεύσεως κεφάλαια στην Τουρκία

Τα τελευταία στοιχεία φέρουν το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας να έχει φθάσει στα 32,4 δισ. δολ. στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Η μεγάλη αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών ήταν και ο λόγος που ο οίκος Moody’s υποβάθμισε το χρέος της Τουρκίας στην περιοχή των «ομολόγων σκουπιδιών», και αναμένεται να κάνουν το ίδιο οι άλλοι δύο διεθνείς οίκοι Standard & Poor’s και Fitch. Όπως, όμως, αποκάλυψε η ιστοσελίδα Al-Monitor, μόλις το 8% του ελλείμματος καλύφθηκε από εισροές ξένων κεφαλαίων από άμεσες επενδύσεις ή επενδύσεις χαρτοφυλακίου, και ένα 38% καλύφθηκε από τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας. Το υπόλοιπο 54% του ελλείμματος έχει καλυφθεί από τις λεγόμενες εισροές κεφαλαίων αγνώστου προελεύσεως. Πρόκειται για μια λογιστική κατηγορία που μπορεί να αφορά έως ένα βαθμό νόμιμες ροές συναλλαγματος. Όπως, όμως, τονίζει η Al-Monitor, συχνά περιλαμβάνει παράνομες ροές χρημάτων από εγκληματικές δραστηριότητες. **Σελ. 10**

Θησαυρίζουν οι χώρες που εξαγουν ενέργεια

Η ενεργειακή κρίση έχει αποφέρει ιλιγγιώδη έσοδα στα ταμεία της Ρωσίας. Δεν είναι, όμως, μόνο η Ρωσία που είδε τα έσοδά της να εκτοξεύονται στα ύψη ακολουθώντας τις τιμές του φυσικού αερίου και του πετρελαίου. Εξίσου ωφελημένες είναι γενικότερα όσες χώρες εξαγουν ενέργεια, από τη Μέση Ανατολή μέχρι τον ευρωπαϊκό Βορρά, που κυριολεκτικά πλούτισαν καθώς οι τιμές της ενέργειας έφτασαν στα ύψη και υπερέβησαν κατά πολύ το κόστος της εξόρυξης και της παραγωγής ενεργειακών πόρων. Όπως επισημαίνουν αναλυτές του κλάδου της ενέργειας, το αποτέλεσμα είναι μια εκτεταμένη μεταφορά κεφαλαίων από τις χώρες που εισάγουν και καταναλώνουν ενέργεια στις χώρες που την παράγουν. **Σελ. 12**

Με καλό μάτι βλέπουν την Κύπρο οι ξένοι Οίκοι

Θετικές αξιολογήσεις

Βελτίωση παρουσιάζουν οι πιστοληπτικές αξιολογήσεις της Κύπρου. Ο οίκος S&P αναβάθμισε την μακροχρόνια πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας κατά μία βαθμίδα. Τον Αύγουστο ο οίκος Moody’s αναβάθμισε τις προοπτικές της χώρας από σταθερές σε θετικές. Αναμένουμε τον Οίκο Fitch στις 16 Σεπτεμβρίου και τον οίκο DBRS στις 7 Οκτωβρίου. **Σελ. 5**

Χωρίς μάσκες και rabid test οι μαθητές στα σχολεία

Ετοίμα τα πρωτόκολλα

Χωρίς μάσκες και rabid test επιστρέφουν σήμερα οι μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης. Έχουν επικαιροποιηθεί τα υγειονομικά πρωτόκολλα τα οποία καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων. Πρώτο μέλημα ο περιορισμός της διασποράς του ιού. Οι ειδικοί έχουν ετοιμασθεί να αναθεωρήσουν το υγειονομικό πλάνο στην περίπτωση που παρατηρηθεί εκτεταμένη διασπορά του ιού. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μακροχρόνια ομαλότητα

Από τις πρώτες ενέργειες του συμβουλίου αρχηγών της ΕΕ όταν ξέσπασε η πανδημία της covid19, ήταν να θέσει στον «πάγο» το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Το ΣΣΑ αποτελεί τον δημοσιονομικό κανόνα της ΕΕ και υπάρχει για να διασφαλίζει ότι κανένα κράτος-μέλος δεν θα ξεδεύει πάνω από τις οικονομικές του δυνατότητες. Από το μακρινό 1997 οι ευρωπαίοι ηγέτες έθεσαν τα όρια αυτά ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 3% για το έλλειμμα και στο 60% για το χρέος.

Η ευθύνη παρακολούθησης της συμμόρφωσης στον κανόνα ανήκει στο συμβούλιο υπουργών Οικονομικών και στην Κομισιόν. Σε περίπτωση συστηματικής αθέτησης των υποχρεώσεων, η Κομισιόν έχει την ευχέρεια, κάτι που ποτέ δεν έχει πράξει,

να επιβάλει πρόστιμο ίσο με το 0,5% του ΑΕΠ σε χώρες που παραβιάζουν τον κανόνα για τρία συνεχόμενα τρίμηνα.

Σύμφωνα με την απόφαση της ΕΕ, ο δημοσιονομικός κανόνας είναι σε αναστολή από τον Μάρτιο του 2020 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023. Αποτελεί κοινό τόπο ότι το ΣΣΑ όταν επανέλθει θα πρέπει να τύχει αλλαγών προκειμένου να συνάδει με τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί αλλά και όσα αναμένεται να προκύψουν στο επόμενο διάστημα. Το θέμα μάλιστα τέθηκε σε δημόσια συζήτηση που ολοκληρώθηκε στο τέλος του προηγούμενου έτους και κατέληξε σε απόφαση όπως η Κομισιόν φέρει εισηγήσεις για αλλαγές.

Το ενδιαφέρον σε σχέσης με το πολύ κρίσιμο για τις χώρες του ευρώ,

συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, ΣΣΑ αναζωπυρώθηκε μετά την δημοσιοποίηση έκθεσης του ΔΝΤ με τίτλο «Μεταρρύθμιση του Δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ». Η έκθεση αναγνωρίζει την ανάγκη αλλαγών στο ΣΣΑ και σημειώνει ότι με την παρούσα του μορφή ο κανόνας δεν κατάφερε να αποτρέψει στο παρελθόν την δημιουργία ελλειμμάτων και χρεών που οδήγησαν σε βαθιές κρίσεις που έθεσαν σε αμφισβήτηση την σταθερότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Στην έκθεση περιλαμβάνεται η διαπίστωση ότι αυτό που χρειάζεται η ΕΕ είναι ένα πλαίσιο που θα επιβάλει στις υπερχρεωμένες χώρες, ο κανόνας του 3% και 60% παραμένουν ως τιμές αναφοράς, να ισορροπήσουν τα δημόσια οικονομικά τους εντός μιας περιόδου που δεν θα ξεπερνά τα 3 έως

5 χρόνια. Για την παρακολούθηση αυτού, το ΔΝΤ εισηγείται ένα νέο και ανεξάρτητο σώμα που θα λειτουργεί ως δημοσιονομικό συμβούλιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο που σε συνδυασμό με την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των εθνικών δημοσιονομικών συμβουλίων θα «επιβάλουν» την διόρθωση.

Η χρονική συγκυρία δημοσιοποίησης της έκθεσης είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς γίνεται σε μια περίοδο που αρκετές χώρες έχοντας συσσωρεύσει σημαντικά χρέη βλέπουν τα επιτόκια να οδηγούνται στα ύψη αφήνοντας ολοένα και λιγότερες δυνατότητες να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις που έχουν να κάνουν με τον πληθωρισμό, την ενεργειακή κρίση και την κλιματική αλλαγή.

Αναγνωρίζοντας ότι οι απαιτήσεις για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής από μόνες τους είναι αρκετές για να βάλουν τα δημόσια οικονομικά αρκετών χωρών σε περιπέτειες, το ΔΝΤ εισηγείται την σύσταση ενός νέου ταμείου που θα μπορούσε να δημιουργήσει η ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι «δύσκολες» μέρες καλύπτοντας επιπλέον και τις δαπάνες για την πράσινη συμφωνία. Αξίζει να αναφερθεί ότι η πράσινη συμφωνία για την ΕΕ θα κοστίζει 170 δισ. ευρώ τον χρόνο μέχρι το 2050.

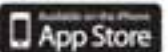
Η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με μια πρώτης τάξης ευκαιρία να μεταρρυθμίσει την πολύ σημαντική συνθήκη του Μάαστριχτ, και να πετύχει, σύμφωνα με το ΔΝΤ, την δημιουργία ενός πλαισίου μακροχρόνιας ομαλότητας για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;

Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

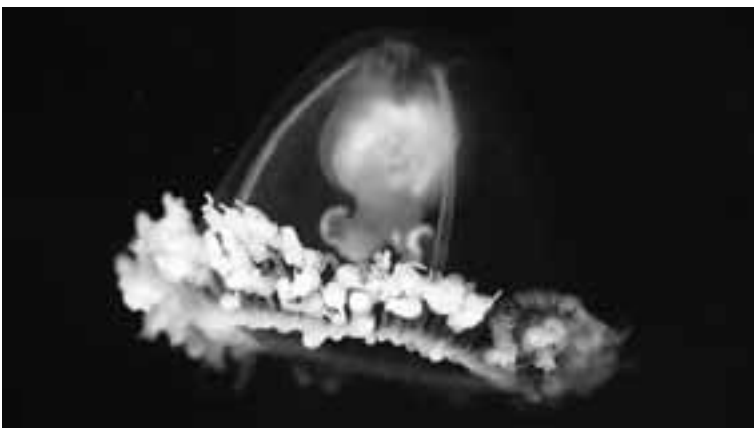
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ισπανική επιστημονική ομάδα διαπίστωσε ότι η *Turritopsis dohrnii* διαθέτει παραλλαγές στο γονιδίωμά της που την κάνουν πιο αποτελεσματική στην αντι-γραφή και «επιδιόρθωση» DNA.

«Μίλησε» η αθάνατη μέδουσα

ΜΑΔΡΙΤΗ. Τον γενετικό κώδικα της «αθάνατης μέδουσας», πλάσματος ικανού να επανέρχεται α-ενώως στην εφηβική του κατά-σταση, αποκωδικοποίησαν Ισπανοί επιστήμονες, γεννώντας ελπίδες αποκάλυψης των μυστικών που κρύβονται πίσω από τη μακροβιότητα της και της σχέσης που ενδέχεται να έχει με την ανθρώπινη γήρανση. Η σχετική μελέτη, που δημοσιεύθηκε στην επιστημονική Proceedings of the National Academy of Sciences από επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου του Οβιέδο, χαρτογρά-

ρανσps και επανόδου σε εμβρυακό στάδιο, τα περισσότερα είδη χάνουν την ικανότητά τους αυτή μόλις φθάσουν σε ηλικία αναπαραγωγής – κάτι που δεν ισχύει για την *Turritopsis dohrnii*.

«Γνωρίζαμε εδώ και 10 με 15 χρόνια ότι αυτό το είδος μέδουσας ήταν ικανό να προχωρήσει σε μικρό γενετικό «τέχνασμα», λέει ο Μόντι Γκράχαμ, ειδικός στις μέδουσες και επικεφαλής του Ωκεανογραφικού Ινστιτούτου της Φλόριντας, το οποίο δεν συμμετείχε στη μελέτη των Ισπανών γενετιστών. Το «τέχνασμα» αυτό χάρισε στην *Turritopsis dohrnii* το προσωνύμιο της «αθάνατης μέδουσας», όρο τον οποίο ο Γκράχαμ θεωρεί κάπως υπερβολικό.

Η μελέτη είχε ως στόχο τον εντοπισμό των αιτιών που κάνουν τη συγκεκριμένη μέδουσα διαφορετική από άλλες. Οι επιστήμονες συνέκριναν το γονιδίωμα της *Turritopsis dohrnii* με εκείνο της γενετικής «εξαδέλφης» της, *Turritopsis rubra*, η οποία δεν εμφανίζει την ικανότητα αναζωογόνησης μετά την αναπαραγωγή. Η ομάδα διαπίστωσε ότι η *Turritopsis dohrnii* διαθέτει παραλλαγές στο γονιδίωμά της που την κάνουν πιο αποτελεσματική στην αντιγραφή και «επιδιόρθωση» DNA.

Ο ρόλος των πρωτεϊνών

Οι μέδουσες αυτές είναι επίσης ικανότερες στη διατήρηση τελομερών – των άκρων των χρωμοσωμάτων που συρρικνώνονται με την πάροδο των ετών. «Η μελέτη δεν θα μας βοηθήσει να φτιάξουμε καλύτερες κρέμες προσώπου. Θα μας βοηθήσει όμως να αντιληφθούμε τον ρόλο που παίζουν συγκεκριμένες πρωτεΐνες στην επιμήκυνση της ζωής ορισμένων μέδουσών», σημειώνει ο δρ Γκράχαμ.

REUTERS

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ**

Κρατώντας τον πολιτισμό στα χωριά της Κύπρου

Περπατώντας μια μέρα του Αυγούστου σε ένα από τα σοκάκια του χωριού Όμοδος στην Κύπρο, αντίκρισα μπροστά μου ένα υπόγειο χώρο με μια πινακίδα που γράφει Homodeus Art & Handcraft Gallery. Μπαίνοντας μέσα είδα διάφορες χειροποίητες δημιουργίες κυρίως από γυαλί, πηλό αλλά και πίνακες ζωγραφικής που μου προκάλεσαν το ενδιαφέρον. Στο χώρο εκεί συνάντησα την ιδιοκτήτρια της γκαλερί Σώτια Γιάγκου, η οποία μίλησε στην «Κ» για το πώς είναι να είσαι ιδιοκτήτης γκαλερί αλλά και ενεργός καλλιτέχνης όπως είναι η ίδια σε ένα από τα χωριά της Κύπρου, τονίζοντας ότι «είναι προνόμιο το να είσαι καλλιτέχνης σε ένα χωριό όπως το Όμοδος, για το λόγο ότι μπορείς να εμπνευστείς και να δημιουργήσεις σε ένα χώρο κοντά στη φύση μακριά από το γκρίζο και τους ρύπους».

- Πώς πήρατε την απόφαση να ανοίξετε την Homodeus Art & Handcraft Gallery στο Όμοδος και όχι σε κάποιο κέντρο πόλης π.χ. Λευκωσία ή Λεμεσό;

- Η απόφαση ήταν εύκολη αφού είμαι γεννημένη και μεγαλωμένη στο χωριό Όμοδος, που είναι τουριστικός προορισμός με μεγάλη επισκεψιμότητα. Το οικημα στο οποίο στεγάζεται η 'Homodeus Art & Handcraft Gallery' είναι το πατρικό μου σπίτι, το οποίο ανακαίνισα και ως καλλιτέχνης προτίμησα να δημιουργήσω ένα χώρο στον οποίο θα εκθέτω τα έργα μου και συνάμα, να φιλοξενώ κι άλλους Κύπριους καλλιτέχνες. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην απόφασή μου η κρατική οικονομική βοήθεια μέσω του σχεδίου α-γροτουρισμού.

- Τι είναι αυτό που προσφέρει η γκαλερί σας στο Όμοδος; Ποιοι είναι οι καλλιτέχνες που παρουσιάζετε;

- Η γκαλερί μας προσφέρει τη δυνατότητα στον Κύπριο και στον ξένο επισκέπτη να δει και να προμηθευτεί δημιουργίες από Κύπριους καλλιτέχνες. Επίσης στο εργαστήριο της γκαλερί προσφέρουμε εργαστήρια fused glass. Μεταξύ των 15 Κύπριων καλλιτεχνών συμπεριλαμβανομένων εμένα της Σώτίας Γιάγκου και δύο από τα παιδιά μου Βασίλη και Νάγιας Γιάγκου, συμμετέχουν οι Αναστασία Λαμπασάκη, Χριστίνα Θρασυβουλίδου, Ερωδιδός, Λούκας Σταύρου, Δημήτρης Βανέζης και γιανιάδης από το χωριό με τα υπέροχα δαντελωτά κεντήματα τους (πιπίλα).

- Υπάρχουν δυσκολίες στο να είσαι ιδιοκτήτης γκαλερί σε ένα χωριό της Κύπρου;

- Ναι, υπάρχουν αρκετές δυσκολίες όπως η μεταφορά πρώτων υλών, η έλλειψη τεχνικών για επισκευή μηχανημάτων και είναι δαπανηρό το συχνό δρομολόγιο στην πόλη. Οι κακές καιρικές συνθήκες

«To Fused Glass είναι η τεχνική στην οποία το γυαλί αποκτά την τελική του μορφή κατά τη διάρκεια του ψασίματος σε καλούπια μέσα στο καμίνι. Αυτή την τεχνική διδάσκουμε στον κόσμο είτε σε επαγγελματικό ή ψυχαγωγικό, εμπειρικό επίπεδο», λέει η Σώτια Γιάγκου για τα εργαστήρια γυαλιού που προσφέρει.

«Το οικημα στο οποίο στεγάζεται η 'Homodeus Art & Handcraft Gallery' είναι το πατρικό μου σπίτι, το οποίο ανακαίνισα και ως καλλιτέχνης προτίμησα να δημιουργήσω ένα χώρο στον οποίο θα εκθέτω τα έργα μου και συνάμα, να φιλοξενώ κι άλλους Κύπριους καλλιτέχνες».

κατά την χειμερινή περίοδο που αποθαρρύνουν τη μετακίνηση του κόσμου προς τα ορεινά χωριά, με αποτέλεσμα τα καταστήματα να υπολειμθούν. Επίσης το επάγγελμά μας εξαρτάται από την ικανότητα του επισκέπτη να εκτιμά την τέχνη.

Τέχνη μέσα από την ψυχή μας

- Εκτός από ιδιοκτήτης της γκαλερί είστε και καλλιτέχνης. Πώς είναι η ζωή ενός ενεργού καλλιτέχνη στο χωριό της Κύπρου Όμοδος; Ποια είναι τα θετικά και τα αρνητικά

- Είναι προνόμιο το να είσαι καλλιτέχνης σε ένα χωριό όπως το Όμοδος, για το λόγο ότι μπορείς να εμπνευστείς και

και διαφήμιση. Επικερνήσεις υπάρχουν τις οποίες είναι δύσκολο να τις βρεις εκτός και αν σου τις αναφέρουν, όπως το πρόγραμμα στο υφυπουργείο Τουρισμού "Heartland of Legends" μέσω του οποίου παρείχαμε δωρεάν εργαστήρια στον κόσμο και έτσι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν την τεχνική του 'Fused Glass'. **-Τι είναι αυτό που θα θέλατε ή περιμένετε από την πολιτεία;**

- Να ενισχύσει αλλά και να προωθήσει τους ενεργούς Κύπριους καλλιτέχνες στην προσπάθειά τους να προβάλλουν την Κύπρο εντός και εκτός. Επίσης στα σχολεία μας πρέπει να ενισχυθεί η καλλιτεχνική παιδεία.

- Μιλήστε μου για τα ραγαστήρια γυαλιού που προσφέρεται στο κοινό;

- Το Fused Glass (μορφοποιημένο γυαλί σε καμίνι) είναι η τεχνική στην οποία το γυαλί αποκτά την τελική του μορφή κατά τη διάρκεια του ψασίματος σε καλούπια μέσα στο καμίνι. Αυτή την τεχνική διδάσκουμε στον κόσμο είτε σε επαγγελματικό ή ψυχαγωγικό, εμπειρικό επίπεδο. Είναι όμορφα ξεκούραστα εργαστήρια δεν έχουν όριο ηλικίας, μπορούν να τα παρακολουθήσουν από μικρά παιδιά έως και ηλικιωμένα άτομα. Κάθε άτομο ξεχωριστά θα φτιάξει τη δικιά του δημιουργία, θα την ψήσουμε και θα του την παραδώσουμε.

Πληροφορίες: Facebook Page:

<https://www.facebook.com/Homodeus-Art-Handcraft-Gallery-257984214380762>.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ**

Διεπιστημονική παράσταση

Μετά από τρεις sold out παραστάσεις στο Ευδάδικο στο Λεμεσό, η διεπιστημονική παράσταση "setting the codes for the heart of a dream" έρχεται για δύο νύχτες στην Λευκωσία, στο ARTos Foundation. Το "Setting the Codes for the Heart of a Dream" ακολουθεί το ταξίδι μιας Τεχνητής Νοημοσύνης (Artificial Intelligence: A.I.) στην προσπάθειά της να καταλάβει τι ήταν τα όνειρα, μια έννοια που έχει πλέον εξαλειφθεί στο απροσδιόριστο μέλλον της ύπαρξής της. Το A.I. βυθίζεται σε θεωρίες ονείρων, από ψυχαναλυτικές σε φιλοσοφικές, τζάι σε διάφορες τέχνες, όπως η μουσική τζάι η λογοτεχνία, που απαθανάτισαν την πολυπλοκότητα τούτης της έννοιας του «ονείρου». Καθώς το A.I. την εξερευνά εκτεταμένα, βλέπουμε τις σκέψεις του, τους προβληματισμούς του τζάι την εξέλιξη του καθώς μαθαίνει που θεωρητικούς τέχνες, επιστήμονες, τζάι συγγραφείς, όπως τον Donna Haraway, τον Walter Benjamin, τον Carl Jung τζάι άλλους. Ταυτόχρονα, αναδύονται ερωτήσεις για την ανθρώπινη ύπαρξη τζάι για την επαναστατική προοπτική των ονείρων. Η περφόμανς συνδυάζει διάφορους κλάδους τζάι καλλιτεχνικά στοιχεία. Η Νάγια Αναστασιάδου θα ερμηνεύει το κείμενο της Ιουλίας Τομαζή τζάι θα μετουσιώνει το A.I.. Η παράσταση θα πραγματοποιηθεί που έργα τέχνης της Μαρίας Λεωνίδου τζάι που την πρωτότυπη μουσική του Παναγιώτη Μπνιά, που εν βασισμένη σε τραγούδια που έστειλε ο κόσμος, που έχουν να κάνουν με όνειρα. ARTos

House, την Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου και την Παρασκευή 9 Σεπτεμβρίου 2022 στις 8:30 μ.μ. Λεωφ. Αγίου Ομολογητών, 1080 Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 97701010.

The Naghash Ensemble

Το συγκρότημα Naghash Ensemble συνδυάζει τη γήινη πνευματικότητα του αρμενικού λαϊκού τραγουδιού, με τη νέα κλασική μουσική, τον σύγχρονο μετά-μινιμαλισμό, και την ενέργεια της τζάζ και της ροκ. Τρεις καταπληκτικές τραγουδίστριες και μερικοί από τους καλύτερους μουσικούς στο duduk, oud, dhol, και πιάνο παίζουν καινούργια κομμάτια βασισμένα σε ιερά κείμενα του μεσαιωνικού Αρμένιου μυστικιστή, ποιητή και ιερέα, Mkrtich Naghash. Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας Γ. Λυκούργος, την Πέμπτη 9 Σεπτεμβρίου 2022 στις 8:30 μ.μ. Κυριάκου Μάτση 15 Λάρνακα. Προπώληση Ticketethou.

«Τίποτα δικό μου»

Σ' ένα δυστοπικό 2077 που κατοικείται από ανθρώπους οι οποίοι ζουν στο απόλυτο «τώρα», χωρίς παρελθόν, χωρίς ιστορία, μια γυναίκα κάθεται μόνη... Ακούει κτυπήματα στην πόρτα. Δεν είναι κανείς. Ο άντρας της επιστρέφει στο σπίτι απ' τη δουλειά και της δίνεται μια παράξενη συνάντηση με μια γριά που περιφερόταν στα ερείπια της παλιάς/εγκαταλελειμμένης πόλης. Τότε ένας ξένος εμφανίζεται στην πόρτα, σαν επισκέπτης από έναν παλιό, χαμένο κόσμο. Αυτό που ακολουθεί είναι μια παράδοξη, τραγική και σορεία κατάσταση,

“Setting the Codes for the Heart of a Dream”, στο ARTos Foundation.

«Το Καινούργιο Παιδί», στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας.

μέχρι που κι οι δυο φαίνεται να χάνονται μέσα σε μια παραίσθηση, μια περιεργή θέαση του μέλλοντος. Ένα έργο-καταγγελία εναντίον των ολοκληρωτικών καθεστώτων. Τεχνολόγος ΕΘΑΑ, την Τρίτη 13 Σεπτεμβρίου 2022 στις 8:30 μ.μ. Λεωφ. Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, Λεμεσός. Προπώληση Soldoutticketbox.

Διεθνές Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ 2022

Επιπρόσθετα και φέτος στην 30ή διοργάνωση το Διεθνές Φεστιβάλ Κύπρια, από τις 6 Σεπτεμβρίου μέχρι και τις 16

«Τίποτα δικό μου» στον Τεχνικό χώρο ΕΘΑΑ.

Οκτωβρίου, σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο. Καλλιτέχνες και σύνολα από την Κύπρο και τον κόσμο θα παρουσιάσουν το έργο τους. Το Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου παρουσιάζεται η παράσταση «Το Καινούργιο Παιδί» σε κείμενο και σκηνοθεσία των Θανάση Παπαθανασίου και Μιχάλη Ρέππα, και επί σκηνής η Κάτια Δανδουλάκη. Το «Καινούργιο Παιδί» είναι η ιστορία μιας γυναίκας που γεννήθηκε το 1950, της Δάφνης. Η Δάφνη δεν έχει κάτι ξεχωριστό, κάτι που να τη διαφοροποιεί από το μεγάλο πλήθος. Η

The Naghash Ensemble στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.

Coco, στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τρ. Κύπρου.

Δάφνη είναι μια γυναίκα της γενιάς μας. Είναι μια από μας. Και από μια μεριά, η Δάφνη είμαστε εμείς. Εμείς που επαναστατήσαμε (έστω και στη φαντασία μας) ενάντια στο κατεστημένο, στην οικογένειά μας, στον παραδοσιακό τρόπο ζωής, αλλά αργότερα στάσαμε τα δικά μας σπίτια με μοντέρνο τρόπο και με πολύ παλιά υλικά. Η παράσταση είναι ένας μονόλογος της Δάφνης (Κάτια Δανδουλάκη) η οποία αφηγείται περιστατικά που όλοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουμε ζήσει. Ο συντηρητικός μπαμπάς,

η μαμά που διαβάζει ακόμα και τη σκέψη της κόρης της, οι έρωτες, οι γάμοι, οι απώλειες... Η ζωή ξετυλίγεται επί σκηνής, όπως και στην πραγματικότητα, άλλοτε σαν δράμα, άλλοτε σαν κομεντί και άλλοτε σαν φάρσα, μέσα στο κινηματογραφικό σκηνικό του Γιώργου Παβαλά, που δημιουργεί την αίσθηση στο θεατή φεύγοντας ότι είδε μια κινηματογραφική υπερπαραγωγή. Δημ. Θέατρο Λευκωσίας, το Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου 2022 στις 8:30 μ.μ. Μουσείου 4 Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 77777745.

Coco

Ο μικρός Μιγκέλ μας ταξιδεύει στο κόσμο των Προγόνων του, στην τελευταία προβολή του υπαίθριου καλοκαιρινού κινηματογράφου στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Τεχνών Φανερωμένης 22. Λίγα λόγια για την ταινία: Παρά τη μυστηριώδη οικογενειακή απαγόρευση της μουσικής -η οποία κρατάει ολόκληρες γενιές-, ο Μιγκέλ ονειρεύεται να γίνει ένας επιδέξιος μουσικός σαν το είδωλό του, τον Ernesto de la Cruz. Μετά από μερικά αλλόκοτα γεγονότα, και λατάρώντας να αποδείξει το ταλέντο του, ο Μιγκέλ θα βρεθεί στην εκθαμβωτική και πολύχρωμη Χώρα των Προγόνων. Στην πορεία θα συναντήσει τον Hector, έναν γοητευτικό απατεώνα, και μαζί θα κάνουν ένα απίθανο ταξίδι, προσπαθώντας να ανακαλύψουν την αλήθεια της οικογενειακής ιστορίας του Μιγκέλ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, την Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου 2022 στις 9:00 μ.μ. Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22 128157.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλ.Α: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΤΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αι.Αι.Ε: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Τα επιτόκια αλλάζουν το τοπίο των δανείων

Αποθαρρύνονται οι δανειολήπτες να συνάψουν νέα δάνεια αφού θα είναι πλέον ακριβότερα - Αύξηση 75% ανακοινώνει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ζήτημα ωρών είναι η ανακοίνωση της αύξησης στο βασικό επιτόκιο του ευρώ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), καθώς την Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιηθεί η πρώτη φθινοπωρινή σύνοδος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία πιθανότατα θα αυξήσει τα βασικά επιτόκια κατά 50 - 75 μονάδες βάσης με στόχο την αντιμετώπιση των πληθωριστικών τάσεων. Πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι η επιτοκιακή αύξηση θα είναι των 50 μονάδων βάσης, ενώ αναλυτές στις τελευταίες εκτιμήσεις τους υπολογίζουν πως η αύξηση θα είναι της τάξης των 75 μονάδων βάσης. Ο «νομισματικός χάρτης» για το υπόλοιπο του 2022 έχει δοθεί και από εδώ και πέρα όσοι δανειολήπτες έχουν λάβει δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο θα βιώσουν μια αύξηση στο κόστος δα-

Από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και έπειτα αντιμετωπίζουμε μια κατάσταση, κατά την οποία ο πληθωρισμός είναι υπερβολικά υψηλός και η οικονομία επιβραδύνεται.

ναισμού τους, αφού το Euribor έχει περάσει «για τα καλά» σε θετικό έδαφος.

Οι δανειολήπτες αναμένεται να πληρώνουν περισσότερους τόκους όσοι κυρίως έχουν δανεισμό σε Euribor, που σε συνδυασμό με τον πληθωρισμό και την ακρίβεια θα δυσκολέψουν τα νοικοκυριά. Την ίδια ώρα, ένα άλλο πρόβλημα δημιουργείται. Και τούτο είναι η αποθάρρυνση του δανειολήπτη να δανειστεί ξανά, αφού με τα υφιστάμενα δεδομένα όσα νέα δάνεια δοθούν θα είναι ακριβότερα.

Η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ τον Ιούλιο του 2022 ήταν κομβική, αφού έδωσε ένα τέλος στα αρνητικά

Οι εκτιμήσεις θέλουν μέχρι το Μάρτη του 2023 τα επιτόκια να έχουν φτάσει τουλάχιστον στο 1,25%, άρα και μετά το Σεπτέμβρη να ακολουθήσει και άλλη αύξηση επιτοκίων.

επιτόκια με την επιτοκιακή αύξηση των 50 μονάδων βάσης, δημιουργώντας ένα εργαλείο για τις υπερχρεωμένες χώρες όπως Ιταλία και Ελλάδα. Το «Εργαλείο Προστασίας Μετάδοσης» της νομισματικής ροής (Transmission Protection Instrument - TPI) είναι ένα πρόγραμμα αγοράς ομολόγων κατά χώρα, το οποίο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αδικαιολόγητων πιέσεων στις αποδόσεις των ομολόγων μεμονωμένων χωρών μελών, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τα θεμελιώδη οικονομικά τους μεγέθη, και στην αποτροπή σημαντικών αποκλίσεων μεταξύ των επιτοκίων στην Ευρωζώνη.

Γιατί το κάνει η ΕΚΤ

Οι εκτιμήσεις θέλουν μέχρι το Μάρτη του 2023 τα επιτόκια να έχουν φτάσει τουλάχιστον στο 1,25%, άρα και μετά το Σεπτέμβρη να ακολουθήσει και άλλη αύξηση επιτοκίων. Έτσι έχει χαράξει η ΕΚΤ τη νομισματική της πολιτική. Σύμφωνα με το επίσημο δελτίο της ΕΚΤ, η εντολή που της έχει ανατεθεί είναι να διατηρεί τις τιμές σταθερές. Όταν οι τιμές στην οικονομία αυξάνονται υπερβολικά γρήγορα – δηλαδή όταν ο πληθωρισμός είναι υπερβολικά υψηλός – η αύξηση των επιτοκίων βοηθά να τον επαναφέρει στον στόχο του 2% μεσοπρόθεσμα. Η ΕΚΤ τονίζει πως

ο πληθωρισμός επιβαρύνει τους πολίτες και πολλοί ανησυχούν ότι θα γίνει μόνιμο φαινόμενο. Προσθέτει ότι παρακολουθούνται αυτές οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό και γι' αυτό αποφάσισε τον Ιούλιο να αυξήσει τα επιτόκια. «Για να δείξουμε ότι δεν θα αφήσουμε τον πληθωρισμό να παραμείνει πάνω από το 2% και έτσι οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό θα παραμείνουν υπό έλεγχο», τονίζει χαρακτηριστικά στο δελτίο της. Η ΕΚΤ, στο δελτίο της, αναφέρει πως από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και έπειτα αντιμετωπίζουμε μια κατάσταση κατά την οποία ο πληθωρισμός είναι υπερβολικά

Μειώνεται η όρεξη για στεγαστικά

Η καθαρή ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά κατέγραψε μεγαλύτερη μείωση κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, παρά τις προσδοκίες για αμετάβλητη ζήτηση σύμφωνα με την έρευνα του προηγούμενου τριμήνου. Η μείωση αυτή αντανάκλασε τη λήξη του κυβερνητικού σχεδίου επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια στις 31 Δεκεμβρίου 2021 και τον προεφοδιασμό της ζήτησης το τέταρτο τρίμηνο του 2021, την κλιμάκωση των γεγονότων στην Ουκρανία καθώς και τη μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Σύμφωνα με τις προσδοκίες των τραπεζών για το τρίτο τρίμηνο του 2022, η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο αναμένεται να παραμείνει αμετάβλητη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, τόσο από επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων από νοικοκυριά.

υψηλός και η οικονομία επιβραδύνεται. Οι τιμές έχουν αυξηθεί πολύ λόγω του πολέμου, ιδίως όσον αφορά την ενέργεια και τα τρόφιμα, ενώ παράλληλα πολλές επιχειρήσεις δυσκολεύονται περισσότερο να εξασφαλίσουν τα υλικά, τα ανταλλακτικά και τους εργαζομένους που χρειάζονται για την παραγωγή, και αυτό επιτείνει τα προβλήματα που είχε προκαλέσει η πανδημία.

Αυστηρά κριτήρια

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα οικονομικά αποτελέσματα των τραπεζών της Κύπρου η όρεξη για νέο δανεισμό δεν έχει καμφθεί. Η Κεντρική Τράπεζα

της Κύπρου (ΚΤΚ), ωστόσο, σε έρευνά της για τα κριτήρια χορήγησης και ζήτησης δανείων, καταγράφει μειώσεις. Σύμφωνα με την έρευνα της ΚΤΚ, το δεύτερο τρίμηνο του 2022, τα κριτήρια χορήγησης δανείων 2 τόσο προς επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων προς νοικοκυριά έγιναν αυστηρότερα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Οι τράπεζες επέδειξαν την αυξημένη αντίληψη κινδύνου σε σχέση με τη γενική οικονομική κατάσταση, τις προοπτικές της αγοράς κατοικίας και τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών, ως τον κύριο παράγοντα για την υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων. Επιπρόσθετα, στην αυστηροποίηση των κριτηρίων χορήγησης επιχειρηματικών δανείων συνέβαλε και η μειωμένη ανοχή τους στον κίνδυνο. Για το τρίτο τρίμηνο του 2022, οι τράπεζες αναμένουν αυστηρότερα κριτήρια χορήγησης δανείων στην Κύπρο για όλες τις κατηγορίες δανείων, ενδεχομένως λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων και της αυξημένης αβεβαιότητας για το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον.

Από πλευράς ζήτησης, η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο από επιχειρήσεις και νοικοκυριά κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022 κατέγραψε μείωση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Σύμφωνα με την Κεντρική, η μείωση της ζήτησης επιχειρηματικών δανείων αποδίδεται στη μειωμένη ζήτηση για χρηματοδότηση πάγιων επενδύσεων, συγχωνεύσεων ή εξαγορών και αναδιαρθρώσεων επιχειρήσεων, για αναδιαρθρώσεις χρεών καθώς και στο γενικό επίπεδο επιτοκίων. Ενδεχομένως, οι επιχειρήσεις αποφάσισαν να αναβάλουν τα επενδυτικά τους σχέδια λόγω της αβεβαιότητας των γεωπολιτικών εξελίξεων και των οικονομικών τους συνεπειών. Παρόλα αυτά, αξίζει να σημειωθεί ότι καταγράφηκε αυξημένη ζήτηση επιχειρηματικών δανείων για αποθέματα και κεφάλαια κίνησης, η οποία πιθανόν να σχετίζεται με την άνοδο των τιμών ενέργειας και πρώτων υλών και τις συνεχιζόμενες διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού.

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Γραφεία στον Τρυπιώτη, Λευκωσία

- Βρίσκονται στον 1°, 2°, και 3° όροφο
- Καλυμμένοι χώροι 196-221τ.μ.
- Διαθέσιμοι χώροι στάθμευσης
- Σε προνομιακή θέση στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας
- Μέρος ενός κτηρίου μικτής χρήσης, που εφάπτεται της οδού Διαγόρου
- Κοντά σε όλες τις ανέσεις, υπηρεσίες, εμπορικές και οικιστικές αναπτύξεις

Ref: 7104, 8059, 8060

7777 5656
www.gogordian.com

Go
yield

Από €500.000

Το στρατηγικό πλάνο ανοίγματος των σχολείων

Οι οδηγίες του Υπουργείου Υγείας για ασφαλή επιστροφή των μαθητών στις σχολικές αίθουσες χωρίς μάσκες και τεστ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η **σταδιακή** επιστροφή εκπαιδευτικού προσωπικού και μαθητών στις σχολικές αίθουσες, αποτελεί ίσως το δυνατότερο υγειονομικό τεστ για την πανδημία μετά την καλοκαιρινή περίοδο. Αρχής γενομένης από τη μέση εκπαίδευση, σήμερα Τετάρτη 7 Σεπτεμβρίου, και την δημοτική εκπαίδευση την ερχόμενη εβδομάδα, η επιδημιολογική εικόνα του πρώτου μήνα μετά το καλοκαίρι θα καθορίσει εν πολλοίς το στρατηγικό υγειονομικό πλάνο για το φθινόπωρο και τον χειμώνα. Επίσης, τα επιδημιολογικά στοιχεία από το άνοιγμα των σχολικών μονάδων θα δείξουν αν οι άνθρωποι που έχουν εκφραστεί από την επιστη-

Η **Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης, σε συνεργασία με τη Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή, έχουν ολοκληρώσει την επικαιροποίηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων τα οποία καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων σε υγειονομικά ζητήματα.**

μονική κοινότητα, για την πορεία της πανδημίας έχουν βάση. Με βάση την τελευταία απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η επιστροφή στα θρανία θα γίνει με ένα χαλαρό υγειονομικό πλαίσιο με την προστατευτική μάσκα και τα τεστ ανίχνευσης του ιού να μην είναι υποχρεωτικές προϋποθέσεις για μαθητές και εκπαιδευτικούς, μια εξέλιξη που προέκυψε μετά τη μελέτη των καλών επιδημιολογικών δεδομένων του μηνός Αυγούστου. Ωστόσο, οι ειδικοί έχουν ετοιμασθεί να αναθεωρήσουν το υγειονομικό πλάνο στην περίπτωση που παρατηρηθεί εκτεταμένη διασπορά του ιού μέσα στις σχολικές μονάδες και ενδεχόμενης μεταφοράς του ιού εκτός των σχολείων. Η Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης, σε συνεργασία με τη Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή, έχουν ετοιμάσει έναν οδικό χάρτη που στην ουσία αποτελεί το στρατηγικό πλάνο για ασφαλή επιστροφή και λειτουργία των σχολείων.

Το πλάνο

Σκοπός του οδικού χάρτη για να παραμείνουν ανοικτά και ασφαλή τα scho-

Χωρίς μάσκες και τεστ ανίχνευσης του ιού επιστρέφουν στις σχολικές αίθουσες οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί της μέσης εκπαίδευσης.

λεία είναι να ακολουθηθεί μια ορθή στρατηγική μείωσης του κινδύνου διασποράς του ιού. Σημαντικό εργαλείο στην επίτευξη του στόχου είναι τα υγειονομικά πρωτόκολλα που έχουν ετοιμασθεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και επικαιροποιήθηκαν πριν το άνοιγμα των σχολείων. Τα πρωτόκολλα στοχεύουν να διασφαλίσουν τη φυσική παρουσία εκπαιδευτικών και μαθητών στα σχολεία και σε συνθήκες υγειονομικής ασφάλειας. Με πρώτο μέλημα τον περιορισμό της διασποράς του ιού στις σχολικές μονάδες ο οδικός χάρτης προτείνει:

-Η κατά το δυνατόν εφαρμογή φυσικής αποστασιοποίησης, ειδικά σε εσωτερικούς χώρους που δεν εξαερίζονται επαρκώς και σε περίπτωση που ένα άτομο (παιδί ή ενήλικας) εμφανίσει συμπτώματα συμβατά με COVID-19. Επιπλέον, στους εξωτερικούς χώρους όπου υπάρχει συνωστισμός, συστήνεται η εφαρμογή φυσικής αποστασιοποίησης

-Συνεπής και ορθή χρήση μάσκας, δίνοντας έμφαση σε αυτή τη φάση της πανδημίας σε ομάδες που έχουν ακόμα

ΥΠΑΝ: Με τους καλύτερους οιωνούς

Η **επιστροφή** των μαθητών μέσης εκπαίδευσης την Τετάρτη και της δημοτικής την ερχόμενη εβδομάδα γίνεται με τους καλύτερους οιωνούς, όπως ανέφερε ο υπουργός Παιδείας Προδρόμος Προδρόμου. Σε μήνυμά του με αφορμή την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, ο κ. Προδρόμου τονίζει πως το ΥΠΑΝ «παραμένει σε εγρήγορση και δεν θα παραλείψουμε να τηρούμε τους γενικούς κανόνες υγειονομικής προστασίας. Ωστόσο, η γενική εικόνα στη χώρα μας και διεθνώς μας επιτρέπει να αφοσιωθούμε πλέον αποκλει-

στικά στην κύρια αποστολή του σχολείου και της εκπαίδευσης, στην καταξίωση στον στίβο των γραμμάτων και της παιδείας». Σε πρακτικά λειτουργικά ζητήματα η εικόνα που παρουσιάζεται από εκπαιδευτικούς είναι θετική. Οι σχολικές μονάδες στη συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν στελεχωθεί με το κατάλληλο προσωπικό ενώ τα σχολικά βιβλία έχουν σταλεί στα σχολεία. Σύμφωνα με εκπαιδευτικούς στη μέση εκπαίδευση δεν προκύπτουν ζητήματα με εργασίες σε κτιριακές εγκαταστάσεις.

-Διενέργεια διαγνωστικών ελέγχων (τεστ), για άμεσο εντοπισμό κρουσμάτων σε περίπτωση που ένα παιδί ή ενήλικας παρουσιάσει συμπτώματα. -Έμφαση στα μέτρα προσωπικής υγιεινής. -Προώθηση του εμβολιασμού, με έμφαση στις ομάδες υψηλού κινδύνου.

Πιο ακριβό το σάντουιτς της καντίνας φέτος

Αυξήσεις τουλάχιστον 10% σε όλα τα είδη που πωλούνται στα σχολικά κυλικεία

Του ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Πιο **βαριά** το χέρι στην τσέπη θα πρέπει να βάλουν οι μαθητές για να αγοράσουν τα διάφορα προϊόντα από τις καντίνες των σχολείων. Η ακρίβεια και ο πληθωρισμός έχουν επηρεάσει, όπως είναι φυσικό, και τον τομέα των σχολείων και ιδιαίτερα κυλικεία και καντίνες. Οι τιμές των προϊόντων αναμένεται να παρουσιάσουν μία αύξηση λίγο πάνω από το 10% προσηθέτοντας άλλο ένα βραχνά στους γονείς που στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Ποια όμως βασικά προϊόντα παρουσιάζουν αύξηση στην τιμολόγηση; Πόσα χρειάζεται πλέον ένας μαθητής για να φάει και να πει από το κυλικείο του σχολείου;

Το κόστος των πρώτων υλών αλλά και της διακομιδής εκτοξεύτηκε για τους κυλικείαρχες, ενώ στον αντίποδα οι οργανωμένοι γονείς προσπαθούν συμμετέχοντας στις επιτροπές να διατηρήσουν

Ενα σάντουιτς ή ένα σνακ, με ένα μπουκαλάκι νερό και κάποιο χυμό ή γαλατάκι στοιχίζει τουλάχιστον 3 ευρώ.

τις τιμές σε φυσιολογικά επίπεδα. Για να γεφυρωθεί το χάσμα που φυσιολογικά δημιουργήθηκε ανάμεσα στο κέρδος που επιζητούν οι ενοικιαστές των καντίνων και να παραμείνουν οι τιμές σε πλαίσιο που να μην επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τους μαθητές -και κατ'επέκταση τους γονείς- οι δύο πλευρές φαίνεται να έχουν καταλήξει σε μία μέση λύση.

Από τα είδη που είθισται να λαμβάνουν την μερίδα του λέοντος σε ό,τι αφορά τις προτιμήσεις των μαθητών μπορούμε

να παρατηρήσουμε πως ένα απλό σάντουιτς μόνο καλλούμι ή τυρί ξεκινά από το 1,75 ενώ με λουτζά ή ρόστο από τα 2,10 και 2,20, αντίστοιχα. Λίγο πιο χαμηλά τα είδη αρτοποιείου με τις τυρόπιτες (με σφολιάτα ή χωρίς), πίτσες και ταξινόπιτες να βρίσκονται στο 1,55. Αξίζει να σημειωθεί πως οι λουκανικόπιτες έχουν αφαιρεθεί από τους πάγκους των κυλικείων μετά από συστάσεις διατροφολόγων.

Σε ό,τι αφορά τα ποτά το νερό θεωρείται ίσως αυτό που έχει την μεγαλύτερη κατανάλωση με το μπουκαλάκι (μικρό) στα 0,25 ευρώ και το μεγάλο (500ml) στα 0,45 ευρώ. Τα γνωστά σοκολατούχα γαλατάκια (ή με γεύση μπανάνας) από €1 μέχρι €1,15 αναλόγως του μεγέθους ενώ αν ένας μαθητής προτιμήσει τον χυμό, το εύρος τιμών ξεκινά από τα 0,85 ευρώ του ευρώ και φτάνει μέχρι το €1,40. Πόσο αυξήθηκαν οι τιμές σε σχέση με πέρυσι; Κατά 15 σεντ με 20 σεντ πάνω οι τιμές

στα σάντουιτς σε σχέση με τις αντίστοιχες περινές αφού το καλλούμι ή τυρί (σάντουιτς ή πίτα) από το 1,60 ανέχεται πλέον στο 1,75 ενώ το ρόστο χοιρινό από τα 2 ευρώ τιμολογείται πλέον στα €2,20. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση εντοπίζεται και στην πίτα της σάτζις (από 1,70 στο 1,90) ενώ τυρόπιτα και πίτσα επανέρχονται στους πάγκους με «καπελάκι» 15 σεντ (από 1,40 σε 1,55). Μικρότερη η διαφοροποίηση στα γαλακτομικά σκευάσματα (από 0,05 μέχρι 0,15 ευρώ) όπως το γαλατάκι, το αϊράνι, το στραγγιστό γιαούρτι και το φρουτογιαούρτι ενώ στα ίδια επίπεδα κυμαίνεται η αύξηση σε χυμούς και παγωμένο τσάι. Το νερό είναι ακριβότερο κατά 5 σεντ.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό πως ένα σάντουιτς ή ένα σνακ, παρέα με ένα μπουκαλάκι νερό και κάποιο χυμό ή γαλατάκι ανέρχεται συνολικά σε ένα ποσό γύρω στα €3. Με τις θερμοκρασίες που επικρατούν μπορεί εύκολα κάποιος να υ-

Αίθουσες

Η οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας εκ των πραγμάτων θεωρείται κομβικής σημασίας στο στόχο για ασφαλή λειτουργία των σχολείων. Με βάση το επικαιροποιημένο πρωτόκολλο για τη σχολική περίοδο 2022-2023, ο αριθμός των μαθητών σε κάθε αίθουσα/χώρο διδασκαλίας δεν πρέπει να υπερβαίνει τους είκοσι πέντε μαθητές. Οι χώροι διδασκαλίας σε κλειστούς ή ανοικτούς χώρους τυγχάνουν έγκρισης από τη διεύθυνση του σχολείου. Έμφαση δίνεται στους κλειστούς χώρους διδασκαλίας. Εν προκειμένω τα πρωτόκολλα καθορίζουν με σαφήνεια τις προϋποθέσεις και τα μέτρα που θα πρέπει να τηρούνται.

-Οι μαθητές θα έχουν απόσταση τουλάχιστον ενός μέτρου μεταξύ τους και ο χώρος διακίνησης του εκπαιδευτικού θα απέχει ένα μέτρο από το πλησιέστερο θρανίο.

-Ο κάθε μαθητής έχει τη δική του θέση στο θρανίο και καρέκλα, τα οποία χρησιμοποιεί καθημερινά και για όλη τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι μαθητές δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν θρανίο ή καρέκλα άλλου συμμαθητή τους.

-Η μετακίνηση μαθητών σε άλλους χώρους επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητη η μετακίνηση σε άλλη αίθουσα.

-Η διδάξη των θρανίων γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να υπάρχει μεταξύ των παιδιών απόσταση, τουλάχιστον, ενός μέτρου.

-Συστήνεται τα θρανία να έχουν κοινό προσανατολισμό ώστε να μειώνεται, κατά το δυνατό, η έκθεση των παιδιών σε σταγονίδια από βήχα ή φτέρνισμα.

Οι εκπαιδευτικοί

Τα πρωτόκολλα δίνουν καθοριστικό ρόλο στους εκπαιδευτικούς για την πιστή εφαρμογή των υγειονομικών προστατευτικών μέτρων. Μεταξύ άλλων προβλέπουν:

-Ο εκπαιδευτικός ελέγχει και αποτρέπει τον συνωστισμό μαθητών πέραν των ορίων που έχουν τεθεί.

-Προτρέπει τους μαθητές να τηρούν τους κανόνες υγιεινής.

-Παρακολουθεί, διακριτικά, τους μαθητές και σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων, ακολουθεί τις οδηγίες του Υγειονομικού Πρωτοκόλλου και των σχετικών εγκυκλίων οδηγίων του Υ.Π.Α.Ν.

Τα πρωτόκολλα επιτρέπουν την διοργάνωση σχολικών εκδρομών, επισκέψεων, παρακολούθηση κινηματογραφικών και θεατρικών παραστάσεων εντός του σχολείου με αυστηρή τήρηση

όλων των προληπτικών μέτρων προστασίας από τη νόσο COVID-19. Στην περίπτωση μεταφοράς εκτός σχολείων θα πρέπει να περιορίζεται η αλληλεπίδραση μαθητών διαφορετικών τμημάτων και να τηρείται σχεδιάγραμμα θέσεων για δήλωση των στενών επαφών σε περίπτωση παρουσίας κρούσματος.

Κρούσματα

Τα υγειονομικά πρωτόκολλα ορίζουν τους γονείς ή κηδεμόνες ως τους υπεύθυνους για τον καθημερινό έλεγχο τυχόν συμπτωμάτων των παιδιών, πριν από την αναχώρησή τους από το σπίτι. Σε περίπτωση παρουσίας συμπτωμάτων κατά τη διάρκεια της παρουσίας στο σχολείο, πρέπει το άτομο που παρουσιάζει τα συμπτώματα να απομονώνεται στο ειδικό δωμάτιο που έχει καθοριστεί και ακολουθώντας να εφαρμόζονται τα πρωτόκολλα που έχουν ανακοινωθεί από το Υπουργείο Υγείας. Συστήνεται όπως η Διεύθυνση του σχολείου χειρίζεται το όλο θέμα με ευαισθησία, διακριτικότητα και σεβασμό προς τα παιδιά, και όπως καλεργηθούν στα παιδιά στάσεις για αποφυγή ενδεχόμενου κοινωνικού στιγματισμού. Τα ίδια προβλέπονται και για τις περιπτώσεις διαχειρίσιμης ύποπτου κρούσματος το οποίο αναπτύσσει συμπτώματα COVID-19 εντός της σχολικής μονάδας. Επιπλέον προβλέπεται:

-Μεταφορά του παιδιού στο σπίτι με αυτοκίνητο.

-Απολύμανση του χώρου στον οποίο κινείται το ύποπτο κρούσμα.

-Αν πρόκειται για προσωπικό (ενήλικες) απομάκρυνση του ατόμου από τη σχολική μονάδα, παραπομπή στο σπίτι και άμεση επικοινωνία με Προσωπικό Ιατρώ για παρακολούθηση και διενέργεια τεστ εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

-Εν αναμονή του αποτελέσματος, το ύποπτο κρούσμα παραμένει στο σπίτι του.

Τα πρωτόκολλα δεν επιτρέπουν τη μετάβαση ύποπτου κρούσματος σε σχολεία, μαθητόν ή εκπαιδευτικών. Σε κάθε περίπτωση παρουσίας συμπτωμάτων, το άτομο πρέπει να υποβάλλεται σε τεστ και να επιστρέφει στο σχολείο μετά την πάροδο τουλάχιστον 1-2 ημερών από την υποχώρηση του πυρετού και την ύφεση της συμπτωματολογίας. Διευκρινίζεται ότι η συγκεκριμένη πρόνοια δεν αφορά σε στενές επαφές επιβεβαιωμένων κρούσματος. Εάν το ύποπτο κρούσμα είναι στενή επαφή κρούσματος οφείλει να ακολουθήσει τις ισχύουσες οδηγίες του Υπουργείου Υγείας.

Το νερό έχει την μεγαλύτερη κατανάλωση με το μπουκαλάκι (μικρό) στα 0,25 ευρώ και το μεγάλο (500ml) στα 0,45 ευρώ.

ποθέσει ότι ένα μπουκαλάκι νερό μπορεί να μη φτάσει ενώ στις 6 περίπου ώρες που ένας μαθητής θα παραμείνει στο σχολείο, είναι πολύ πιθανόν να χρειαστεί ένα γαλατάκι ή μια μπάρα (ένα έξτρα σνακ). Ένα εβδομαδιαίο κόστος λοιπόν της τάξεως των €20 για κάθε μαθητή μπορεί να καταστεί απαραίτητο για την σίτιση του -με προμήθειες αποκλειστικά από το κυλικείο της σχολικής μονάδας-

ποσό διόλου ευκαταφρόνητο, ιδιαίτερα στις περιόδους που διανύουμε.

Αφήνουμε σε δεύτερη μοίρα τις παραινεσίες ειδικών διατροφολόγων για τη σημασία του προγεύματος και τον αντίκτυπο που αυτό έχει στην μαθησιακή και όχι μόνο- ικανότητα των μαθητών αλλά και σε γενικότερο πλαίσιο τις σωστές διατροφικές συνήθειες ατόμων σε νεαρές ηλικίες.

Το σκάνδαλο των υποκλοπών και, ιδιαίτερα, ο τρόπος που θα αντιμετωπιστεί – αν (α) θα πέσει άπλετο φως σε αυτό ή θα στιγματίσει τη θητεία της κυβέρνησης Μητσοτάκη, καθώς και (β) αν θα γίνει ευκαιρία για το γκρέιμσμα στεγανών στην ΕΥΠ ή αν, αντίθετα, καταλήξει σε ενίσχυση-θωράκιση αυτών των στεγανών– θα βαρύνει στις εξελίξεις. Το θέμα ήδη απασχολεί τους οίκους αξιολόγησης, από τους οποίους εξαρτάται αν τα ελληνικά ομόλογα βγουν από την κατηγορία «σκουπίδια» το 2023 ή θα παραμείνουμε αποκλεισμένοι από τις διεθνείς αγορές, μέσα σε ένα σχετικό απρόβλεπτο διεθνές περιβάλλον.

Στο πεδίο της δημοσιονομικής πολιτικής προβλέπεται ότι ο προϋπολογισμός θα μείνει εντός στόχων φέτος, εν πολλοίς

λόγω... πληθωρισμού: ο πληθωρισμός, μαζί με τις τιμές στα ράφια των σούπερ μάρκετ, εκτινάσσει και τα έσοδα της έμμεσης φορολογίας – λόγω των αμετάβλητων συντελεστών του ΦΠΑ. Επιπλέον, βελτιώνεται τη σχέση ΑΕΠ/χρέος – το ονομαστικό ΑΕΠ θα αυξηθεί 8,5% λόγω πληθωρισμού κι άλλο 4,5%-5% πραγματικά, θα φτάσει στα 200 δισ. ευρώ φέτος, περίπου όσο ήταν το 2011. Και το πολύ καλό: τρώει χρέος. Εχοντας σταθερά επιτόκια περί το 2%, για 250 δισ. χρέος στον ESM πληρώνουμε τόκους 2% αντί για 8% που θα πληρώναμε αν δεν ήταν σταθερά, κι έτσι γλιτώνουμε 15 δισ. ευρώ μέσα στο 2022. Όχι άσχημα.

Τα προβλήματα μετακυλιντάν στα επόμενα χρόνια, με αρχή το 2023, που

έχει συμφωνηθεί να παράγουμε πρωτογενές πλεόνασμα 1% του ΑΕΠ. Μπορεί, λοιπόν, να υποθέσει κανείς ότι (με τις νεοελληνικές παραδόσεις...) το δημοσιονομικό «μάζεμα» θα αρχίσει αμέσως μετά τις εκλογές, εξέλιξη που θα ζαφηνώσει και θα προκαλέσει αντιδράσεις όχι μόνο των αδύναμων αλλά και των οικονομικά πιο εύρωστων, που συνήθισαν να εισπράττουν επιδοτήσεις κι είναι οι πιο άγριοι διεκδικητές των «κεκτημένων» – πρώτος κίνδυνος. Θα έχει μεσολαβήσει, δε, ένα φθινόπωρο δύσκολο για μεγάλες κοινωνικές ομάδες, ανέργους και νέο-πτωχούς με δουλειά αλλά γλίochres αμοιβές: φέτος τα 700 ευρώ του 2021 έχουν γίνει λιγότερα από 500 – η αξία της εργασίας πάλι κόντρα στη γενική άνοδο

των τιμών. Κι έχει μαζευτεί πολύ προσάναμμα στην κοινωνία – είναι ο δεύτερος κίνδυνος. Ακόμη κι αν η Ευρώπη αποφασίσει κάποια αξιολογικά μέτρα στήριξης των κρατών-μελών, αυτά θα ανακουφίσουν μάλλον τους κρατικούς προϋπολογισμούς – κρατικές δαπάνες για επιδοτήσεις θα υποκατασταθούν από κοινοτικά κονδύλια. Σε αυτό το χαμηλό βαρομετρικό, ξεσπάει το σκάνδαλο των υποκλοπών. Λέγεται ότι δεν ενδιαφέρει την κοινωνία, πως το μόνο που την ενδιαφέρει είναι τα οικονομικά προβλήματα. Αν, πάλι, ως σκέψη κάποιους τους ανακουφίζει, ίσως υποτιμούν την επίδραση του συνδυασμού των παράνομων υποκλοπών με όλα τα άλλα προβλήματα και, κυρίως, τις συνέπειες μιας ηθικής απαξίωσης όσων κάνουν

ή όσων ανεχθούν τέτοιους γκανγκστερισμούς.

Σε μια δύσκολη περίοδο, όλα αυτά λειτουργούν διαλυτικά. Κάπου εδώ οι ξένοι παρατηρητές ανιχνεύουν πολιτικούς κινδύνους. Η κυβερνητική αντίδραση στο σκάνδαλο των υποκλοπών μπορεί να αποδειχθεί καταλυτική για το καλό ή για μεγέθυνση των κινδύνων.

Στο καλό οδηγεί ο δρόμος της διαφάνειας: κρίνεται παράνομη η υποκλοπή των συνομιλιών του Ν. Ανδρουλάκη, διδονται έντιμες εξηγήσεις –γιατί/ποιοι την αποφάσισε–, διερευνάται αν υποκλέπτονταν συνομιλίες και άλλων πολιτικών διαφόρων κομμάτων, καταλογίζονται οι ευθύνες και αλλάζει το καθεστώς της ΕΥΠ.

Τους κινδύνους επιτείνει η τακτική της στρουθοκαμήλου: το απόρρητο έναντι της Επιτροπής Θεσμών (διεθνής πρωτοτυπία...) και οι ακροδεξιές έμπνευσης θεωρίες περί ξένου δακτύλου απομακρύνουν κεντρικούς ψηφοφόρους και μαζί την αυτοδυναμία της Ν.Δ., ενώ ταυτόχρονα εμποδίζουν τις εκλογικές συνεργασίες της. Προσώρας, αυτή η τακτική επιτρέπει την υποψία ότι η στρουθοκάμηλος έχει γίνει ευάλωτη σε πιέσεις πατακόθεν, είτε από συντεχνίες είτε από συμφέροντα είτε από συνιστώσες του κόμματος – που μπορούν να μιλάνε ή να σωπούν, ανάλογα με τα εσωκομματικά παζάρια.

kalitsiskostas@yahoo.com

Βλέπουν με καλό μάτι την Κύπρο οι ξένοι Οίκοι

Θετικές οι αξιολογήσεις πιστοληπτικού κινδύνου της χώρας παρά την πανδημία, τον πόλεμο και την ακρίβεια

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι πιστοληπτικές αξιολογήσεις της Κύπρου, παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν από το 2020 με την έλευση της πανδημίας, παρουσιάζουν βελτίωση. Σημαντικοί κίνδυνοι που απορρέουν από τις γεωπολιτικές εξελίξεις μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, καθώς και οι κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Αμερική και το Ηνωμένο Βασίλειο θα ανέμενε κανείς πως θα είχαν φέρεi μεγαλύτερες επιπτώσεις και θα τις επισήμαναν οι Οίκοι Αξιολόγησης. Στην πιο πρόσφατη αξιολόγηση πιστοληπτικού κινδύνου της Κύπρου, όμως, από τον S&P το βράδυ της περασμένης Παρασκευής, ο Οίκος αναβάθμισε την μακροχρόνια πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας κατά μία βαθμίδα και συγκεκριμένα στο BBB από BBB-, βάζοντας σταθερή προοπτική (Outlook). Ενώ οι Οίκοι Αξιολόγησης στις προηγούμενες αξιολογήσεις τους από το 2020 –όχι μόνο για την Κύπρο- κρατούσαν στάση αναμονής λόγω των κινδύνων που υπήρχαν, το 2021 άφησαν πίσω αυτή τη στάση σιγά – σιγά και το 2022 αποτυπώνει ακόμα καλύτερες αξιολογήσεις για τη χώρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η αξιολόγηση του канаδικού οίκου DBRS, που στον πρώτο κύκλο αξιολόγησης της Κύπρου την α-

Ο Moody's είναι ο μόνος Οίκος που δεν έχει περάσει τη χώρα σε επενδυτική βαθμίδα και την έχει εκτός για περισσότερο από μία δεκαετία.

ναβάθμισε από BBB (low) σε BBB. Πλέον, αναμένουμε τον Οίκο Fitch στις 16 Σεπτεμβρίου για τη δική του αξιολόγηση και τον οίκο DBRS στις 7 Οκτωβρίου να κλείσουν τον κύκλο των αξιολογήσεων για το 2022. Πάντως, ο δεύτερος κύκλος των αξιολογήσεων για την Κύπρο έχει ξεκινήσει με το δεξί, αφού πέρα από την αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας από τον S&P, τον Αύγουστο ο οίκος Moody's επιβεβαίωσε τις μακροπρόθεσμες αξιολογήσεις της Κύπρου σε Ba1 και αναβάθμισε τις προοπτικές της χώρας από σταθερές σε θετικές. Δεν αποκλείεται αφού έθεσε τις προοπτικές της οικονομίας από σταθερές σε θετικές να ανεβάσει επιτέλους τη χώρα σε επενδυτική βαθμίδα. Ο Moody's είναι ο μόνος Οίκος που δεν έχει περάσει τη χώρα σε επενδυτική βαθμίδα και την έχει εκτός για περισσότερο από μία δεκαετία. Εκείνο που είχε ξεχωρίσει ο Moody's στην αξιολόγησή του τον Αύγουστο ήταν η σημαντική μείωση του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της χώρας για το τρέχον έτος, την ισχυρότερη από την αναμενόμενη ανθεκτικότητα της οικονομίας από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία αλλά και από τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού, ενώ θετικά είδε και τη συνεχιζόμενη ενίσχυση των κυπριακών τραπεζών.

Περνώντας στα χαρακτηριστικά της πιο πρόσφατης αξιολόγησης, αυτής των S&P που ήταν και ο πρώτος Οίκος που έφερε την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα το 2018, σύμφωνα με τον Οίκο η σταθερή προοπτική που έθεσε την κυπριακή οικονομία αντισταθμίζει τους κινδύνους ότι οι επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία θα εξασθενίσουν σημαντικά την κυπριακή οικονομία, έναντι της διαφοροποιημένης δομής

της οικονομίας και την ανθεκτικότητα στους εξωγενείς κλυδωνισμούς. Όπως ανέφερε ο Οίκος στο σχετικό δελτίο, ενώ ο πόλεμος στην Ουκρανία θα συνεχίσει να επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, αναμένει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα θα μειωθεί στο 0,9% λόγω και των μέτρων στήριξης της οικονομίας και των νοικοκυριών από τις υψηλές τιμές της ενέργειας. Πολύ σημαντικό δε, πως ο S&P αναβάθμισε τις εκτιμήσεις του για τον ρυθμό ανάπτυξης του τρέχοντος έτους σε 4,5% από 2,7% που είχε θέσει κατά την τελευταία του αξιολόγηση. Αναμένει επίσης για την Κύπρο ανάπτυξη, που θα είναι ανθεκτική αφού θα στηρίζεται από τις εκταμιεύσεις κονδυλίων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μέχρι το 2026.

Αναμένονται οι αξιολογήσεις των Οίκων Fitch και DBRS για να κλείσει ο δεύτερος κύκλος αξιολογήσεων για το 2022.

Καλύτερη Τράπεζα στην Κύπρο για το 2022

Σύμφωνα με το διεθνές περιοδικό «Euromoney»

Σε μια δύσκολη και κομβική για την παγκόσμια οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα περίοδο, η βράβευσή μας ως η «Καλύτερη Τράπεζα» στην Κύπρο για το 2022, από το διεθνές έγκυρο περιοδικό «Euromoney», αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα.

Ευχαριστούμε τους μετόχους μας που μας στηρίζουν διαχρονικά, το προσωπικό για την υπευθυνότητα και τον επαγγελματισμό του κι εσάς τους πελάτες μας, για τη συνεχή στήριξη και εμπιστοσύνη που μας δείχνετε, κρατώντας μας στην πρώτη θέση.

Τράπεζα Κύπρου

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ΒΕΜΠΕΡ** και **ΧΑΡΟΥΜΙ ΙΧΙΚΟΥΡΑ** / **BLOOMBERG**

Η EKT άργησε να αντιδράσει στην αύξηση των τιμών

Η EKT έχει μείνει πίσω στις προσπάθειες μείωσης του πληθωρισμού-ρεκόρ στην Ευρωζώνη και θα χρειαστεί να δράσει πιο αποφασιστικά απ' ό,τι αρχικά προβλέπε προκειμένου να ελέγξει τις τιμές, σύμφωνα με έρευνα στην οποία συμμετείχαν οικονομολόγοι.

Παρά την απροσδόκητη μεγάλη αύξηση των επιτοκίων τον Ιούλιο, περισσότερο από τα 2/3 των ερωτηθέντων απάντησαν πως οι αξιωματούχοι ε-νέηρghσαν πολύ αργά στη μάχη κατά του πληθωρισμού, ο οποίος σκαρφά-λωσε στο 9,1%. Τώρα αναμένουν μια μεγαλύτερη άνοδο, περιμένοντας πως στις 8 Σεπτεμβρίου η κεντρική τράπεζα θα αυξήσει τα επιτόκια κατά 75 μονάδες βάσης. Το αποτέλεσμα δείχνει πως η EKT θα βάλει στην άκρη την απειλή της ύφεσης στα 19 κράτη-μέλη της Ευρωζώνης προκειμένου να θέσει ως προτεραιότητα τον έλεγχο των αυξανόμενων τιμών.

Η αύξηση κατά τα τρία τέταρτα της ποσοστιαίας μονάδας, που εκτιμούν και οι αγορές ότι θα πραγματοποιηθεί, θα ευθυγραμμίσει τη νομισματική πολιτική της EKT με αυτήν της Fed, που έχει προχωρήσει σε δύο αυξήσεις αυτού του μεγέθους. «Η EKT θα συνεχίσει

Η πλειονότητα των οικονομολόγων αναμένει αύξηση επιτοκίων κατά 75 μ.β. στις 8 Σεπτεμβρίου.

να αυξάνει τα επιτόκια με ταχύτερο ρυθμό και θα στείλει ένα πιο επιθετικό μήνυμα», επισήμανε ο Νερίους Μακίουλνις, οικονομολόγος στη Swedbank. «Χρειάζεται να αποκαταστήσει τη φήμη της και να διεκδικήσει τη νίκη όταν ο πληθωρισμός ξεκινήσει να υποχωρεί».

Η ταχύτερη αύξηση των επιτοκίων μπορεί να ενισχύσει το ευρώ, το οποίο έχει βυθιστεί καθώς η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ αυξάνει το κόστος δανεισμού. Αυτό καθιστά τις εισαγωγές πιο ακριβές, γεγονός που προστίθεται στο ήδη αυξημένο κόστος ζωής το οποίο πλήττει την ευρωπαϊκή οικονομία.

Η μεγάλη πλειονότητα των αναλυτών που συμμετείχαν στην έρευνα εκτίμησε πως το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί για τουλάχιστον δύο τρίμηνα, ωστόσο πάνω από τους μισούς δεν πιστεύουν

πως η επιβράδυνση του ΑΕΠ θα διαρκέσει περισσότερο από αυτό το διάστημα. «Η EKT θα συνεχίσει να έχει μια σκληρή γραμμή απέναντι στον πληθωρισμό, παρά τις ενδείξεις πως ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνεται», είπε ο Κλάους Βίστενσεν, οικονομολόγος στην Pantheon Macroeconomics. «Αναμένουμε ακόμη η EKT να αναγνωρίσει ξεκάθαρα πως η οικονομία εισέρχεται σε φάση ύφεσης, αλλά θα συνεχίσει τις αυξήσεις ανεξάρτητα από αυτό».

Οι τιμές εκτιμάται πως θα παραμείνουν πάνω από τον στόχο του 2%, ένδειξη που προκαλεί ανησυχία στους αξιωματούχους που εξετάζουν τις προβλέψεις για τον πληθωρισμό. Παρ' όλα αυτά, το εύρος των προβλέψεων είναι μεγάλο, καταδεικνύοντας τις δυσκολίες να αποτυπωθούν εν μέσω περιόδου αβεβαιότητας λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. Το Bloomberg Economics αναφέρει πως «ο τόνος των συζητήσεων αναφορικά με την απόφαση της EKT για άνοδο των επιτοκίων στη συνεδρίαση στις 8 Σεπτεμβρίου έχει αλλάξει και αρκετά μέλη του Δ.Σ. της EKT πιάζουν για μια μεγαλύτερη αύξηση τον Σεπτέμβριο».

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΝΤΙΝΓΚ**, **ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ** και **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Το φυσικό αέριο «καίει» την ευρωπαϊκή οικονομία

Πόσο πολλά πλήγματα μπορεί να δεχθεί μια οικονομία προτού γονατίσει; Η οικονομία της Ευρωζώνης κατά το πρώτο τρίμηνο αναπτύχθηκε με ρυθμό υπερνών της τάξης της. Το χειμερινό κύμα της πανδημίας, το σοκ του πολέμου, οι ελλείψεις προμηθειών, οι νέοι εγκλεισμοί στην Κίνα και η άνοδος τιμών σε πετρέλαιο και τρόφιμα είχαν αντίκτυπο σε αυτήν.

Ωστόσο δεν κατόρθωσαν να εκτροχιάσουν τη δυναμική της μετά την πανδημία. Στα μέσα Ιουνίου, εντούτοις, η περαιτέρω άνοδος στις τιμές του φυσικού αερίου και των τροφίμων δεν την άφησαν ανεπηρέαστη και ε-μείς αλλάξαμε τις προβλέψεις μας. Αρχικά κάναμε λόγο για ενδεχόμενη παύση στην ανάπτυξη εντός του θέρους, και τώρα πλέον μιλάμε για σαφή ύφεση της Ευρωζώνης και στασιμότητα της Βρετανίας, που εξακολουθεί να πλήττεται από την έξοδό της από την Ε.Ε. Μετά και τη νέα άνοδο της τιμής του αερίου τον Ιούλιο, η Ρωσία μείωσε κι άλλο τη ροή από τον αγωγό Nord Stream 1 από το 40% στο 20%. Οι αγορές εκλαμβάνουν την ανακοίνωση της Ρωσίας, πως επί τριήμερο από 31 Αυγούστου θα διακόψει τις ε-

Οι κυβερνήσεις μετατοπίζουν το βάρος από τους τωρινούς καταναλωτές στους μελλοντικούς φορολογούμενους.

ξαγωγές της από τον εν λόγω αγωγό για υποτιθέμενες επισκευές, ως ξεκάθαρη απειλή για πλήρη παύση των προμηθειών.

Το φυσικό αέριο έχει μεγάλη σημασία για την Ευρώπη. Εάν οι καταναλωτές πραγματικά έπρεπε να πληρώσουν συνολικά για το καύσιμο, μια αύξηση κατά 100 ευρώ/MWh θα οδηγούσε σε άνοδο των τιμών κατά σχεδόν 5% και κατά συνέπεια θα περιορίζε την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών (και στην άνοδο συμπεριλαμβανονται οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις των τιμών του φυσικού αερίου και του ρεύματος, καθώς και η μετακύλιση από εταιρείες σε καταναλωτές).

Στην πραγματικότητα, ο αντίκτυπος θα είναι λιγότερο δραματικός. Η Γν-

ραιά Ηπείρος εξακολουθεί να εισάγει πολύ αέριο υπό το πλαίσιο συμβολαίων πολύ φθηνότερων πάγιων τιμών. Εν μέρει ένα τμήμα του αντικτύπου επιβραδύνεται και οι εταιρείες, προς το παρόν, αλλά το σημαντικότερο είναι πως οι κυβερνήσεις παρεμβαίνουν είτε περισσότερο είτε λιγότερο για να μετατοπίσουν το βάρος από τους τωρινούς καταναλωτές στους μελλοντικούς φορολογούμενους.

Ωστόσο, ακόμα και με την κρατική αρωγή, τα νοικοκυριά θα κληθούν να αντιμετωπίσουν ακόμα υψηλότερους λογαριασμούς ρεύματος και οι εταιρείες θα επωμιστούν μεγαλύτερο κόστος απ' όσο αναμέναμε προ τριών εβδομάδων, όταν η μεταβατώρα τε-λοούσε υπό διαπραγματεύσεις στα 200 ευρώ. Τώρα πλέον προβλέπουμε ακόμα υψηλότερο πληθωρισμό το τέταρτο τρίμηνο στο 10,1% και στο 9% το διάστημα Ιανουαρίου - Μαρτίου 2023 (από το 9,6% και το 7,7% αντιστοίχως) και ακόμα μεγαλύτερη μείωση ΑΕΠ κατά 2,4% από το 2% προηγούμενως.

* Ο κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ, Κάλουμ Πίκερινγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Ενισχύεται το μέτωπο Ρωσίας - Κίνας

Κοινά στρατιωτικά γυμνάσια στην Απω Ανατολή και συμφωνία για συναλλαγές σε ρούβλια ή γουάν

Χαμονελαστός, με τον υπουργό Άμυνας Σεργκέι Σοϊγκού στο πλευρό του, ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν παρακολούθησε τα μεγάλης κλίμακας στρατιωτικά γυμνάσια που διεξάγονται εδώ και μία εβδομάδα στη ρωσική Απω Ανατολή, με τη συμμετοχή στρατευμάτων από την Κίνα και άλλες χώρες. Οι ασκήσεις Vostok 2022, που ολοκληρώνονται σήμερα, στέλλουν μήνυμα ισχύος έναντι της Δύσης, καθώς υπογραμμίζουν ότι οι ρωσικές ένοπλες δυνάμεις, παρότι διεξάγουν εδώ και έξι μήνες πόλεμο σε μια ζώνη άνω των 1.500 χιλιομέτρων στην Ουκρανία, είναι σε θέση, την ίδια στιγμή, να αφιερώνουν περισσότερους από 50.000 στρατιώτες και 5.000 οπλικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων 140 αεροσκαφών και 60 πολεμικών πλοίων, στη ρωσική Απω Ανατολή και στη Θάλασσα της Ιαπωνίας.

«Η Δύση δεν τηρεί τις δεσμεύσεις της για τις ρωσικές εξαγωγές», κατήγγειλε ο Σεργκέι Λαβρόφ - Σκιές στην εφαρμογή της συμφωνίας για τα ουκρανικά σιτηρά.

Ταυτόχρονα, τα γυμνάσια διαμνύουν ότι Μόσχα και Πεκίνο εννοούν να συσφιγθούν περαιτέρω το ενιαίο μέτωπο έναντι της Ουάσινγκτον, με φόντο τον πόλεμο στην Ουκρανία και την κρίση στα Στενά της Ταϊβάν. Η Κίνα έστειλε στα γυμνάσια περισσότερους από 2.000 στρατιώτες, 300 στρατιωτικά οχήματα, 21 μαχητικά αεροσκάφη και τρία πολεμικά πλοία. Συμμετοχή στις ασκήσεις Vostok 2022 είχαν επίσης η Ινδία, το Λάος, η Μογγολία, η Νικαράγουα και πρώην σοβιετικές δημοκρατίες.

Αλλά μια ένδειξη ενίσχυσης των συννοσηκών δεσμών ήρθε από το πεδίο της οικονομίας. Το ρωσικό μεγαλύτερο στον τομέα του φυσικού αερίου Gazprom και η κρατική κινεζική εταιρεία υδρογονανθράκων CNPC ανακοίνωσαν συμφωνία, η οποία θα επιτρέψει την απο-

Δυτική τεχνολογία στα ρωσικά οπλικά συστήματα

Δυτικά εξαρτήματα σε ρωσικά όπλα

Μάιος, Ιούλιος 2022:

Το Ινστιτούτο Conflict Armament Research αναγνωρίζει ηλεκτρονικά εξαρτήματα σε ρωσικά όπλα, κατασκευασμένα από 144 μη ρωσικές εταιρείες.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗΣ ΠΛΟΗΓΗΣΗΣ:
Τα ρωσικά KH-101, KH-59, 9M55K και 3M-14 χρησιμοποιούν πανομοιότυπα εξαρτήματα κατασκευασμένα στη Δύση.

ΠΗΓΕΣ: Conflict Armament Research, Janes, UPI, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: CAR

πληρωμή του ρωσικού αερίου που προμηθεύεται η Κίνα όχι σε δολάρια, αλλά στα εθνικά νομίσματα των δύο χωρών, δηλαδή σε ρούβλια ή γουάν. Από την επαύριον των πρώτων κυρώσεων για την εισβολή στην Ουκρανία, η Ρωσία προσπάθησε να μειώσει την εξάρτηση των

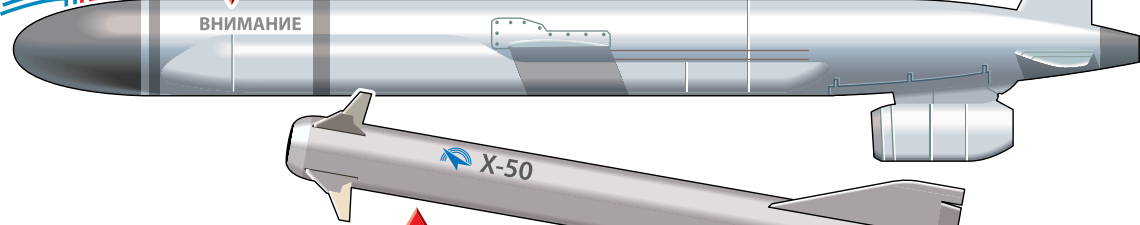
συναλλαγών της από το αμερικανικό δολάριο, το ευρώ και το ιαπωνικό γιεν, αναγκάζοντας τους Ευρωπαίους καταναλωτές φυσικού αερίου να ανοίξουν λογαριασμούς σε ρωσική τράπεζα και να πληρώνουν σε ρούβλια. Στο μεταξύ, σκιές αμφιβολίας στη συμφωνία που ε-

πετεύχθη τον Ιούλιο, ύστερα από μεσολάβηση του ΟΗΕ και της Τουρκίας, για τις εξαγωγές των ουκρανικών σιτηρών από λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας έριξε χθες ο Σεργκέι Λαβρόφ, υποστηρίζοντας ότι η Δύση δεν εκπληρώνει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε έναντι της Ρωσίας.

Ειδικοί εντόπισαν περισσότερα από 650 εξαρτήματα, κατασκευασμένα στο εξωτερικό, στα ρωσικά όπλα που περισυνελέγησαν στην Ουκρανία, απόδειξη ότι η Μόσχα έχει αποκτήσει κρίσιμη τεχνολογία από δυτικές επιχειρήσεις.

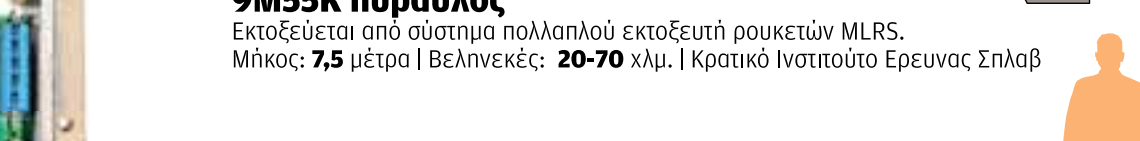
KH-101

Πύραυλος αέρος - εδάφους τύπου Κρουζ. Μήκος: **7,45** μέτρα | Βεληνικές: **2.500-2.800** χλμ. Κατασκευαστής: Αλμάζ-Αντέι, Ράντουγκα

KH-59 οβόντ

Τηλεκατευθυνόμενος πύραυλος τύπου Κρουζ. Μήκος: **5,7** μέτρα | Βεληνικές: **2.000** χλμ. Κατασκευαστής: Ράντουγκα

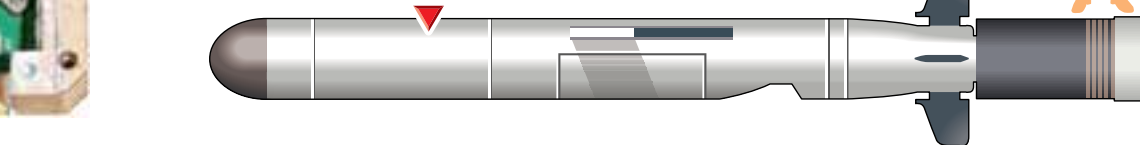

9M55K πύραυλος

Εκτοξεύεται από σύστημα πολλαπλού εκτοξευτή ρουκετών MLRS. Μήκος: **7,5** μέτρα | Βεληνικές: **20-70** χλμ. | Κρατικό Ινστιτούτο Έρευνας Σπλαβ

3M-14 Καλίμπρ

Πύραυλος εδάφους - εδάφους τύπου Κρουζ. Μήκος: **6,2** μέτρα | Βεληνικές: **1.500 - 2.500** χλμ. Κατασκευαστής: Γραφείο Σχεδιασμού Νοβότορ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Λιζ Τρας στην Ντάουνινγκ Στριτ

Ενώ ο Μπόρις Τζόνσον αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο επιστροφής του στην πολιτική

ΛΟΝΔΙΝΟ. Η Λιζ Τρας έγινε χθες και επίσημα η νέα πρωθυπουργός της Βρετανίας μετά τη συνάντησή της με τη βασίλισσα στο Μπάλμοραλ της Σκωτίας, όπου η αρχηγός του κράτους της ζήτησε να σχηματίσει κυβέρνηση. Η 47χρονη πολιτικός και 56η πρωθυπουργός είναι η τρίτη γυναίκα που εγκαθίσταται στο νούμερο 10 της Ντάουνινγκ Στριτ και διαδέχεται τον χαρισματικό πύλη αυτοκρατορικού Μπόρις Τζόνσον. «Θα αντιμετωπίσουμε την καταιγίδα», υποσχέθηκε στην ομιλία της από την πρωθυπουργική κατοικία, αν και ο καιρός στο Λονδίνο ήταν χθες δυσοίωνα βροχερός. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει είναι πολλές και σημαντικές, με βασικότερη την αναχαίτιση της ενεργειακής κρίσης μέσα από ένα συνολικό πακέτο 100 δις. λιρών για το «πάγωμα» των λογαριασμών στις

2.500 στερλίνες ετησίως τους επόμενους 18 μήνες. Τα μέτρα αναμένεται να ανακοινωθούν ισώς και αύριο και θα χρηματοδοτηθούν με δανεισμό και όχι από τη φορολόγηση των κερδών των εταιρειών ηλεκτροδότησης όπως πρότεινε η αντιπολίτευση των Εργατικών. Ο Μπόρις Τζόνσον και η σύζυγός του Κάρι πέρασαν περίπου 40 λεπτά με τη βασίλισσα προτού εγκαταλείψουν το παλάτι πριν από το μεσημέρι. Νωρίτερα, στην αποκαίρετη στήλη ομιλία του ο τώως πρωθυπουργός είχε αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο επα-νόδου στην πολιτική, συγκρίνοντας ε-αυτόν με τον Ρωμαιο στρατηγό Κικινάτο. Παρέλειψε όμως να διευκρινίσει πως το πρότυπό του επέστρεψε στην πολιτική σκηνή ως δικτάτορας. Διακήρυξε την πίστη και υποστήριξη του προς την Τρας και εμφανίστηκε αμετανόητος όσον α-

φορά τα λάθη της διακυβέρνησής του. Επέμεινε μάλιστα ότι ο τρόπος που απομακρύνθηκε από την πρωθυπουργία ήταν άδικος. Πολλοί αναλυτές άρχισαν ήδη να αναρωτιούνται τι θα κάνει στη συνέχεια ο Τζόνσον. Ένα μεγάλο μέρος του μελλοντικού εισοδήματός του θα προέρχεται πιθανότατα από άρθρα σε εφημερίδες. Η παλιά του εργοδότηria Telegraph φέρει ότι είναι έτοιμη να του προσφέρει αμοιβή μεγαλύτερη από τον τελευταίο μισθό του στην ίδια εφημερίδα προτού γίνει πρωθυπουργός, δηλαδή πάνω από 23.000 λίρες τον μήνα. Ακόμη πιο πλούσιες αμοιβές αναμένεται να προκύψουν από τις ομιλίες του, αν α-ναλογιστεί κανείς πως ήδη από το 2019 έπαιρνε 100.000 λίρες για κάθε δημόσια εμφάνισή του. Το γεγονός ότι έχει πλέον μια έστω σύντομη πρωθυπουργία στο

βιογραφικό του ανεβάζει το κασέ του σημαντικά. Ενδεικτικά, η μάλλον ατάλαντη ρήτορας Τερέζα Μέι χρεώνει 120.000 στερλίνες κάθε φορά που μιλάει σε τραπεζιές ή επιχειρηματίες. Ακόμη περισσότερα χρήματα θα μπορούσαν να του αποφέρουν τα βιβλία, είτε απομνημνεύματα είτε ένα προγραμματισμένο δοκίμιο για τον Σαίξπηρ, το οποίο καθυστέρησε να ολοκληρώσει λόγω της ανόδου του στην εξουσία. Το βέβαιο είναι ότι πρέπει να αποπληρώσει τα χρέη του και να αποκαταστήσει τον τραπεζικό λογαριασμό του, που ετλήγη σοβαρά από το διαζυγίό του με τη Μαρίνα Ουίλερ, το οποίο εκδόθηκε το 2020.

Η «κολλητή» της βασίλισσας

Στα χαριτωμένα παραπολιτικά της χθεσινής ημέρας είναι η σύγκυση του

Η νέα πρωθυπουργός της Βρετανίας Λιζ Τρας με τον σύζυγό της Χιου Ο' Λίρι στο κατώφλι της Ντάουνινγκ Στριτ 10.

λογαριασμού της Τρας με μιας άλλης χρήστριας στο Twitter, της Λιζ Τράσελ, η οποία όμως φάνηκε να διασκεδάζει το γεγονός ότι τη συνεχάρη η πρωθυπουργός της Σουηδίας. «Ανυπομονώ να σας επισκεφθώ! Ετοιμάστε κεφτεδάκια»,

ήταν η απάντησή της. Παράλληλα, στη σκέψη ότι η βασίλισσα θα μπορούσε να διορίσει κατά λάθος τη Λιζ Τράσελ αντί της Τρας, η πρώτη δήλωσε ενθουσιασμένη: «Ναι! Εγώ και η βασίλισσα Λιζ στάνταρ θα γινόμασταν κολλητές».

Υπεγράφη η συλλογική σύμβαση μεταξύ ΕΤΥΚ και Συνδέσμου Τραπεζών

Ικανοποιητική και ισοζυγισμένη τη χαρακτηρίζει η οργάνωση των τραπεζοϋπαλλήλων

Ικανοποιητική και ισοζυγισμένη χαρακτηρίζει η ΕΤΥΚ τη συμφωνία με το Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου για ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης του προσωπικού του Συνδέσμου για τα έτη 2019 – 2022 . Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΕΤΥΚ, οι διαπραγματεύσεις έγιναν σε κλίμα αλληλοσεβασμού και κατανόησης και κινήθηκαν στα πλαίσια ΟΔΩΝ των άλλων συμφωνιών που είχαν υπογραφεί πρόσφατα. Τη Συμφωνία υπέγραψε, εκ μέρους τη ΕΤΥΚ, ο Επίτιμος Πρόεδρος της Οργάνωσης Λοΐζος Χατζηκωστής και εκ μέρους του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου ο Γενικός Διευθυντής, Μιχάλης Καμμάς. Αναφέρει σχετική βασική μισθό. Οι κλίμακες αυτές είναι συνημμένες στο κείμενο της συμφωνίας αλλά και αναρτημένες στην ιστοσελίδα της ΕΤΥΚ. Μέσα από τη σύμβαση διατηρείται η συμφωνία για το 33% των Οργανικών θέσεων ενώ η συμπλήρωση των θέσεων αυτών (προαγωγές / αναβαθμίσεις) πρέπει να γίνει

Η πιο μεγάλη καινοτομία στη Συλλογική Σύμβαση είναι η καθιέρωση από το 2023 νέου τρόπου καταβολής της ετήσιας προσαύξησης που περιληπτικά μπορεί κάποιος να πει ότι θα καταβάλλεται άμεσα το (75%) και έμμεσα το (25%).

ενσωματωμένο τον τιμάρημο (27,99%, όπως η Κυβέρνηση). Ως ΑΤΑ θα παραμείνει μόνο το 2,56% ενώ το υπόλοιπο θα έχει ήδη ενσωματωθεί στο βασικό μισθό. Οι κλίμακες αυτές είναι συνημμένες στο κείμενο της συμφωνίας αλλά και αναρτημένες στην ιστοσελίδα της ΕΤΥΚ. Μέσα από τη σύμβαση διατηρείται η συμφωνία για το 33% των Οργανικών θέσεων ενώ η συμπλήρωση των θέσεων αυτών (προαγωγές / αναβαθμίσεις) πρέπει να γίνει

μέχρι τις 31/10/2022. Καθιερώνεται για πρώτη φορά Άδεια Άνευ Απολαβών που θα δικαιούται κάθε συνάδελφος για δύο σκοπούς εκπαιδευσης ή και λόγω ασθένειας συγγενικών προσώπων, με όρους παραχώρησης της άδειας που θα συμφωνηθούν μεταξύ της Τράπεζας και της ΕΤΥΚ. Συμφωνήθηκε η επέκταση της άδειας μητρότητας στους έξι μήνες και παραχώρηση του δικαιώματος άδειας πατρότητας για τρεις βδομάδες με πλήρεις απολαβές. Αναμφίβολα οι δύο πλευρές έχουν το δικαίωμα με τη λήξη της παρούσας συμφωνίας (2022) να υποβάλουν αιτήματα από 01/01/2023, για τροποποίηση των υφιστάμενων συμφωνιών. Επίσης, η σύμβαση προβλέπει ότι το θέμα των εισφορών στο Ταμείο Υγείας θα επαυ-ασυζητηθεί το 2023, αφού ληφθεί υπόψη η πορεία του ΓεΣΥ. Η Σύμβαση προβλέπει ότι από 01/01/2022 μέχρι 31/12/2022, η εισφορά στο Ταμείο Πρόνοιας Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου θα είναι στο 8% ενώ από 01/01/2023 θα επανέλθει στο 9%. Με βάση τη νέα συμφωνία οι δύο πλευρές επαναβεβαιώνουν την προαίωσή

τους στην εφαρμογή του Κώδικα Βιομηχανικών Σχέσεων και δεσμεύονται να τον τηρούν με ακρίβεια. Επίσης, στη συμφωνία υπάρχει πρόνοια ότι οι δύο πλευρές θα προχωρήσουν στην Κωδικοποίηση των Συμφωνιών που ισχύουν μέχρι σήμερα. Αυτό κρίθηκε υπερβολικά αναγκαίο ούτως ώστε οι υφιστάμενες συμφωνίες να καταστούν πιο εύχρηστες και πιο κατανοητές. Η πιο μεγάλη καινοτομία στη Συλλογική Σύμβαση είναι η καθιέρωση από το 2023 νέου τρόπου καταβολής της ετήσιας προσαύξησης που περιληπτικά μπορεί κάποιος να πει ότι θα καταβάλλεται άμεσα το (75%) και έμμεσα το (25%). Το 75% θα καταβάλλεται άμεσα προς ΟΛΟ το προσωπικό με βάση τις συνημμένες κλίμακες και το υπόλοιπο 25% θα καταβάλλεται σε συνδυασμό με τις αξιολογήσεις του κάθε υπαλλήλου. Πρέπει να τονισθεί ότι το 25% της ετήσιας προσαύξησης θα καταβάλλεται με βάση κανόνες και διαδικασίες που θα συμφωνηθούν με την ΕΤΥΚ και θα έχουν στόχο να διασφαλίζουν την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Η επιρροή της Ρωσίας

Η επιρροή της Ρωσίας σε Ελλάδα και Κύπρο είναι μεγάλη. Δυστυχώς, δεν μιλάμε για επιρροή πολιτιστική. Μιλάμε για επιρροή πολιτική, θρησκευτική και οικονομική, μέσω των οποίων ο Πούτιν προσπαθεί να προωθήσει τα συμφέροντά του. Για να το πετύχει αυτό χρησιμοποιεί την κοινή θρησκεία αλλά και τους οικονομικούς δεσμούς που πάνε πίσω στον χρόνο. Στην Ελλάδα υπήρχε εξάρτηση σε ένα κομμάτι του τουριστικού τομέα και στην ενέργεια. Στα χρόνια διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε προσπάθεια προώθησης ενός συγκεκριμένου Ρώσου επιχειρηματία με σκοπό να ελέγξει υποδομές, μέσα μαζικής ενημέρωσης και ομάδες. Την ίδια ώρα το Άγιον Όρος και τους Ρώσους μοναχούς που βρίσκονται εκεί επισκέπτονται συχνά πυκνά Ρώσοι επιχειρηματίες και πολιτικοί έχοντας βοηθήσει οικονομικά στην αποκατάσταση μοναστηριών. Γεγονός είναι ότι υπάρχει ένας υπόγειος πόλεμος ανάμεσα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Πατριαρχείο Μόσχας όπου έχει ως πεδίο μάχης το Άγιον Όρος. Στην Κύπρο δε, Μητροπολίτες έχουν στενές σχέσεις με το Πατριαρχείο της Μόσχας και υπάρχουν Μητροπόλεις που παραπέμπουν σε Ρωσικούς ναούς. Μια μεγάλη κοινότητα ζει και εργάζεται στη Λεμεσό όπου θα βρούμε πολλές Ρωσικές εταιρείες

να έχουν τη βάση τους, όπως επίσης και πολυτελή ακίνητα που ανήκουν σε Ρώσους. Με τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει σαφής αλληλοεπίδραση. Την αλληλοεπίδραση αυτή γίνεται προσπάθεια να την εκμεταλλευτεί πολιτικά ο κάτοικος του Κρεμλίνου, θεωρώντας ότι όπου υπάρχουν Ρωσικά οικονομικά συμφέροντα έχει και δικαιώματα, όπως όμως διάφοροι και στον Δυτικό κόσμο που βρίσκουν ευκαιρία να μας κατηγορήσουν ότι διευκολύνουμε τους Ρώσους, χωρίς όμως να λαμβάνουν υπόψη τις δικές τους μεγαλύτερες αλληλεξαρτήσεις. Εκτός από όλους εμάς που πληρώνουμε τις επιπτώσεις της Ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, οι απλοί Ρώσοι υπήκοοι είναι αυτοί που πληρώνουν επίσης την αλαζονεία και την αυταρχικότητα του ηγέτη τους και γι' αυτό θα έπρεπε να είναι οι πρώτοι που θα αντιδράσουν. Αν δεν το κάνουν πολύ φοβάμαι ότι θα τιμωρηθούν για κάτι που δεν προκάλεσαν οι ίδιοι. Θα πρέπει να καταλάβουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ανέχεται επιδο-ζους δικτάτορες που γράφουν στα παλιά τους τα παπούτσια τα ανθρώπινα δικαιώματα και επιτέλους να αντιδράσουν οι ίδιοι.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Η ΕΞΕΛΑΟΣ

Μαρτυρίες από τις επαρχίες του Μεσόγειου Πόντου

9ος τόμος
ΚΥΡΙΑΚΗ
11/9

Μια πολύτομη
έκδοση του Κέντρου
Μικρασιατικών
Σπουδών

1922
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Μ Ν Η Μ Η Σ | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
2022

Στο τραπέζι ευρωπαϊκό πλαφόν στις τιμές αερίου

Ποια μέτρα θα εξετάσουν οι υπουργοί Ενέργειας της Ε.Ε. την Παρασκευή

Η επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές του φυσικού αερίου και η αναστολή της διαπραγμάτευσης παραγώνων ενέργειας είναι ανάμεσα στα υποψήφια μέτρα που θα εξετάσουν την Παρασκευή οι υπουργοί Ενέργειας, στο πλαίσιο των προσπάθειών της Ε.Ε. για μια συντονισμένη και συλλογική αντίδραση στην ενεργειακή κρίση. Η Τσεχία, που έχει την προεδρία της Ε.Ε., αναμένεται να παρουσιάσει τις ιδέες αυτές μεταξύ άλλων στο πλαίσιο ενός καταλόγου μέτρων εκτάκτου ανάγκης που θα συζητηθούν την Παρασκευή. Σε αυτά συγκαταλέγεται, επίσης, η προσωρινή επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές του φυσικού αερίου όταν αυτό χρησιμοποιείται για την παραγωγή ενέργειας, στην τιμή του αερίου που εισάγεται από τη Ρωσία αλλά και το άνοιγμα πανευρωπαϊκής γραμμής πίστωσης εκτάκτου ανάγκης για τη στήριξη των παραγόντων της αγοράς. Αναμένεται, όμως, παράλληλα να παρουσιάσει και μια αποτίμηση του πώς θα μπορούσε η Ε.Ε. να χρησιμοποιήσει την αγορά άνθρακα ώστε να ανακόψει τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Σε σχετικό έγγραφο εργασίας, η τσεχική προεδρία τονίζει πως οι παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας πρέπει να σχεδιασθούν κατά τρόπο που να αποτρέψει μια αύξηση της κατανάλωσης αερίου ή να υπονομεύσει τις προσπάθειες για μείωση της ζήτησης για αέριο.

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες προσπαθούν εδώ και μήνες να βρουν τρόπο ώστε να εξουδετερώσουν τον σαρωτικό αντίκτυπο που έχει η διακοπή της παροχής

αερίου από τη Μόσχα, την οποία έχουν χαρακτηρίσει «μετατροπή της ενέργειας σε όπλο πολέμου». Από τη στιγμή, όμως, που η Μόσχα έκλεισε τον Nord Stream

Γαλλία και Γερμανία συμφώνησαν στην ανταλλαγή ρεύματος και φυσικού αερίου αν επιδεινωθεί η κρίση τον χειμώνα.

1 για απεριόριστο χρονικό διάστημα, η ανησυχία τους έχει μετατραπεί σε αγωνία και έχει εντείνει την αίσθηση του κατεπείγοντος. Η συνάντηση της Παρασκευής εντάσσεται, έτσι, στην προσπάθεια της Ε.Ε. να αποτρέψει μια μετατροπή της ενεργειακής κρίσης σε σαρωτική καταστροφή της οικονομίας και της κοινωνίας, αλλά και σε μια καταστροφή χρηματοπιστωτικής φύσης. Οι σκανδιναβικές χώρες έσπευσαν μέσα στο Σαββατοκύριακο να προσφέρουν μεγάλη ρευστότητα στις εταιρείες κοινής ωφελείας που αντιμετωπίζουν το υψηλό κόστος της ενέργειας, μιλώντας μάστιγα για κίνδυνο μιας κρίσης τύπου Lehman Brothers.

Οι προτάσεις που θα παρουσιάσει η τσεχική προεδρία θα συμπληρώσουν τα μέτρα που έχει προτείνει η Κομισιόν και διέρρευσαν στο Bloomberg την περασμένη εβδομάδα. Αυτά προβλέπουν μεταξύ άλλων τη μείωση της ζήτησης και κατανάλωσης ενέργειας και την ε-

πιβολή ανώτατων ορίων τιμών στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την πυρηνική ενέργεια και τον άνθρακα. Προβλέπουν, επίσης, την κατάσχεση των υπερκερδών από τις ενεργειακές εταιρείες, ώστε να μπορούν οι κυβερνήσεις να τα χρησιμοποιήσουν για την παροχή επιδομάτων και γενικώς για μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Υπέρ της επιβολής φόρου στα υπερκερδή των ενεργειακών εταιρειών τάχθηκε η Γαλλία διά στόματος του προέδρου Εμανουέλ Μακρόν. Έτσι, η Γαλλία ήταν η τελευταία στη σειρά πολλών χωρών-μελών που υποστηρίζουν την προσέγγιση που έχει υιοθετήσει η ελληνική κυβέρνηση. «Υποστηρίζουμε έναν ευρωπαϊκό μηχανισμό που θα αξιοποιεί τα υπερκερδή όσων ευρωπαϊκών ενεργειακών έχουν μικρότερο λειτουργικό κόστος και κόστος παραγωγής», τόνισε ο κ. Μακρόν έπειτα από τηλεδιάσκεψη του με τον Γερμανό καγκελάριο Ολαφ Σολτς. Προσέθεσε, επίσης, ότι συμφωνεί με την πρόταση για από κοινού αγορά αερίου με άλλες χώρες της Ε.Ε., που αποβλέπει στο να καταβάλει η Ε.Ε. στο σύνολό της μικρότερο τίμημα.

Οι δύο ηγέτες συμφώνησαν, άλλωστε, πως οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρώπης θα αλληλοστηρικθούν σε περίπτωση ελλείψεων στον ενεργειακό τομέα εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία και θα ανταλλάσσουν φυσικό αέριο και ηλεκτρικό ρεύμα εάν και εφόσον χρειαστεί. Ο Γάλλος πρόεδρος δεσμεύθηκε πως η Γαλλία θα προσφέρει περισσότερο φυσικό αέριο στη Γερμανία, η οποία με τη σειρά της θα μπορούσε

Η Τσεχία, που έχει την προεδρία της Ε.Ε., αναμένεται να παρουσιάσει στη συνεδρίαση της Παρασκευής έναν κατάλογο μέτρων εκτάκτου ανάγκης, στα οποία συγκαταλέγεται η προσωρινή επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές του φυσικού αερίου όταν αυτό χρησιμοποιείται για την παραγωγή ενέργειας, στην τιμή του αερίου που εισάγεται από τη Ρωσία, αλλά και το άνοιγμα πανευρωπαϊκής γραμμής πίστωσης εκτάκτου ανάγκης για τη στήριξη των παραγόντων της αγοράς.

να προσφέρει περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια αν επιδεινωθεί η κρίση τον χειμώνα. Όπως τόνισε ο Γάλλος πρόεδρος, «η Γερμανία χρειάζεται το φυσικό αέριο το δικό μας και εμείς χρειαζόμαστε ενέργεια από την υπόλοιπη Ευρώπη κυρίως από τη Γερμανία». Προσέθεσε επίσης πως πρέπει να μεταρρυθμιστεί στην παροχή από τον Nord Stream 1. Παρά το γεγονός ότι η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία έχει επιταχύνει τις προσπάθειές της να συγκεντρώσει τα αναγκαία αποθέματα για τον χειμώνα,

Στο μεταξύ, πηγές προσκείμενες στο γερμανικό δίκτυο ενέργειας που ζήτησαν να παραμείνουν ανώνυμες, ανέφεραν χθες στο Bloomberg ότι η Γερμανία μάλλον δεν θα μπορέσει να επιτύχει τον στόχο της για πληρότητα 95% των ταμιευτήρων αερίου στις αρχές Νοεμβρίου, εξαιτίας της πλήρους διακοπής στην παροχή από τον Nord Stream 1. Παρά το γεγονός ότι η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία έχει επιταχύνει τις προσπάθειές της να συγκεντρώσει τα αναγκαία αποθέματα για τον χειμώνα,

η διακοπή της παροχής από τον αγωγό είναι καθοριστική. Στην περίπτωση αυτή η κατάσταση θα είναι δύσκολη για την ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, δεδομένου αυτού που αποκάλυψε προ ημερών ο Κλάους Μίλερ, επικεφαλής της ρυθμιστικής αρχής δικτύου ενέργειας της Γερμανίας, ότι ακόμη κι αν επιτύχει πλήρως τους στόχους πληρότητας, τα αποθέματα θα φτάνουν μόνον για δύο με δύομιση μήνες αν διακοπεί η ροή του ρωσικού αερίου.

BLOOMBERG

Δύσκολο χειμώνα σε οικονομία και ενέργεια «βλέπουν» οι διεθνείς οίκοι

Τα παιχνίδια και οι απειλές της Ρωσίας με τις ροές φυσικού αερίου αυξάνουν τον κίνδυνο της πλήρους διακοπής του εφοδιασμού προς την Ευρώπη, μετατρέποντας το χειρότερο σενάριο για την ευρωπαϊκή οικονομία σε βασικό πλέον, κάτι που θα οδηγήσει σε νέα εκτόξευση στις τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, όπως εκτιμούν οι αναλυτές.

Μετά την ανακοίνωση του G7 για πλαφόν στην τιμή του πετρελαίου, οι εντάσεις μεταξύ Ρωσίας, Ε.Ε. και ΗΠΑ έχουν κλιμακωθεί περαιτέρω, όπως εκτιμούν οι διεθνείς οίκοι, με την Gazprom να ανακοινώνει την επίδοριση διακοπή λειτουργίας του Nord Stream 1 και τη Μόσχα να απειλεί ότι οι προμήθειες φυσικού αερίου προς την Ευρώπη δεν θα ξαναρχίσουν πλήρως, έως ότου η Δύση άρει τις κυρώσεις.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Wood, εάν η διακοπή του φυσικού αερίου συνεχιστεί οριστικά, θα οδηγήσει την Ευρώπη προς το δυσμενές σενάριο της ύφεσης ύψους 3,5% το 2023, έπειτα από

Εάν συνεχιστεί η διακοπή των ροών αερίου, η Wood προβλέπει ύφεση ύψους 3,5% το 2023 στην Ευρώπη.

ισχνή ανάπτυξη της τάξης του 2,3% φέτος, ενώ ο πληθωρισμός θα εκτιναχθεί από 9% φέτος σε 10,8% το 2023 κατά μέσο όρο. Για την Ελλάδα η Wood εκτιμά πως το σοκ θα είναι ισχυρό με 2,6% ύφεση το 2023 από ανάπτυξη 5% φέτος, με τον πληθωρισμό στο 9% σε μέσο όρο από 12% φέτος, ενώ το έλλειμμα του λογαριασμού τρεχουσών συναλλαγών θα διατηρηθεί στο 7%-7,5% και τα δύο έτη. Προς το παρόν, όπως τονίζει η Wood, φαίνεται πως η Ρωσία θα συνεχίσει να «ανοιγοκλείνει» την παροχή φυσικού αερίου τους επόμενους μήνες, αλλά η επιδείνωση της κατάστασης είναι πολύ πιθανή, με οριστικό στοπ στις προμήθειες εντός του χειμώνα.

«Η πλήρης διακοπή κατά τη διάρκεια του χειμώνα θα πρέπει πλέον να θεωρείται βέβαιη», προειδοποιεί η JP Morgan.

Από την πλευρά της η Morgan Stanley εκτιμά πως το βασικό της σενάριο είναι πλέον ότι δεν θα συνεχιστούν οι ροές μέσω του Nord Stream 1 και η Ευρώπη –αν και δεν θα χρειαστεί την εφαρμογή δελτίου ενέργειας τον φετινό χειμώνα– θα εισέλθει στον χειμώνα του 2023/2024 με ασυνήθιστα χαμηλό επίπεδο αποθήκευσης, καθώς η σωρευτική απουσία 30 κυβικών μέτρων/ημέρα τους επόμενους 12 μήνες θα επιβαρύνει σημαντικά τα αποθέματα. Ως αποτέλεσμα, η αμερικανική τράπεζα εκτιμά ότι οι τιμές του ρεύματος θα αυξηθούν κατά 100%-400% και το φυσικό αέριο θα σημειώσουν επίσης νέο ισχυρό ράλι.

«Το ακραίο σενάριο ενός πλήρους τερματισμού λειτουργίας του Nord Stream 1 έχει γίνει βασικό σε αυτό το στάδιο», τονίζει, την ίδια στιγμή, η JP Morgan σε νέα της ανάλυση. Όπως εκτιμά, οι νέες εξελίξεις με τις ροές και τη στάση της Ρωσίας θα οδηγήσουν σε περαιτέρω άνοδο των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη και σε εκτεταμένες πα-

ρεμβάσεις στις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. «Η πλήρης διακοπή κατά τη διάρκεια του χειμώνα θα πρέπει πλέον να θεωρείται βέβαιη», όπως προειδοποιεί. Μπορεί οι ευρωπαϊκές αποθήκες να έχουν ήδη γεμίσει σε ποσοστό 81,6%, ωστόσο η προοπτική πλήρους διακοπής του ρωσικού φυσικού αερίου τους επόμενους μήνες και αυτόν τον χειμώνα είναι πιθανό να ασκήσει περαιτέρω πίεση σε μια ήδη πολύ σφιχτή ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου, επισημαίνει η JP Morgan. Ακόμη και πλήρεις, οι ευρωπαϊκές αποθήκες αερίου αντιπροσωπεύουν συνήθως μόνο περίπου 25% της ετήσιας ζήτησης, όπως εξηγεί.

Η JP Morgan αναμένει πάντως ευρείες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας της Ευρώπης, οι οποίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πλαφόν στις τιμές ρεύματος και φυσικού αερίου, καθώς και υποχρεωτική μείωση της χρήσης φυσικού αερίου σε μη απαραίτητες βιομηχανίες.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ο ΟΠΕΚ μειώνει την παραγωγή πετρελαίου

Σε άνοδο οδήγησε χθες τις τιμές του πετρελαίου η απόφαση του ΟΠΕΚ+, του διεθνούς καρτέλ του οποίου άτυπο μέλος είναι τα τελευταία χρόνια η Ρωσία, να μειώσει και πάλι την παραγωγή του κατά 100.000 βαρέλια την ημέρα από τον επόμενο μήνα. Η απόφαση του διεθνούς καρτέλ φαίνεται να έχει έντονα συμβολικό χαρακτήρα, καθώς η μείωση είναι ισόποση με την αύξηση που είχε αποφασίσει νωρίτερα για τον Σεπτέμβριο υπό τις συστηματικές πιέσεις του Αμερικανού προέδρου. Παράλληλα, όμως, έχει σημαντικό πρακτικό περιεχόμενο καθώς δίνει ανοδική ώθηση στον «μαύρο χρυσό». Οι τιμές του πετρελαίου υποχωρούσαν συστηματικά από τον Ιούνιο έχοντας σημειώσει συνολικά πτώση 20% τους τε-

Ανοδικά κινήθηκαν οι τιμές του «μαύρου χρυσού» μετά την απόφαση του διεθνούς καρτέλ.

λευταίους τρεις μήνες. Σημείωσαν, άλλωστε, σημαντική μείωση την περασμένη εβδομάδα εν μέσω ανησυχίας για τη διαφαινόμενη ύφεση στις μεγάλες οικονομίες, Ευρώζων, ΗΠΑ και προπαντός στην ενεργοβόρο Κίνα, και τη συνεπακόλουθη πτώση της ζήτησης.

Η είδηση αντέστρεψε την πτωτική τους πορεία με το αργό δυτικού Τέξας να αγγίζει τα 90 δολάρια το βαρέλι, ση-

μιώνοντας άνοδο 3,4% και το Brent τα 96,51 δολάρια το βαρέλι, καταγράφοντας άνοδο 3,8%. Μιλώντας στο Bloomberg, η Εμίλι Ασφοντ, αναλύτρια της Standard Chartered, τόνισε πως «η αύξηση που αποφάσισε τον περασμένο μήνα ήταν μια προσπάθεια να ικανοποιηθεί τα αιτήματα των καταναλωτών, ενώ η μείωση που αποφάσισε τώρα είναι ανταπόκριση στις ανησυχίες των παραγώνων». Στο μεταξύ, το διεθνές καρτέλ διεμήνυσε πως μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη συνάντηση υπουργών ανά πάσα στιγμή για να αντιδράσει στις όποιες εξελίξεις στην αγορά. Η επόμενη συνεδρίασή του, πάντως, είναι προγραμματισμένη για τις 5 Οκτωβρίου. Περαιτέρω άνοδος της τιμής του «μαύ-

ρου χρυσού» θα εντείνει τις πληθωριστικές πιέσεις και θα αυξήσει την ανησυχία για τον κίνδυνο ενός παγωμένου χειμώνα χωρίς ενεργειακού πόρους. Πριν από τη χθεσινή σύνοδο του ΟΠΕΚ, αναλυτές και επενδυτές εκτιμούσαν πως δεν θα προχωρήσει σε καμία κίνηση αυτόν τον μήνα. Η ντε φάκτο ηγετική δύναμη του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου, Σαουδική Αραβία, είχε πάντως αφήσει να διαφανεί η πρόθεσή της, όταν διά στόματος του υπουργού Ενέργειας πρίγκιπα Αμιντουλαζί μπιν Σαλμάν δήλωνε προ δύο εβδομάδων ότι η συμμαχία του ΟΠΕΚ με τη Ρωσία εξετάζει μείωση της παραγωγής προκειμένου να σταθεροποιήσει τη διεθνή αγορά.

BLOOMBERG, REUTERS

Το αργό δυτικού Τέξας σημείωσε άνοδο 3,4%, αγγίζοντας τα 90 δολάρια το βαρέλι, και το Brent με άνοδο 3,8% έφθασε τα 96,51 δολάρια το βαρέλι.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι επενδυτές αγνοούν απαισιόδοξες εκτιμήσεις

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Κάθε χρόνο αυτή την περίοδο διεξάγεται ένας πλειστηριασμός καταstroφολογίας. Με αφορμή την ομιλία του πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη, πολλοί πλειοδοτούν σε αρνητικές προβλέψεις αλλά ειδικά φέτος οι κάθε λογής και προέλευσης απαισιόδοξοι έχουν μεγάλη ρέντα. Εκτοξεύουν βέβαια και επικειρήματα που προκύπτουν από την πολεμική συγκυρία. Ο πληθωρισμός ενισχύεται, η ανάπτυξη τον ερχόμενο χρόνο φρενάρει, τα επιτόκια στα ύψη. Ερχεται η απόλυτη καταστροφή.

Αυτό που συνήθως κρύβουν είναι ότι αν η πρόβλεψη του μέλλοντος ήταν μια τόσο απλή δραστηριότητα, μια επέκταση στο μέλλον σημερινών αρνητικών εξελίξεων, ο κόσμος θα ήταν διαφορετικός, προβλέψιμος και ανιαρός. Δεν είναι, και γι' αυτό οι ερασιτέχνες μελλοντολόγοι να φοβούνται τις προβλέψεις που δεν άκουσαν. Όσες γνωρίζουν δεν θα επιβεβαιωθούν!

Η αλήθεια είναι ότι ο πληθωρισμός μπορεί φέτος να φθάσει ή και να ξεπεράσει το υψηλό ποσο-

Το πρώτο εξάμηνο, οι άμεσες ξένες επενδύσεις αυξήθηκαν σε 4,3 δισ., ενώ ολόκληρο το 2021 είχαν φθάσει τα 5 δισ.

στό 9%. Ωστόσο μεγάλη θα είναι και η αύξηση του ΑΕΠ που πιθανότατα θα ξεπεράσει το 5%, πάνω από τις επίσημες και ανεπίσημες προβλέψεις του παρελθόντος. Να θυμίσουμε ότι το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης που υπέβαλε τον Απρίλιο η ελληνική κυβέρνηση στην Κομισιόν προέβλεπε ανάπτυξη 3,1% και πληθωρισμό 5,6%. Και οι εκτιμήσεις αυτές είχαν θεωρηθεί τότε υπεραισιόδοξες όσον αφορά την ανάπτυξη, καθώς ο πόλεμος στην Ουκρανία και η απειλούμενη ενεργειακή κρίση θα έφερναν υποτιθέται βαθιά ύφεση.

Κι όμως το «απρόβλεπτο» προκλήθηκε από τον τουρισμό, που δημιουργήσε έσοδα που μπορεί να αγγίζουν τα 20 δισ. ευρώ (από 18,3 δισ. πριν από τον κορωνοϊό το 2019), οι εξαγωγές συνεχίζουν να αυξάνονται με υψηλό, διψήφιο ρυθμό. Οι εξαγωγές και οι εισαγω-

γές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν 27,5% και 32,5% αντίστοιχα. Οι αφίξεις ταξιδιωτών αυξήθηκαν 360,8% και οι εισπράξεις κατά 329,3% σε σχέση με το 2021. Υπάρχει όμως και κάτι ακόμη.

Οι δυσμενείς προβλέψεις που δηλητηριάζουν καθημερινά την κοινή γνώμη δεν λαμβάνονται υπόψη από ξένους επενδυτές που επενδύουν στην ελληνική αγορά. Αγνοούν τους απαισιόδοξους σχολιαστές, εμπιστεύονται και επενδύουν στη χώρα.

Το πρώτο εξάμηνο, οι άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν σε 4,3 δισ., ενώ ολόκληρο το 2021 είχαν φθάσει τα 5 δισ. ευρώ. Ακόμη και στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, οι ξένοι επένδυσαν περίπου 3,4 δισ. περισσότερα αγοράζοντας κυρίως ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του ελληνικού Δημοσίου. Ταυτόχρονα οι καταθέσεις και τα ρέπος Ελλήνων στο εξωτερικό μειώθηκαν 4,1 δισ., ενώ αυξήθηκαν 7,7 δισ. ευρώ οι καταθέσεις ξένων στην Ελλάδα.

Οι έμπειροι οδηγοί σε αγώνες φόρμουλα 1, υποστηρίζουν ότι δεν είναι εύκολο αν βρίσκεται στη 15η θέση να περάσεις μπροστά με καλό καιρό. Αυτό είναι εφικτό αν βρέχει και εφόσον βέβαια ο οδηγός έχει τις ανάλογες ικανότητες. Η άνοδος επιτοκίων στα κρατικά ομόλογα αφορά όλη την αγορά. Το ελληνικό χρέος βρίσκεται κυρίως σε ευρωπαϊκούς οργανισμούς, δεν εξαρτάται από την αγορά, ενώ η κυβέρνηση μπορεί να χρησιμοποιήσει μέρος από τα ταμειακά διαθέσιμα των 39 δισ. ευρώ για να καλύψει τις χρηματοδοτικές ανάγκες, που υπολογίζονται σε 3,5 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος του χρόνου.

Θα είναι «μαύρη» χρονιά το 2023; Η απάντηση δεν είναι εύκολη αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς. Δεν γνωρίζουμε αυτή τη στιγμή αποφάσεις που θα διαμορφώσουν την κατάσταση όπως η εξέλιξη του πολέμου και οι αποφάσεις της Ευρώπης για τα ενεργειακά. Γνωρίζουμε όμως ότι η ισχυρή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας φέτος θα μεταφέρει στο πρώτο τρίμηνο της επόμενης χρονιάς σημαντική αναπτυξιακή ώθηση. Πρωτοφανές;

Οχι. Το ίδιο είχε συμβεί και φέτος οπότε το πρώτο τρίμηνο είχαμε ανάπτυξη 7% επειδή στα τέλη του 2021 αφήναμε πίσω μας την κρίση του κορωνοϊού.

Κολοσσοί μεταφέρουν εκτός Κίνας την παραγωγή τους

Σε Ινδία και Βιετνάμ στρέφονται Apple και Google λόγω των γεωπολιτικών εντάσεων

Των **DAISYKE WAKABAYASHI** και **TRIPP MICKLE**
THE NEW YORK TIMES

Μέσα στις επόμενες εβδομάδες οι δύο κολοσσοί, Apple και Google, θα λανσάρουν τα τελευταία τεχνολογίας έξυπνα τηλέφωνα εντεινόντας τις προσπάθειες ώστε τα νέα μοντέλα να διαφοροποιηθούν από τα προηγούμενα. Βέβαια, η μεγαλύτερη διαφορά που ίσως να μην μπορέσουν να εντοπίσουν εύκολα οι καταναλωτές είναι πως κάποια από αυτά τα μοντέλα δεν θα έχουν κατασκευαστεί στην Κίνα. Όπως αναφέρει δημοσίευμα των New York Times, ένας μικρός αριθμός από τα τελευταία μοντέλα iPhone της Apple θα έχουν κατασκευαστεί στην Ινδία, ενώ ορισμένα από τα μοντέλα της Google, τα Pixel, θα κατασκευαστούν στο Βιετνάμ, επιστημαίνουν πηγές με γνώση του θέματος. Ο λόγος που γίνεται αυτή η στρόφη προς άλλες χώρες; Η όλο και αυξανόμενη ανησυχία που προκαλείται λόγω των γεωπολιτικών εντάσεων καθώς και οι αναταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, γεγονός που επηρέασε και την Κίνα τα τελευταία χρόνια.

Σημειώνεται πως η Κίνα για πολλά

Φοβούνται πως εάν εξαρτηθούν από την Κίνα, μπορεί να «παγιδευθούν» ενώ οξύνεται η σινοαμερικανική ένταση λόγω της Ταϊβάν.

χρόνια αποτελούσε χώρα παραγωγής προϊόντων υψηλής τεχνολογίας λόγω της απασχόλησης εργαζομένων υψηλής εξειδίκευσης αλλά και της παραγωγικής δυναμικότητας των εργοστασίων, τα οποία μπορούσαν να ανταποκριθούν στη ζήτηση για την κατασκευή των συσκευών της επόμενης γενιάς. Ωστόσο, πλέον οι αμερικανικές εταιρείες ανησυχούν λόγω των εμπορικών διενέξεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας την περίοδο της προεδρίας του Τραμπ, κάτι που εντάθηκε μετά και την επίσκεψη της προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων Νάνσι Πελόζι στην Ταϊβάν τον προηγούμενο μήνα. Οι εταιρείες φοβούνται πως εάν εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από την εφοδιαστική αλυσίδα της Κίνας, μπορεί τελικά να βρεθούν «παγιδευμένες» σε μια αυξανόμενη ένταση μεταξύ των δύο χωρών λόγω της Ταϊβάν.

Κάποια από τα τελευταία μοντέλα iPhone της Apple θα έχουν κατασκευαστεί στην Ινδία, ενώ ορισμένα από τα μοντέλα της Google, τα Pixel, θα κατασκευαστούν στο Βιετνάμ.

Η Κίνα παραμένει ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές καταναλωτικών ηλεκτρονικών ειδών, ωστόσο δεν είναι μόνο η παραγωγή έξυπνων τηλεφώνων που έχει αρχίσει να πραγματοποιείται εκτός της χώρας. Η Apple φτιάχνει τα iPad στο βόρειο Βιετνάμ, ενώ η Microsoft έστειλε τις κονσόλες Xbox φέτος στην πόλη Χο Τσι Μιν. Παράλληλα, η Amazon φτιάχνει τις συσκευές Fire TV στην περιοχή Τσενάι στην Ινδία. Παλαιότερα, ωστόσο, όλα αυτά τα προϊόντα κατασκευάζονταν στην Κίνα. Την περασμένη Τετάρτη, η Κίνα ανακοίνωσε πως η ενχώρια παραγωγή στα εργοστάσια συρρικνώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο μήνα τον Αύγουστο. «Η αυτοκρατορία της μεταποίησης στην Κίνα κλυδωνίζεται» επισήμανε ο Λιου Σούσαν, ιδρυτής της Eclipse Venture Capital, η οποία επενδύει σε νεοφυείς εταιρείες

που κατασκευάζουν hardware αλλά και software προϊόντα. «Όλο και περισσότερα κεφάλαια θα απομακρυνθούν από την Κίνα και θα κατευθυνθούν σε εναλλακτικούς προορισμούς», συμπληρώνει. Οι αναταραχές που σημειώνονται στην εφοδιαστική αλυσίδα έχουν διαδοθεί στην Ασία, προκαλώντας άνοδο των τιμών στο Βιετνάμ, αναβίωση της μεταποίησης στη Μαλαισία αλλά και αύξηση της ζήτησης για χαμηλά αμειβόμενους εργαζομένους στην Ινδία. Στην περίπτωση της Κίνας, αυτές οι αναταραχές περιορίζουν τη δραστηριότητα στον μεταποιητικό κλάδο σε μια περίοδο που η χώρα έχει υποστεί μία από τις μεγαλύτερες επιβραδύνσεις στην οικονομική της δραστηριότητα τις τελευταίες δεκαετίες. Υπενθυμίζεται πως κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας αρκετά εργοστάσια στην Κίνα ανέστει-

λαν τη λειτουργία τους. Ωστόσο, η εξέλιξη αυτή δημιούργησε αναστάτωση στα πλάνα πολλών εταιρειών, ανάμεσα σε αυτές και της Apple, η οποία υποχρεώθηκε να μειώσει τις προβλέψεις για την πορεία των πωλήσεων εκείνου του τριμήνου διότι δεν μπορούσε να κατασκευάσει τα iPhone. Τότε η εταιρεία άρχισε να εξετάζει εναλλακτικούς προορισμούς για να αντισταθμίσει μελλοντικές αναστολές λειτουργίας στην Κίνα, σύμφωνα με τρεις εργαζομένους που μίλησαν στους New York Times υπό το καθεστώς ανωνυμίας. Το Βιετνάμ, όπου εκεί γίνονταν η παραγωγή των ακουστικών airpods το 2020, αποτέλεσε μια επιλογή που συζητήθηκε αρκετά, σύμφωνα με έναν από τους εργαζομένους. Από τότε η Apple ξεκίνησε να παράγει τα ρολόγια της στη χώρα, ενώ εκεί μετέφερε μέρος της παραγωγής των iPad.

Τουρκία: νέα αύξηση στα τιμολόγια ενέργειας, ενώ ο πληθωρισμός στο 80%

Νέο πλήγμα δέχονται οι τουρκικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά που αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν έναν ιλιγγιώδη πληθωρισμό της τάξης του 80%. Οι Αρχές της Τουρκίας αύξησαν την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου κατά 51%, με τη μεγαλύτερη αύξηση, περίπου 50%, να αφορά τις βιομηχανίες της χώρας, ενώ οι λογαριασμοί των τουρκικών νοικοκυριών θα αυξηθούν κατά 20%.

Την απόφαση ανακοίνωσαν η ρυθμιστική αρχή ενέργειας και η κρατική εταιρεία ενέργειας BOTAS λίγες ώρες προτού ανακοινώσει η στατιστική υπηρεσία τις εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού, που εκτιμάται ότι φέρουν τον δείκτη να έχει φθάσει τον Αύγουστο σε επίπεδα άνω του 80% ακόμη και με τα επίσημα εξωραϊσμένα στοιχεία. Δεν πρόκειται, άλλωστε, για την πρώτη αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου. Στην Τουρκία οι τιμές του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά έχουν αυξηθεί συνολικά κατά 174% στη διάρκεια του έτους, ενώ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η αύξηση φθάνει στο 277% και για τους μεγάλους βιομηχανικούς ομίλους στο 379%.

Οι λογαριασμοί των τουρκικών νοικοκυριών θα αυξηθούν κατά 20%.

Και πάλι η BOTAS τόνισε, πάντως, πως το κράτος εξακολουθεί να επιδοτεί τις τιμές του αερίου για τα νοικοκυριά σε ποσοστό άνω του 80%. Λίγες ώρες νωρίτερα ο ηγέτης της αξιωματικής αντιπολίτευσης Κεμάλ Κιλιτντάρογλου προειδοποίησε τον Τούρκο πρόεδρο να μην αυξήσει περαιτέρω τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. «Μη διανοήθετε καν να αυξήσεις και πάλι τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας», τόνισε απευθυνόμενος στον Ταγίπ Ερντογάν, για να καταλήξει: «Οι άνθρωποι δεν έχουν να

Οι τιμές του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά έχουν αυξηθεί συνολικά κατά 174% στη διάρκεια του έτους, ενώ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η αύξηση φθάνει στο 277% και για τους μεγάλους βιομηχανικούς ομίλους στο 379%.

Μικρό το «χτύπημα» από τις κυρώσεις στη Ρωσία

Η ρωσική οικονομία συρρικνώθηκε 0,4% το πρώτο εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν, αλλά οι κεφαλαιακές επενδύσεις, ένας από τους κριτικούς μοχλούς οικονομικής ανάπτυξης, αυξήθηκαν κατά 7,8%, σύμφωνα με στοιχεία της ομοσπονδιακής στατιστικής υπηρεσίας Rosstat που ανακοινώθηκαν την Τετάρτη.

Όπως γράφει το Reuters, τα δεδομένα του εξαμήνου θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαφώς καλύτερα απ' ό,τι θα ανέμενε κανείς σε μια χώρα που αναλώνεται εδώ και έξι μήνες σε έναν πόλεμο φθοράς με αυξημένες στρατιωτικές δαπάνες, και παρά τους φόβους ότι οι σαρωτικές κυρώσεις της Δύσης θα γονάτιζαν την οικονομία της.

Η εξαρτώμενη από τις εξαγωγές ρω-

Η ρωσική οικονομία συρρικνώθηκε 0,4% το πρώτο εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα

σική οικονομία παραμένει πράγματι σχετικά σταθερή, ωστόσο οι εκτιμήσεις των Δυτικών μεταθέτουν την αποτελεσματικότητα των κυρώσεων σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο.

Το 2022 η οικονομία θα συρρικνωθεί κατά λιγότερο από 3%, δήλωσε κορυφαίος κυβερνητικός αξιωματούχος αυτή την εβδομάδα, σε αντίθεση με προηγούμενη πρόβλεψη του υπουργείου Οικονομίας για συρρίκνωση πάνω από

12% — που θα ήταν η μεγαλύτερη από την κρίση στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Μόνο το δεύτερο τρίμηνο οι κεφαλαιακές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 4,1% σε ετήσια βάση έπειτα από αύξηση 12,8% το πρώτο τρίμηνο, με τους τομείς εξόρυξης και μεταποίησης να αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης. Τα στοιχεία της Rosstat ανατρέπουν προβλέψεις ότι η ρωσική οικονομία θα καταρρεύσει φέτος υπό το βάρος των άνευ προηγούμενων δυτικών κυρώσεων, οι οποίες έχουν παγώσει περίπου τα μισά αποθέματα χρυσού και αναλλάγητος της Ρωσίας, καθώς οι υψηλότερες τιμές για εξαγωγές πετρελαίου και αερίου μετριάζουν τον αντικτύπο.

Η επίσημη ανεργία διαμορφώθηκε

στο ιστορικό χαμηλό του 3,9% τον Ιούλιο, αλλά οι πραγματικοί μισθοί, προσαρμοσμένοι στον πληθωρισμό, συρρικνώθηκαν κατά 3,2% σε ετήσια βάση τον Ιούνιο. Τα στοιχεία έδειξαν επίσης ότι οι λιανικές πωλήσεις —ο δείκτης καταναλωτικής ζήτησης— μειώθηκαν κατά 8,8% τον Ιούλιο σε ετήσια βάση, έπειτα από πτώση 9,6% τον προηγούμενο μήνα. Οι ρωσικές τιμές καταναλωτή εξακολούθησαν να υποχωρούν για όγδοη συνεχή εβδομάδα, μετά την απότομη αύξησή τους το πρώτο διάστημα που ακολούθησε την εισβολή στην Ουκρανία. Η πτώση του δείκτη τιμών καταναλωτή μπορεί να ανοίξει την πόρτα για περισσότερες μειώσεις επιτοκίων από την κεντρική τράπεζα, ώστε να στηριχθεί η οικονομία.

Σύμφωνα με την ομοσπονδιακή στατιστική υπηρεσία Rosstat, οι λιανικές πωλήσεις μειώθηκαν κατά 8,8% τον Ιούλιο σε ετήσια βάση, έπειτα από πτώση 9,6% τον προηγούμενο μήνα.

Η παραδοχή

Επικειρώντας να δικαιολογήσει τον ιλιγγιώδη πληθωρισμό, ο υπουργός Οικονομικών Νουρεντίν Νεμπάτι τόνισε πως «εφόσον δεν διακινδυνεύουμε την ανάπτυξη της οικονομίας, η καταπολέμηση του πληθωρισμού χρειάζεται χρόνο», αναγνωρίζοντας έμμεσα πως ευθύνεται η πολιτική χαμηλών επιτοκίων του Ερντογάν που αποβλέπει στην ανάπτυξη μέσω του φθηνού δανεισμού.

Επιβράδυνση

Προϊδεάζοντας την αγορά για την αναμενόμενη επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης, η κεντρική τράπεζα επισήμανε ότι η τουρκική οικονομία φαίνεται «να χάνει κάπως την κερκτική ταχύτητα». Συνόδευσε με αυτή την επισήμανση την απόφαση της να μειώσει ξανά τα επιτόκια παρά τον δυσθεώρητο πληθωρισμό και την παγκόσμια στροφή σε περιοριστική πολιτική.

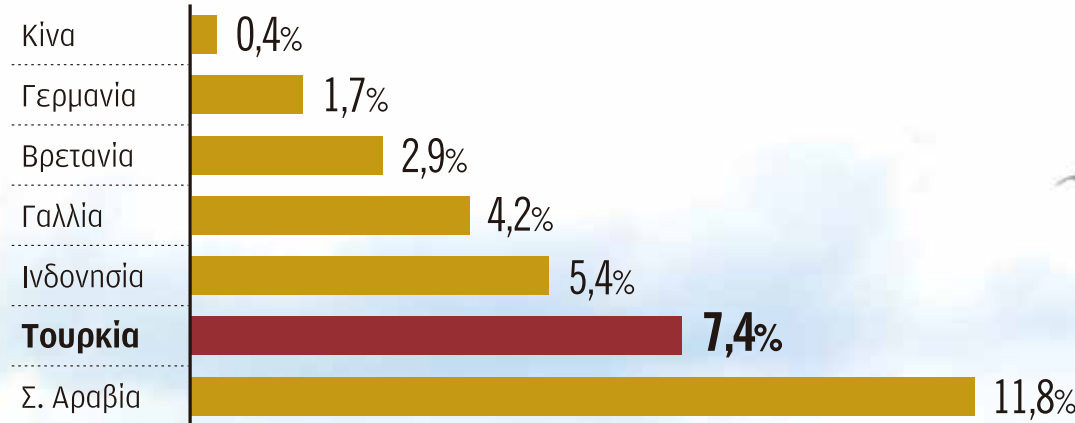

Οι αντιδράσεις

«Οχι, φίλε μου, όχι! Ούτε να το σκεφθείς να αυξήσεις ξανά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας», προειδοποίησε τον Ταγίπ Ερντογάν ο Κεμάλ Κιλισντάρογλου, ηγετής της αξιωματικής αντιπολίτευσης στην Τουρκία, και του θυμισε πως «ο κόσμος δεν έχει να φάει, δεν έχει μείνει τίποτε για να πληρώσουν».

Η οικονομία της Τουρκίας αναπτύχθηκε ταχύτερα από τις άλλες χώρες του G20

■ ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ■ ΠΡΟΒΛΕΨΗ

- Ο πληθωρισμός έχει φτάσει στο 80% και στην Κωνσταντινούπολη σχεδόν στο 100%.
- Οι τιμές του αερίου για τα νοικοκυριά έχουν αυξηθεί 174% από την αρχή του έτους.

ΠΗΓΗ: BLOOMBERG

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η κρυφή χρηματοδότηση της Τουρκίας

Οι εισροές κεφαλαίων αγνώστου προελεύσεως καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τα ελλείμματα

ΤΗΣ ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

«Οχι, φίλε μου, όχι! Ούτε να το σκεφθείς να αυξήσεις ξανά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, ο κόσμος δεν έχει να φάει, δεν έχουν τίποτε για να πληρώσουν». Η προειδοποίηση που απύθνησε μέσα στην εβδομάδα ο ηγέτης της αντιπολίτευσης Κεμάλ Κιλισντάρογλου στον Τούρκο πρόεδρο απεδείχθη ατελέσφορη. Λίγες ώρες αργότερα, η κρατική ενεργειακή BOTAS ανακοίνωσε ακόμη μία αύξηση στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου. Μια αύξηση αναπόφευκτη προφανώς, καθώς η Τουρκία καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών της με εισαγόμενη ενέργεια και ως εκ τούτου βρίσκεται εκτεθειμένη, όπως και μεγάλο μέρος του πλανήτη, στην ε-

νεργειακή κρίση. Οι δυσθεώρητες τιμές της ενέργειας αλλά και η εκτόξευση που έχουν σημειώσει οι τιμές των εμπορευμάτων μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έχουν επιδεινώσει μία από τις εγγενείς παθογένειες της τουρκικής οικονομίας: τα μεγάλα ελλείμματα της και τη συνεπακόλουθη εξάρτησή της από το ξένο κεφάλαιο για την κάλυψή τους. Τα τελευταία στοιχεία φέρουν το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας να έχει φθάσει στα 32,4 δισ. δολ. στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Η μεγάλη αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών ήταν, άλλωστε, ο λόγος που τον περασμένο μήνα ο οίκος Moody's υποβάθμισε το χρέος της Τουρκίας στην περιοχή των «ομολόγων σκουπιδιών», και αναμένεται να κάνουν το ίδιο οι άλλοι

Τα κεφάλαια ενδέχεται να προέρχονται και από εγκληματικές δραστηριότητες, εκτιμά το AI-Monitor.

δύο διεθνείς οίκοι Standard & Poor's και Fitch. Οπως, όμως, αποκάλυψε μέσα στην εβδομάδα η ιστοσελίδα AI-Monitor, μόλις το 8% του ελλείμματος καλύφθηκε από εισροές ξένων κεφαλαίων από άμεσες επενδύσεις ή επενδύσεις χαρτοφυλακίου, και ένα 38% καλύφθηκε από τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας. Το υπόλοιπο 54% του ελλείμματος έχει καλυφθεί από τις λεγόμενες εισροές κεφαλαίων αγνώστου προελεύσεως.

Πρόκειται για μια λογιστική κατηγορία που μπορεί να αφορά έως ένα βαθμό νόμιμες ροές συναλλάγματος από επαναπατρισμό συναλλάγματος του ιδιωτικού τομέα. Οπως, όμως, τονίζει η AI-Monitor, συχνά περιλαμβάνει παράνομες ροές χρημάτων από εγκληματικές δραστηριότητες, το ύψος των οποίων είναι δύσκολο να εξακριβωθεί. Το ενδιαφέρον στην περίπτωση της Τουρκίας είναι ότι στη διάρκεια της 20ετούς βασιλείας του Ταγίπ Ερντογάν τα ελλείμματα της αυξάνονται και μαζί τους αυξάνεται και το ποσοστό κάλυψής τους από αγνώστου προελεύσεως εισροές κεφαλαίων. Ο ρόλος των εισροών αγνώστου προελεύσεως στην κάλυψη των ελλειμμάτων της Τουρκίας αναβαθμίστηκε το 2018. Ήταν η χρονιά που ο Ερντογάν επέτυχε

να κατοχυρώσει θεσμικά απεριόριστες εξουσίες για το αξίωμα του προέδρου και να αναχθεί σε ένα είδος μονάρχη της Τουρκίας. Το αποτέλεσμα ήταν βέβαια να αποθαρρύνει περαιτέρω τους ξένους επενδυτές, που ήδη ανησυχούσαν εξαιτίας των ανορθόδοξων οικονομικών θεωριών του Τούρκου προέδρου και της τακτικής του να παρεμβαίνει συστηματικά στο έργο της κεντρικής τράπεζας και στη χάραξη νομισματικής πολιτικής. Μειώθηκαν έτσι οι εισροές επενδυτικών κεφαλαίων, ενώ οι εισροές κεφαλαίων αγνώστου προελεύσεως έφθασαν στο ρεκόρ των 22,7 δισ. δολ. Εκτοτε οι εισροές κεφαλαίων αγνώστου προελεύσεως αποτελούν το κύριο μέσο κάλυψης των ελλειμμάτων τρεχουσών συναλλαγών, που έχει φθάσει στα 98 δισ. δολ.

Επαναπατρισμό κεφαλαίων, υποστηρίζει η Αγκυρα

Η Τράπεζα της Τουρκίας υποστηρίζει πως οι διάφορες ροές αγνώστου προελεύσεως είναι κυρίως έσοδα από εξαγωγές που έχουν καθυστερήσει να καταγραφούν λογιστικά και από επαναπατρισθέντα κεφάλαια επιχειρήσεων. Έχει, άλλωστε, επιστρατεύσει σειρά μέτρων για να αναγκάσει τις τουρκικές επιχειρήσεις, κατά κύριο λόγο τις εξαγωγικές, να επαναπατρίσουν τα κεφάλαια που διατηρούν στο εξωτερικό σε συνάλλαγμα. Συχνά το επιδιώκει με έμμεσες απειλές. Μιλώντας στο Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Κωνσταντινούπολης στα τέλη Ιουλίου, ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας

Σαχάπ Καβτσισόγλου τόνισε πως «οι τουρκικές επιχειρήσεις διατηρούν στο εξωτερικό κεφάλαια που δεν έχουν δηλώσει και τα οποία ενδέχεται να ανέρχονται σε 500 δισ. δολ. Πρέπει να φέρουν αυτά τα χρήματα εδώ και να τα μετατρέψουν». Ολα αυτά αντανακλούν σε μεγάλο βαθμό την αλλαγή που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στη στάση των επενδυτών έναντι της Τουρκίας. Τα χρόνια μετά την ολέθρια οικονομική κρίση του 2001 που έφερε τον Ερντογάν στην εξουσία και εξαφάνισε την παλιά πολιτική τάξη, η τουρκική οικονομία σημείωσε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και μεγάλα

ελλείμματα. Τότε η Τουρκία ήταν η αγαπημένη των ξένων επενδυτών που κάλυπταν με τα κεφάλαια τους τα ελλείμματά της.

Την πρώτη δεκαετία τα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών δεν υπερέβαιναν το 5% του ΑΕΠ και το μεγαλύτερο όλων ήταν το 2011 όταν πλησίασε το 9% του ΑΕΠ, αλλά καλύφθηκε κατά 80% από εισροές άμεσων επενδύσεων και επενδύσεων χαρτοφυλακίου, τραπεζικές καταθέσεις και δανεισμό. Οι εισροές αγνώστου προελεύσεως δεν κάλυπταν τότε παρά μόνο το 16% του ελλείμματος. Τα πράγματα άλλαξαν το 2013 σε μια συ-

γκυρία πολύ διαφορετική μεν από τη σημερινή, αλλά όμοια μόνον ως προς το ότι η αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα, Federal Reserve, ξεκίνησε να αυξάνει τα επιτόκια του δολαρίου. Τα επενδυτικά κεφάλαια άρχισαν να στρέφονται στις ΗΠΑ εγκαταλείποντας τις αναδυόμενες οικονομίες και πρωτίστως την Τουρκία. Τότε τελείωσε η εποχή που η Τουρκία μπορούσε να καλύπτει εύκολα τα ελλείμματά της με το ξένο κεφάλαιο. Κι ενώ κατά καιρούς φαίνεται να βελτιώνεται ξανά το κλίμα προς την Τουρκία και να ανακάμπτουν οι εισροές κεφαλαίων, τα μέτωπα που έχει ανοίξει

από τη Συρία μέχρι τον Καύκασο και τα αλλεπάλληλα επεισόδια διπλωματικής έντασης με την Ουάσιγκτον υπονομεύουν διαρκώς την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Καθοριστικό παράγοντα βέβαια αποτελεί η επιμονή του Τούρκου προέδρου να διατηρεί φθηνό το χρήμα απαξιωνοντας το νόμισμα της χώρας. Με την τελευταία μείωση των επιτοκίων που αποφάσισε τον περασμένο μήνα, η Τράπεζα της Τουρκίας έχει εξωθήσει την τουρκική λίρα σε μια ισοτιμία 18 λιρών προς ένα δολάριο. Πριν από πέντε χρόνια μόνο, το δολάριο ισοδυναμούσε με 3,5 λίρες.

Αλματώδης ανάπτυξη, αλλά το βιοτικό επίπεδο των Τούρκων βυθίζεται

Ολα δείχνουν πως η τελευταία αύξηση στις τιμές της ενέργειας θα καταφέρει τη χαριστική βολή στο βιοτικό επίπεδο των Τούρκων, που στην πλειονότητά τους αγωνίζονται να επιβιώσουν με έναν ιλιγγιώδη πληθωρισμό και με τις τιμές να καθιστούν απρόσιτα βασικά είδη διατροφής. Η συνολική αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου από την αρχή του έτους φτάνει τώρα στο 174% για τα νοικοκυριά. Και η κυβέρνηση Ερντογάν αρκείται στο να αυξήσει τον κατώτατο μισθό κατά 30%, ποσοστό που εξανεμίζεται ακαριαία εξαιτίας του υψηλού πλη-

θωρισμού. Εμμένοντας στην πολιτική των χαμηλών επιτοκίων καθ' υπαγόρευση του Τούρκου προέδρου, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας αφήνει τον πληθωρισμό να καλπάζει κυριολεκτικά με ένα ιλιγγιώδες 80%, που στην Κωνσταντινούπολη φτάνει στο 99,9%. Σημειώ- τέον ότι η ομάδα ανεξάρτητων οικονομολόγων με τα αρχικά ENAG, που έχει επανειλημμένως αμφισβητήσει την ορθότητα των επίσημων στοιχείων, τώρα υπολογίζει τον πραγματικό πληθωρισμό της Τουρκίας στο 176%. Πρόκειται για τους οικονομολόγους που βρέθηκαν υ-

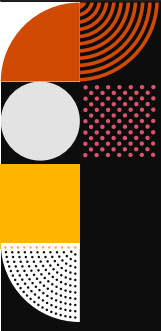
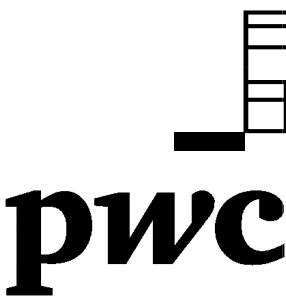
Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, «τρέχει» με 80% και σύμφωνα με τα ανεπίσημα, με 176%.

πόδικοι όταν η Τράπεζα της Τουρκίας υπέβαλε μήνυση εναντίον τους με το επιχείρημα ότι υπονομεύουν το κύρος της. Οι ίδιοι, πάντως, επιμένουν πως χρησιμοποιούν ακριβώς την ίδια μεθοδολογία που χρησιμοποιεί η κεντρική

τράπεζα όταν υπολογίζει τον πληθωρισμό. Την ίδια στιγμή, όμως, η κυβέρνηση Ερντογάν μπορεί να περηφανεύεται για τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, καθώς την ώρα που οι ανεπτυγμένες οικονομίες απειλούνται με ύφεση, το τουρκικό ΑΕΠ αυξήθηκε το δεύτερο τρίμηνο κατά 7,6%. Το οφείλει σε μεγάλο βαθμό στην ανάκαμψη του τουρισμού μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας και στα τουριστικά έσοδα που αυξήθηκαν κατά 100%. Προφανώς, όμως, μεγάλο μέρος του τουρκικού λαού δεν κερδίζει τίποτε από αυτή την ανά-

πτυξη και δεν βλέπει και αυτά που κατά καιρούς υπόσχεται ο Τούρκος πρόεδρος. Ο Ταγίπ Ερντογάν έχει επιχειρήσει να «χρυσώσει το χάπι» της ραγδαία υποτιμημένης τουρκικής λίρας, υποστηρίζοντας πως θα οδηγήσει σε αύξηση των εξαγωγών της Τουρκίας και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, και με αυτή την κατά κάποιον τρόπο «κινεζοποίηση» της τουρκικής οικονομίας θα μετατρέψει τα ελλείμματα σε πλεονάσματα. Κάτι που βέβαια δεν φαίνεται να συμβαίνει εν μέρει και εξαιτίας της διεθνούς αρνητικής συγκυρίας. Μόνο δεινά φαίνεται

να φέρνει στα τουρκικά νοικοκυριά η υποτίμηση του νομίσματος που από την αρχή του έτους έχει διολισθήσει κατά 27%, μετά την πτώση 44% που προηγήθηκε στη διάρκεια του 2021. Και η Τράπεζα της Τουρκίας, υπό τις οδηγίες πάντα του Ταγίπ Ερντογάν, εμμένει στις ανορθόδοξες μεθόδους με τις οποίες προσπαθεί να στηρίξει το απαξιωμένο νόμισμα. Την εβδομάδα που πέρασε αύξησε και πάλι το ποσοστό από τα συναλλαγματικά διαθέσιμα των τραπεζών, τα οποία υποχρεούνται να μετατρέπουν σε τουρκικές λίρες.

PwC webcast

Deep dive in Cyprus Transfer Pricing

Local File documentation requirements

13 September 2022, 15:00

ΑΝΑΛΥΣΗ

Μονόδρομος η μείωση κατανάλωσης αερίου

Των **KEIT AMΠΝΕΤ** και **ΜΠΟΖΟΓΚΜΕΡ ΣΑΡΑΦΕΝΤΙΝ, REUTERS**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να πετύχει τους στόχους της για αποθήκευση φυσικού αερίου, ωστόσο οι αναλυτές προειδοποιούν ότι «κλειδί» για την ενεργειακή ασφάλεια τον χειμώνα αποτελεί το εάν οι χώρες μπορούν να μειώσουν την κατανάλωση σε τέτοιο βαθμό ώστε να αντέξουν με τα αποθηκευμένα αποθέματα κατά τους κρύους μήνες.

Μετά τον αγώνα της αποθήκευσης φυσικού αερίου κατά διάρκεια του καλοκαιριού, στη σκιά της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, οι αποθήκες αερίου στην Ευ-

ρώες έχουν ήδη μειωθεί σημαντικά – η ποσότητα φυσικού αερίου που διοχετεύεται μέσω του Nord Stream 1, του κυριότερου αγωγού προς την Ευρώπη, είναι μόλις στο 20% της δυναμικότητας και επομένως η αποθήκευση δεν θα καλύψει τις ανάγκες της Γηραιάς Ηπείρου.

Σύμφωνα με την Aurora Energy Research, η πλήρης αποθήκευση φυσικού αερίου θα μπορούσε να συντηρήσει τις ευρωπαϊκές χώρες για περίπου τρεις μήνες, στην καλύτερη περίπτωση. Στη Γερμανία, όπου βρίσκεται σχεδόν το ένα τέταρτο των αποθηκών της Ε.Ε., το αποθηκευμένο αέριο θα μπορούσε να καλύψει 80 έως 90 ημέρες μέσης ζήτησης. «Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κρίση, η μείωση της ζήτησης θα είναι ακόμη πιο σημαντική από την αποθήκευση», δήλωσε στο Reuters η Simone Tagliapietra, υψηλόβαθμη συνεργάτιδα του think tank Bruegel.

Με περίπου 888 τεραβατώρες (TWh) φυσικού αερίου τώρα στις αποθήκες, οι χώρες της Ε.Ε. έχουν ήδη ξεπεράσει τις 858 TWh, που είχαν φθάσει τα αποθέματά τους πριν από τον περασμένο χειμώνα. Ωστόσο, αν οι χώρες αποτύχουν να μειώσουν τη χρήση του καυσίμου, οι δεξαμενές φυσικού αερίου της Ευρώπης θα αδειάσουν μέχρι τον Μάρτιο, σύμφωνα με εκτίμηση της εταιρείας δεδομένων ICIS, ακόμη και σε ένα σενάριο όπου ένα μέρος του ρωσικού φυσικού αερίου θα συνεχίσει να ρέει όλο τον χειμώνα και ο καιρός δεν θα είναι ασυνήθιστα κρύος. Για να αποφευχθεί μια κρίση εφοδιασμού τον χειμώνα, κάθε μήνα οι χώρες πρέπει να μειώνουν τη χρήση φυσικού αερίου κατά 15%. Αυτό θα άφηνε τις αποθήκες γεμάτες κατά 45% αν η Ρωσία συνέχιζε να στέλνει φυσικό αέριο και κατά 26% αν η Ρωσία μείωνε τις ροές από τον Οκτώβριο.

Ο συνδυασμός απουσίας ρωσικού φυσικού αερίου και μη επιθετικής μείωσης της κατανάλωσης φυσικού αερίου στις βιομηχανίες και στα κτίρια «θα μπορούσε να οδηγήσει σε δελτία ηλεκτρικής ενέργειας» αυτόν τον χειμώνα, δήλωσε ο Mauro Chavez Rodriguez, διευθυντής ευρωπαϊκών ερευνών για το φυσικό αέριο στη Wood Mackenzie.

Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν έχει σημειωθεί εκτεταμένη μείωση στη ζήτηση φυσικού αερίου, παρά το γεγονός ότι πολλές βιομηχανίες αναγκάστηκαν από τις υψηλές τιμές του φυσικού αερίου να περιορίσουν την παραγωγή τους, ένα φαινόμενο που επηρεάζει πλέον τα δύο τρίτα της ευρωπαϊκής παραγωγικής ικανότητας λιπαμάτων.

Ακόμα και αν γεμίσουν οι δεξαμενές με αέριο, η Ευρώπη μπορεί να αντέξει περίπου τρεις μήνες, στην καλύτερη περίπτωση.

ρώπη είναι τώρα γεμάτες κατά 79,94%, σύμφωνα με τα στοιχεία της Gas Infrastructure Europe, γεγονός που σημαίνει ότι μπορεί να υπερβεί τον στόχο της πλήρωσης κατά 80% των αποθηκευτικών χώρων με αέριο μέχρι τον Νοέμβριο.

Σε μια κανονική χρονιά αυτό θα μπορούσε να καλύψει τη χειμερινή ζήτηση της Ευρώπης. Αλλά το 2022 οι ρωσικές

Η Delta καλύπτει σήμερα ποσοστό 86% των αναχωρήσεων του 2019.

Αποζημιώσεις 6 δισ. δολ. από Delta Air Lines για ακυρώσεις πτήσεων

Ο διευθύνων σύμβουλος της αεροπορικής εταιρείας Delta Air Lines Εντ Μπάστιαν δήλωσε ότι η αεροπορική εταιρεία έχει διαθέσει ποσό 6 δισ. δολαρίων για επιστροφές χρημάτων από το 2020, σχετικά με τη χορήγηση αποζημιώσεων για την ακύρωση ή τη σημαντική αλλαγή του πτητικού προγράμματός της. Παράλληλα, η ίδια αεροπορική εταιρεία έχει δρομολογήσει λεπτομερή βήματα για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πελάτες της. «Από την αρχή του 2020 έχουμε επιστρέψει χρήματα για περισσότερα από 11 εκατ. εισιτήρια, συνολικής οικονομικής αξίας 6 δισ. δολαρίων.

Από τις επιστροφές αυτές χρημάτων ποσοστό 20% έγιναν το 2022», σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Μπάστιαν σε μια επιστολή του προς τον υπουργό Μεταφορών Πιτ Μπούτιτζετζ που δημοσιοποιήθηκε πριν από λίγες ημέρες. Ο ίδιος αποκάλυψε ότι η Delta διέθεσε αυτόματα επιπλέον 10.000 μίλια στους λογαριασμούς των τακτικών πελατών της, για όσους από αυτούς αντιμετώπιζαν προβλήματα με τις πτήσεις τους, για το χρονικό διάστημα από την 1η Μαΐου μέχρι την 7η Ιουλίου. Μερικά μέλη του Κογκρέσου έχουν πιέσει τις αεροπορικές ε-

ταιρείες να κάνουν περισσότερα προκειμένου να ενισχύσουν τα προγράμματα επιστροφής χρημάτων στους πελάτες τους. Ο κ. Μπούτιτζετζ δήλωσε πρόσφατα ότι το υπουργείο του ολοκλήρωσε 10 έρευνες αεροπορικών εταιρειών σχετικά με πρακτικές επιστροφής χρημάτων, ενώ εφαρμόζει πρακτικές επιβολής του νόμου και έχει προτείνει νέους κανόνες σχετικά με την επιστροφή χρημάτων για εισιτήρια που έχουν εκδοθεί. Ο Μπάστιαν δήλωσε ότι «η ικανότητα της Delta για την αποκατάσταση του πτητικού προγράμματός της το 2022, συγκρινόμενη με αυτή του 2019, είναι η χαμηλότερη μεταξύ των ανταγωνιστών της εταιρείας». Ο ίδιος πρόσθεσε ότι η Delta «έχει κατά την τρέχουσα περίοδο ποσοστό 91% των ενεργών πλότων σε σύγκριση με τους ενεργούς πλότους του 2019, ενώ καλύπτει ποσοστό 86% των αναχωρήσεων του 2019». Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας των ΗΠΑ αποκάλυψε αυτόν τον μήνα, ότι τον Μάιο οι απώλειες στο πτητικό πρόγραμμα της Delta αυξήθηκαν κατά 45% σε σχέση με τον Μάιο του 2019 λόγω ασθενειών των πλότων. Τον Ιούνιο, οι ημέρες ασθένειας των πλότων αυξήθηκαν κατά 50% σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2019.

Επένδυση 5,6 δισ. από Toyota για μπαταρίες αυτοκινήτων

Η παραγωγή σε Ιαπωνία και Ηνωμένες Πολιτείες θα έχει ξεκινήσει έως το 2026

Η ιαπωνική Toyota ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να επενδύσει έως και 730 δισ. γιεν (5,6 δισ. δολ.) για την παραγωγή μπαταριών ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην Ιαπωνία και τις ΗΠΑ, καθώς η ζήτηση των καταναλωτών για «καθαρότερες» μεταφορές εκτινάσσεται παγκοσμίως. Η παραγωγή μπαταριών αναμένεται να ξεκινήσει μεταξύ 2024 και 2026, ανέφερε σε δήλωση την Τετάρτη η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία στον κόσμο. «Αυτή η επένδυση έχει στόχο να δώσει τη δυνατότητα στην Toyota να ανταποκρίνεται με ευελιξία στις ανάγκες των διαφόρων πελατών της σε όλες τις χώρες και τις περιοχές, προσφέροντας πολλαπλούς κινήτρες και παρέχοντας όσο το δυνατόν περισσότερες επιλογές», δήλωσε η εταιρεία.

Σύμφωνα με το Bloomberg, αν και η Toyota βλέπει τα υβριδικά και τα αυτοκίνητα κυβελών καυσίμου υδρογόνου ως μέρος ενός πράσινου μέλλοντος, έχει επισπεύσει την προσπάθειά της να κάνει ηλεκτρικά τα περισσότερα αυτοκίνητα της γκάμας της τους τελευταίους μήνες. Τον Δεκέμβριο δεσμεύτηκε ότι θα είναι έτοιμη να πουλάει μόνο αυτοκίνητα μηδενικών εκπομπών στην Ευρώπη

Στόχος της Toyota είναι να πουλάει μόνο αυτοκίνητα μηδενικών ρύπων στην Ευρώπη έως το 2035.

έως το 2035, ευθυγραμμίζομενη με τα μέτρα της πράσινης συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προτάθηκαν νωρίτερα το 2021.

Με τη νέα επένδυση η εταιρεία σχεδιάζει να αυξήσει τη συνολική παραγωγική της ικανότητα μπαταριών στην Ιαπωνία και τις ΗΠΑ έως και 40 GWh. Στην Ιαπωνία, περίπου 400 δισεκατομμύρια γιεν (2,86 δισ. δολ.) θα επενδυθούν στο εργοστάσιο Himeji της Prime Planet Energy & Solutions Co και σε εργοστάσια και ακίνητα της Toyota, ενώ στις ΗΠΑ 325 δισεκατομμύρια γιεν (2,3 δισ. δολ.) θα διατεθούν σε εργοστάσιο στην Βόρεια Καρολίνα. «Η Toyota πιστεύει ότι υπάρχουν περισσότερες από μία επιλογές για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα», δήλωσε

Με τη νέα επένδυση η εταιρεία σχεδιάζει να αυξήσει τη συνολική παραγωγική της ικανότητα μπαταριών στην Ιαπωνία και στις ΗΠΑ έως και 40 GWh.

η ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία. «Πιστεύει επίσης ότι τα μέσα για τη μείωση των εκπομπών CO2 όσο το δυνατόν περισσότερο και όσο το δυνατόν γρηγορότερα, ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με τη χώρα και την περιοχή». Όπως αναφέρει το Reuters, ορισμένοι επενδυτές που εστιάζουν σε πράσινες ενέργειες καθώς και περιβαλλοντικές οργανώσεις επισήμαναν πως η εταιρεία θα πρέπει να επιταχύνει την εισαγωγή αμιγώς ηλεκτροκίνητων οχημάτων στον στόλο της. Η Toyota προστίθεται στον κατάλογο των αυτοκινητοβιομηχανιών που στρέφονται όλο και περισσότερο στην παραγωγή μπαταριών τα οποία τοποθετούνται στα ηλεκτρικά οχήματα. Πριν από λίγες ημέρες έγινε γνωστό

πως η ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία Honda Motor Co θα κατασκευάσει στις ΗΠΑ νέα εργοστασιακά μονάδα παραγωγής μπαταριών ιόντων λιθίου για παραγωγή ηλεκτρικών οχημάτων, με το οικονομικό ύψος της επένδυσης να φτάνει στα 4,4 δισεκατομμύρια δολάρια. Η κατασκευή της εργοστασιακής μονάδας θα γίνει σε συνεργασία με την κορεατική εταιρεία παραγωγής μπαταριών LG Energy Solution. Η μεταξύ τους συνεργασία έρχεται σε μια στιγμή που οι παραγωγοί μπαταριών αναζητούν τρόπους για να επιτύχουν την αύξηση της παραγωγής τους στις ΗΠΑ. Σημειώνεται πως η στροφή των καταναλωτών προς την ηλεκτροκίνηση και την αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων αναμένεται να

εκτοξεύσει τη ζήτηση μπαταριών. Σύμφωνα με τις δύο εταιρείες, η τοποθεσία της νέας εργοστασιακής μονάδας δεν έχει ακόμη αποφασιστεί. Σύμφωνα, πάντως, με δύο πηγές που έχουν λάβει σχετική ενημέρωση, έχουν ήδη επιβεβαιωθεί αναφορές ότι η Honda εξετάζει σοβαρά το Οχάιο, όπου βρίσκεται η κεντρική μονάδα παραγωγής της εταιρείας στις ΗΠΑ.

Στόχος των δύο εταιρειών είναι να επιτύχουν μια ετήσια παραγωγική ικανότητα περίπου 40 γιγαβατώραν, με τις μπαταρίες να διατίθενται αποκλειστικά στις εγκαταστάσεις της Honda στη Βόρεια Αμερική για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των ηλεκτροκίνητων οχημάτων της Honda και της Acura.

Αυξανόνται διεθνώς οι πωλήσεις tablet

Αντοχές στη διεθνή οικονομική και γεωπολιτική αστάθεια επιδεικνύει η παγκόσμια αγορά tablet, όπως επιβεβαιώνουν τα στοιχεία των πωλήσεων κατά το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ), οι πωλήσεις tablet έφτασαν τα 40,5 εκατ. μονάδες το δεύτερο τρίμηνο του 2022, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 0,15% σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα. Στον αντιποδα, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της International Data Corporation (IDC), η αγορά των Chromebook συνέχισε την πτωτική της πορεία. Οι πωλήσεις Chromebook μειώθηκαν κατά 51,4%, σε ετήσια βάση, το εξεταζόμενο διάστημα, φθάνοντας τα 6 εκατ. συσκευές το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Σύμφωνα με την ανάλυση της IDC που επεξεργάστηκε ο ΣΕΠΕ, οι ομαλότερες συνθήκες στον τομέα της εκπαιδευσης, οι πολλές πρωωθητικές ενέργειες, όπως οι ημέρες διαδικτυακής προώθησης στην

Στην Ελλάδα αγοράστηκαν 40,5 εκατ. μονάδες το δεύτερο τρίμηνο του '22.

Κίνα και η Prime Day της Amazon στις ΗΠΑ οδήγησαν σε καλύτερες πωλήσεις την αγορά tablet.

Οι αναλυτές επισημαίνουν επίσης ότι νέοι προμηθευτές, όπως οι Xiaomi, OPPO, vivo και realme, είχαν επίσης επιδόσεις πέρα από τις προσδοκίες, γεγονός που συνέβαλε στην ανάπτυξη της αγοράς tablet Android το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Οσον αφορά τα Chromebook, η πτώση χαρακτηρίζεται από τους αναλυτές απρόσμενη, καθώς η συσσώρευση αποθεμάτων παραμένει σημαντική, ενώ η ζήτηση στον τομέα της εκ-

Η συνεχής ζήτηση για φθηνότερες εναλλακτικές λύσεις έναντι των υπολογιστών και το γεγονός πως πολλοί κορυφαίοι παίκτες έχουν κάνει εξαιρετική δουλειά με τις στρατηγικές και τα κανάλια διανομής τους ευνοεί την αγορά tablet.

παίδευσης έχει επιβραδυνθεί. Πάντως, όπως προσθέτουν οι αναλυτές, ο όγκος των πωλήσεων Chromebook εξακολουθεί να είναι πάνω από τα προ πανδημίας επίπεδα.

«Η αγορά των tablet απέδωσε καλύτερα από το αναμενόμενο παρά τις πληθωριστικές πιέσεις, τα γεωπολιτικά ζητήματα και τους συνεχείς περιορισμούς στην Κίνα λόγω COVID», αναφέρει το Mobility and Consumer Device Trackers της IDC. Όπως εξηγεί η σχετική αναφορά, υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που λειτουργούν υπέρ της αγοράς των tablet. Αρχικά, ο ένας είναι η συνεχής

ζήτηση για φθηνότερες εναλλακτικές λύσεις έναντι των υπολογιστών, ενώ ο δεύτερος σχετίζεται με το γεγονός πως πολλοί κορυφαίοι παίκτες έχουν κάνει εξαιρετική δουλειά με τις στρατηγικές και τα κανάλια διανομής τους.

Αξιοσημείωτος είναι επίσης ο πολιτικό-λαϊσασμός των αποσπώμενων συσκευών χαμηλού κόστους, ειδικά από νεοεισερχόμενους παίκτες σε περιοχές όπως η Ασία/Ειρηνικός (εκτός από την Ιαπωνία και την Κίνα), που εκμεταλλεύονται τη ζήτηση για συσκευές για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οσον αφορά τα Chromebook,

οι αναλυτές σημειώνουν ότι παρά την πτώση των πωλήσεων τα τελευταία τρίμηνα, υπάρχουν ακόμη ευκαιρίες, καθώς η πανδημία έχει επιφέρει θετικές αλλαγές στην υιοθέτηση του Chrome. «Η ανάγκη για εξ αποστάσεως μάθηση επιτάχυνε τα σχέδια των σχολείων να φτάσουν σε αναλογία 1:1 για υπολογιστές προς μαθητές και αυτή η αναλογία πιθανότατα θα συνεχίσει να ισχύει και στο μέλλον. Ακόμη και αν οι αποστολές υπολογιστών μειωθούν σε άλλες κατηγορίες, το Chrome θα συνεχίσει σε αυτά τα υψηλά επίπεδα», καταλήγουν οι αναλυτές.

Τεράστια κέρδη για τις χώρες που εξαγωγουν ενέργεια

Αυξημένα έσοδα για Ρωσία, κράτη

της Μ. Ανατολής και της Βόρειας Ευρώπης

Η ενεργειακή κρίση, που σαφώς είχε αρχίσει πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και σε μεγάλο βαθμό ήταν αποτέλεσμα μεθοδεύσεων της Μόσχας, είναι πλέον κοινό μυστικό ότι έχει αποφέρει ιλιγγιώδη έσοδα στα ταμεία της Ρωσίας. Δεν είναι, όμως, μόνο η Ρωσία που είδε τα έσοδά της να εκτοξεύονται στα ύψη ακολουθώντας τις τιμές του φυσικού αερίου και του πετρελαίου. Εξίσου ωφελημένες είναι γενικότερα όλες χώρες εξαγωγουν ενέργεια, από τη Μέση Ανατολή μέχρι τον ευρωπαϊκό Βορρά, που κυριολεκτικά πλούτισαν καθώς οι τιμές της ενέργειας έφτασαν στα ύψη και υπερέβησαν κατά πολύ το κόστος της εξόρυξης και της παραγωγής ενεργειακών πόρων. Και όπως επιστημαίνουν αναλυτές του κλάδου της ενέργειας, το αποτέλεσμα είναι μια εκτεταμένη μεταφορά κεφαλαίων από τις χώρες που εισάγουν και καταναλώνουν ενέργεια στις χώρες που την παράγουν.

Η Σαουδική Αραβία, για παράδειγμα, πριν από τον πόλεμο εισέπραττε κάθε

Τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου θα φτάσουν φέτος στα 285 δισ. δολάρια.

μήνα περίπου 20 δισ. δολ. από τις εξαγωγές πετρελαίου. Από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και μετά, η αξία των ιδίων μηνιαίων εξαγωγών έχει διπλασιαστεί, φτάνοντας στα 40 δισ. δολ. Είναι ενδεικτικό το δημοσιονομικό της πλεόνασμα που το δεύτερο τρίμηνο έφτασε στα 21 δισ. δολ., καταγράφοντας αύξηση σχεδόν 50% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Όπως ανέφερε προ ημερών το υπουργείο Οικονομικών του βασιλείου, τα έσοδα από το πετρέλαιο σημείωσαν το δεύτερο τρίμηνο αύξηση 89% σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του περασμένου έτους. Σημειωτέον ότι από το 2014 και την πτώση των τιμών του πετρελαίου, το βασίλειο των Σαουδ έμφάνιζε κάθε

Η Σαουδική Αραβία πριν από τον πόλεμο εισέπραττε κάθε μήνα περίπου 20 δισ. δολ. από τις εξαγωγές πετρελαίου. Από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και μετά, η αξία των ιδίων μηνιαίων εξαγωγών έχει διπλασιαστεί, φτάνοντας στα 40 δισ. δολ.

χρόνο δημοσιονομικό έλλειμμα. Σε ό,τι αφορά την αύξηση των εσόδων, κάτι ανάλογο συνέβη και στην περίπτωση της Νορβηγίας που από την αρχή του πολέμου έως σήμερα έχει δει σχεδόν να τριπλασιάζονται τα έσοδά της από τις εξαγωγές πετρελαίου και πετρελαιοειδών. Το πρώτο τρίμηνο του έτους ο νορβηγικός ενεργειακός κολοσσός Equinor, που ελέγχεται κυρίως από το κράτος, ανέφερε τετραπλάσια έσοδα από εκείνα του πρώτου τριμήνου του 2021. Έτσι τον Μάιο η κυβέρνηση αναθεώρησε τις προβλέψεις της για τα πετρελαϊκά έσοδα για το σύνολο του έτους στα 97 δισ. δολ., ποσό υπερτριπλάσιο εκείνου που συγκέντρωσε το 2021.

Στον αντίποδα, βέβαια, βρίσκονται

οι χώρες που εισάγουν ενέργεια, όπως οι ενεργειακά φτωχές ευρωπαϊκές χώρες και η Ιαπωνία. Το κόστος των εισαγωγών ενέργειας αθροιστικά για την Ε.Ε. και την Ιαπωνία μαζί είναι πλέον κατά 100 δισ. δολ./μήνα υψηλότερο σε σύγκριση με τα προ πολέμου επίπεδα. Σε ετήσια βάση η αύξηση αυτή ισοδυναμεί με ένα τρις. δολάρια περισσότερα που καταβάλλουν πλέον όλες χώρες εισάγουν υδρογονάνθρακες στις χώρες που τους παράγουν. Σε δεινή θέση βρίσκεται και η Ινδία, καθώς το κόστος της ενέργειας που εισάγει είναι σήμερα κατά 50% υψηλότερο από τα προ πολέμου επίπεδα, ενώ τα έσοδά της από τις εξαγωγές της έχουν αυξηθεί μόλις κατά 15%. Σε παρόμοια δύσκολη θέση βρίσκονται άλλες

αναδυόμενες οικονομίες που δεν έχουν ενεργειακούς πόρους και αναγκάζονται να εισάγουν ενέργεια, όπως η Βραζιλία, η Τουρκία και η Νότιος Αφρική.

Και βέβαια ούτε λόγος για τη Ρωσία, που στις αρχές του πολέμου εισέρρεαν στα ταμεία της περίπου 800 εκατ. δολ. την ημέρα από τις εξαγωγές ενέργειας. Παρά τις κυρώσεις και τις αντιδράσεις πολλών χωρών που άρχισαν να στρέφονται σε άλλους προμηθευτές για να μη στιγματισθούν ως συνεργαζόμενες με τη Μόσχα, η Bloomberg Economics υπολόγισε προσφάτως ότι τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου θα φτάσουν φέτος στα 285 δισ. δολ. Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, τα έσοδα της Ρω-

σίας μόνο από τις εξαγωγές πετρελαίου έχουν αυξηθεί φέτος κατά 50% σε σύγκριση με τα επίπεδα του περασμένου έτους. Παράλληλα, η SberCIBInvestment Research υπολογίζει πως το πρώτο τρίμηνο οι μεγαλύτερες πετρελαϊκές της Ρωσίας είχαν τα μεγαλύτερα κέρδη των τελευταίων σχεδόν δέκα ετών. Όλα αυτά εξηγούν και το πλεόνασμα που σημείωσε το β' τρίμηνο η Ρωσία στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Ανήλθε συγκριμένα στα 70,1 δισ. δολ. και ήταν το μεγαλύτερο που έχει καταγράψει η χώρα τουλάχιστον από το 1994. Στο σύνολο του πρώτου εξαμήνου του έτους, το πλεόνασμα της Ρωσίας έφτασε στα 138,55 δισ. δολ.

BLOOMBERG, REUTERS

Οι αυξήσεις των επιτοκίων βάζουν τέλος στην ανοδική αγορά ομολόγων

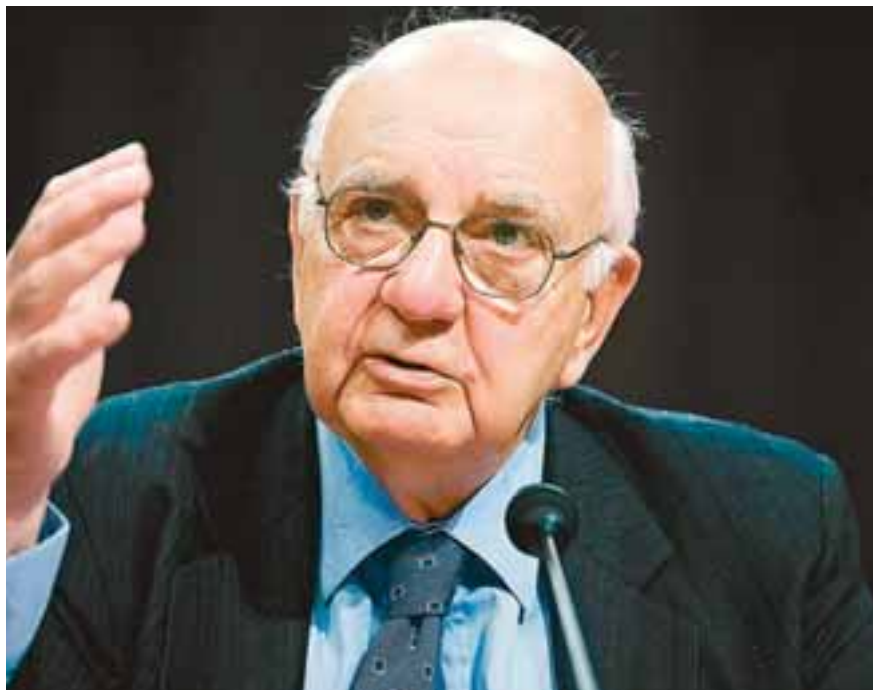
Υπό την πίεση των κεντρικών τραπεζών που είναι αποφασισμένες να ανακόψουν τον πληθωρισμό ακόμη και με τίμημα την ύφεση, τα ομόλογα σε όλο τον κόσμο κατακυλίσαν συντονισμένα για πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια. Ο παγκόσμιος δείκτης συνολικής απόδοσης του Bloomberg για κρατικά και εταιρικά ομόλογα επενδυτικής βαθμίδας έχει υποχωρήσει περισσότερο από 20% από τα υψηλά επίπεδα του περασμένου έτους. Καταγράφει έτσι τη μεγαλύτερη υποχώρησή του από το 1990, οπότε και θεοπίστηκε.

Ο πληθωρισμός και οι απότομες αυξήσεις των επιτοκίων έθεσαν τέλος σε μια ανοδική αγορά ομολόγων διάρκειας τεσσάρων δεκαετιών. Αυτό δημιουργεί ένα ιδιαίτερα δύσκολο περιβάλλον για τους επενδυτές φέτος, με ομόλογα και μετοχές να βυθίζονται ταυτοχρόνως. «Υποψιάζομαι ότι η ανοδική αγορά ομολόγων που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 «τελειώνει», είπε ο Στίβεν Μίλερ, σύμβουλος επενδύσεων στην GSFM. Οι αποδόσεις δεν πρόκειται να επιστρέψουν στα ιστορικά χαμηλά που παρατηρήθη-

Οι αποδόσεις δεν πρόκειται να επιστρέψουν στα ιστορικά χαμηλά που παρατηρήθηκαν τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, εκτιμούν αναλυτές.

καν τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της πανδημίας». Όπως τόνισε ο ίδιος, ο υψηλός πληθωρισμός εμποδίζει τις κεντρικές τράπεζες να εφαρμόσουν τις πολιτικές τόνωσης των οικονομιών και τα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης που οδήγησαν σε πτώση των αποδόσεων των ομολόγων κάτω από το 1%.

Τα ευρωπαϊκά ομόλογα έχουν πληγεί περισσότερο φέτος, καθώς η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία εκτοξεύει τις τιμές του φυσικού αερίου στα ύψη. Η μετάβαση σε μεγάλο μέρος του κόσμου από την πρωτοφανή χαλάρωση στις πιο απότομες αυξήσεις επιτοκίων από τη δεκαετία του 1980 έχει εξαντλήσει τη

Οι αποδόσεις των ομολόγων το 1981 άγγιξαν το 16%, καθώς ο τότε πρόεδρος της Fed Πολ Φόλκερ είχε αυξήσει τα επιτόκια στο 20% για να τιθασεύσει τις πληθωριστικές πιέσεις.

ρευσιτότητα, όπως επισημαίνει η J.P. Morgan Chase & Co. «Στις αγορές ομολόγων και συναλλάγματος καταγράφεται σημαντική επιδείνωση της ρευστότητας φέτος σε σχέση με άλλες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, με ελάχιστη σιμμάδια αντιστροφής», γράφουν σε σημείωμα οι αναλυτές στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένου του Νικολάου Πανικιρτζόγλου. Η πτωτική ορμή των ομολόγων πλησιάζει σε ακραία επίπεδα, λένε. Από πολλές απόψεις, οι οικονομικές και πολιτικές πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τώρα οι επενδυτές παραπέμπουν στην υποχώρηση που σημείωσε η αγορά ομολόγων τη δεκαετία του 1960. Είχε ξεκινήσει το δεύτερο ήμισυ εκείνης της δεκαετίας, όταν μια περίοδος χαμηλού πληθωρισμού και ανεργίας έφτασε ξαφνικά στο τέλος της. Καθώς ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, οι αποδόσεις των ομολόγων αυξήθηκαν. Αργότερα έφτασαν σχεδόν στο 16% το 1981, αφού ο τότε πρόεδρος της Fed Πολ Φόλκερ είχε αυξήσει τα επιτόκια στο 20% για να τιθασεύσει τις πληθωριστικές

πιέσεις. Τόσο ο Ζερόμ Πάουελ, επικεφαλής της αμερικανικής Federal Reserve, όσο και άλλοι κεντρικοί τραπεζίτες, από την Ευρώπη έως τη Νότια Κορέα και τη Νέα Ζηλανδία, ανέφεραν στην πρόσφατη συνάντησή τους ότι τα επιτόκια θα συνεχίσουν να αυξάνονται με σταθερό ρυθμό. Ωστόσο, οι επενδυτές ενδιαφέρονται για τα κρατικά ομόλογα καθώς οι αποδόσεις αυξάνονται, ενώ κυριαρχεί η προσδοκία πως οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα αναγκαστούν να αλλάξουν πορεία αν η οικονομική επιβράδυνση συμβάλει στη μείωση του πληθωρισμού. «Η τρέχουσα τάση είναι περισσότερο μια απαραίτητη διόρθωση από μια περίοδο μη βιώσιμων εξαιρετικά χαμηλών αποδόσεων», δήλωσε ο Στίβεν Οκ, επικεφαλής πίστωσής και σταθερού εισοδήματος στην PineBridge Investments LP. «Η προσδοκία μας ότι οι αποδόσεις θα παραμείνουν χαμηλές σύμφωνα με τα μακροπρόθεσμα ιστορικά πρότυπα και το 2022 είναι πιθανό να αντιπροσωπεύει την κορυφή στις αποδόσεις των 10ετών ομολόγων στον τρέχοντα κύκλο».

315.000 νέες θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ τον Αύγουστο

Η αμερικανική οικονομία εξακολουθεί να δημιουργεί σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας, έστω και με χαμηλότερο ρυθμό. Τον Αύγουστο δημιούργησε 315.000 θέσεις εργασίας – κοντά στα επίπεδα που ανέμεναν οι αναλυτές. Το ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ αυξήθηκε στο 3,7%, από 3,5% τον Ιούλιο. Ειδικότερα, το υπουργείο Εργασίας ανακοίνωσε ότι δημιουργήθηκαν 315.000 θέσεις εργασίας τον Αύγουστο από 528.000 τον Ιούλιο και 398.000 τον Ιούνιο.

Οι αναλυτές στο Bloomberg προέβλεπαν 298.000, ενώ εκείνοι του Dow Jones ανέμεναν 318.000.

Οι μισθοί συνέχισαν να αυξάνονται, αν και ελαφρώς λιγότερο από τις προσδοκίες. Οι μέσες ωριαίες αποδοχές αυξήθηκαν 0,3% για τον μήνα και 5,2% σε σχέση με πέρυσι – και οι δύο 0,1 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τις εκτιμήσεις.

Σημαντική εξέλιξη είναι η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας, με το ποσοστό του πληθυσμού που εργάζεται ή αναζητεί εργασία να έχει φτάσει το 62,4%, ενώ στις ηλικίες από 25 έως 54 ετών να φτάνει το 82,8%, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2020.

Το ποσοστό του πληθυσμού που εργάζεται ή αναζητεί εργασία έχει φτάσει το 62,4%, ενώ στις ηλικίες από 25-54 ετών φτάνει το 82,8% και είναι το υψηλότερο από τον Ιούνιο του '20.

Αναλυτές της αγοράς υπογραμμίζουν πως το γεγονός ότι δημιουργήθηκαν τόσες νέες θέσεις εργασίας και αυξήθηκαν και

εξακολουθούν να αυξάνονται οι μισθοί καταδεικνύει πως υπάρχουν ακόμη ανάγκες στην αγορά εργασίας, παρά τον υψηλό πληθωρισμό, τις αυξήσεις των επιτοκίων και την αβεβαιότητα σχετικά με την πορεία της οικονομίας. Αυτό καθιστά δυσχερέστερο το έργο της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ που προσπαθεί να αποθερμάνει την αμερικανική οικονομία και να ανακόψει τον χειρότερο πληθωρισμό που έχει γνωρίσει εδώ και πολλές δεκαετίες.

Ο πληθωρισμός πλησιάζει τον ταχύτερο ρυθμό του εδώ και περισσότερα από 40 χρόνια, καθώς

ένας συνδυασμός ανισορροπίας προσφοράς - ζήτησης, μαζικών κινήτρων από τη Fed και το Κογκρέσο έχουν εκτοξεύσει το κόστος ζωής στα ύψη. Η Fed μάχεται με μια σειρά από αυξήσεις επιτοκίων, συνολικά 2,25%, που αναμένεται να συνεχιστούν και το επόμενο έτος.

Τις τελευταίες ημέρες, κορυφαία στελέχη της κεντρικής τράπεζας έχουν προειδοποιήσει ότι δεν έχουν καμία πρόθεση να αποσύρουν τα μέτρα αυστηροποίησης της νομισματικής πολιτικής και αναμένουν ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν υψηλά «για κάποιο χρονικό διάστημα».

Τον Ιούλιο η αμερικανική οικονομία δημιούργησε 528.000 νέες θέσεις εργασίας και 398.000 τον Ιούνιο.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Η αύξηση κόστους πρώτων υλών και ενέργειας ασκεί πίεση στις επιχειρήσεις, που έχουν περιορισμένα περιθώρια να τη μετακυλίσουν στον καταναλωτή.

Η ακριβή ενέργεια γονατίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Στη μεταποίηση τα κέρδη των ευρωπαϊκών εταιρειών θα μειωθούν κατά 150 δις.

Από τους φούρνους μέχρι τις μικρές ευρωπαϊκές βιοτεχνίες ρούκων και καλιών και τις καρτοβιομηχανίες που παράγουν χαρτί υγείας, οι μικρές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις γονατίζουν από το κόστος της ενέργειας. Πρόκειται για όσες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις απασχολούν λιγότερους από 250 υπαλλήλους, αλλά είναι ακριβώς αυτές που αντιπροσωπεύουν το 99% του συνόλου των επιχειρήσεων στην Ε.Ε., συνεισφέρουν πάνω από το 50% του ΑΕΠ της και απασχολούν 100 εκατ. άτομα.

Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, οι βιομηχανικοί κολοοσσοί που παράγουν κάλυβα, χημικά, λιπάσματα και γενικότερα οι κλάδοι εντάσεως ενέργειας ήταν οι πρώτοι που δέχθηκαν το πλήγμα από την άνοδο των τιμών του φυσικού αερίου. Ορισμένοι αναγκάστηκαν μάλιστα να αναστείλουν τη λειτουργία κυττρίων ή άλλων δαπανηρών μονάδων τους στην Ευρώπη και να τις μεταφέρουν σε άλλες γεωγραφικές

Στη Βρετανία αναμένονται μαζικά λουκέτα σε παμπ που σερβίρουν τηγανητό ψάρι ή κοτόπουλο και πατάτες.

περιοχές με χαμηλότερο κόστος ενέργειας. Έχουν αυτή την επιλογή επειδή έχουν διεθνή παρουσία.

Πολλές μεγάλες επιχειρήσεις ωφελούνται, άλλωστε, από τα μακροπρόθεσμα συμβόλαια που είχαν διαπραγματευτεί και κλείσει προτού αρχίσει η ενεργειακή κρίση και η υλιγγιώδης άνοδος των τιμών της ενέργειας. Ωστόσο, όσες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν έχουν διεθνή παρουσία δεν μπορούν να μεταφέρουν την παραγωγή τους εκτός της Γηραιάς Ηπείρου, ώστε να μειώσουν το κόστος της ενέργειας. Συνθλιβόνται ως εκ τούτου ανάμεσα στις απαιτήσεις των προμηθευτών τους και την επιτακτική

ανάγκη να μη μεταφέρουν το αυξημένο κόστος στην πελατεία τους.

Ο Χόλγκερ Σμίντιγκ, οικονομολόγος της επενδυτικής τράπεζας Berenberg, υπογραμμίζει πως «πολλές έχουν ήδη μειώσει την παραγωγή τους και θα χρειαστεί να τη μειώσουν κι άλλο». Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της γερμανικής ασφαλιστικής Allianz SE, οι αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας θα αφαιρέσουν φέτος περίπου 150 δις. δολ. από τα κέρδη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του ευρωπαϊκού μεταποιητικού κλάδου. Ενδεικτική περίπτωση η εταιρεία Adalberto Estampados στην Πορτογαλία κοντά στο Πόρτο.

Βάφει υφάσματα που, σύμφωνα με τον επικεφαλής της, χρησιμοποιούνται για τη ραφή επώνυμων ενδυμάτων, όπως αυτά των εταιρειών πολυτελείας Hugo Boss και Moschino.

Αντιμετωπίζει, όμως, δεκαπλάσιο σε σύγκριση με πέρυσι κόστος του φυσικού αερίου, που της είναι απολύτως αναγκαίο

για να βαφτούν και να στεγνώσουν τα υφάσματα.

Την ίδια στιγμή, στην εκτός Ε.Ε. Βρετανία το κόστος του αερίου για τις επιχειρήσεις έχει αυξηθεί 424% και της ηλεκτρικής ενέργειας κατά 349%. Ετσι, από τα ξενοδοχεία στο Αμπερντίν μέχρι τα καταστήματα που σερβίρουν τηγανητό ψάρι ή κοτόπουλο, αλλαντικά και πακέτα τηγανητού κοτόπουλου και μέχρι τις καλλιέργειες μανιταριών προβλέπουν πως θα κλείσουν μαζικά τον χειμώνα εξαιτίας του κόστους της ενέργειας. «Κανείς δεν θα επιβιώσει», τονίζει μιλώντας στον βρετανικό Guardian ο Πολ Μπράιτ, που έχει μπαρ και εστιατόριο και υπογραμμίζει πως η κατάσταση είναι χειρότερη από την κρίση της πανδημίας και ότι από τον Δεκέμβριο έως σήμερα ο λογαριασμός του ρεύματος για τις επιχειρήσεις του έχει αυξηθεί από 22.000 στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 26.000 ευρώ, σε 80.000 στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 95.000 ευρώ.

Αποσύρει το τέλος στο φυσικό αέριο υπέρ παρόχων η Γερμανία

Ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπεκ ανακοίνωσε ότι αναθεωρεί το έκτακτο τέλος στο φυσικό αέριο που είχε επιβάλει προφύλακτα με σκοπό τη διάσωση των παρόχων ενέργειας. Αιτία οι συστημικές πιέσεις που δέχθηκε από το Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, αλλά και από το κόμμα των Φιλελευθέρων. «Τον τελικό λόγο θα έχει η Βουλή και θα κάνει χρήση του δικαιώματός της» προειδοποίησε χθες το βράδυ η αρχηγός του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, Σάσκια Εσγκεν, ενώ υπογράμμισε ότι δεν έχουν ανάγκη διάσωσης όλες οι εταιρείες παροχής ενέργειας. Προσέθεσε δε, πως «όσες είναι οικονομικά υγιείς, δεν επιτρέπεται να επωφεληθούν από το σχεδιαζόμενο τέλος».

Από την πλευρά του FDP, ο αρχηγός του και υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ, μιλώντας στο δεύτερο κανάλι της γερμανικής δημόσιας τηλεόρασης ZDF, ζήτησε «περισσότερο στοχευμένα» μέτρα, τονίζοντας ότι «ένα μέτρο αλληλεγγύης δεν πρέπει να χρησιμεύσει προκειμένου κάποιες εταιρείες απλώς να διατηρήσουν τις επιδόσεις τους και να αποκομίσουν επιπλέον κέρδη». Σημείωσε μάλιστα με νόημα ότι το θέμα χειρίζεται ο Χάμπεκ, ο οποίος «θα πρέπει τώρα να το δει πιο προσεκτικά ώστε να ωφεληθούν οι καταναλωτές».

Ο υπουργός Οικονομίας ζήτησε, έπειτα από τις αντιδράσεις, να επανεξεταστεί η ομάδα των δώδεκα εταιρειών που θα ευνοούνταν από το έκτακτο τέλος ύψους 2,419 λεπτών ανά κιλοβατώρα. Το επίμαχο

τέλος επρόκειτο να επιβληθεί από την 1η Οκτωβρίου και θα μετέφερε το 90% του αυξημένου κόστους αγοράς ενέργειας στους καταναλωτές, προκειμένου να μην καταρρεύσουν οι πάροχοι.

«Πρέπει να περιοριστεί όσο το δυνατόν περισσότερο ο αριθμός των εταιρειών που θα ωφεληθούν από το τέλος», τόνισε χθες ο κ. Χάμπεκ, μιλώντας σε επιχειρηματίες. «Έχουμε ένα πολιτικό πρόβλημα που μου έχει χαλάσει τη διάθεση

Αναδίπλωση του υπουργού Οικονομίας Ρ. Χάμπεκ μετά τις έντονες αντιδράσεις Σοσιαλδημοκρατών και Φιλελευθέρων.

τις τελευταίες 48 ώρες», δήλωσε ο υπουργός και έκανε λόγο για «δικαιολογημένη αξίωση» εκ μέρους των εταιριών του στον κυβερνητικό συνασπισμό. Υποστήριξε πάντως ότι το έκτακτο τέλος φυσικού αερίου ήταν σωστή απόφαση, αλλά παραδέχθηκε ότι «δεν είναι πηκτικό σωστό όσοι έχουν κερδίσει πολλά χρήματα να ζητούν από τους καταναλωτές επιπλέον βοήθεια».

Όπως ανέφερε ο ίδιος, αν το μέτρο δεν είναι σωστά δομημένο θα υπάξουν προσφυγές και πιθανότατα θα καταρρεύσει στο σύνολό του, οδηγώντας πολλές εταιρείες σε χρεοκοπία, με σοβαρές συνέπειες για τους πελάτες τους.

Ο υπουργός Οικονομίας ζήτησε, έπειτα από τις αντιδράσεις, να επανεξεταστεί η ομάδα των δώδεκα εταιρειών που θα ευνοούνταν από το έκτακτο τέλος ύψους 2,419 λεπτών ανά κιλοβατώρα.

Στα 2 τρισ. δολάρια η αξία συγχωνεύσεων, εξαγορών το α' εξάμηνο του 2022

Στα υψηλά επίπεδα των 2 τρισ. δολαρίων έφθασαν οι παγκόσμιες συγχωνεύσεις κατά το α' εξάμηνο τρέχοντος, παρά τις αντιξοότητες του πληθωρισμού, την άνοδο των επιτοκίων και τον πόλεμο στην Ουκρανία, παράγοντες οι οποίοι κατατρώγουν την εμπιστοσύνη και αποτρέπουν ορισμένες συμφωνίες να υλοποιηθούν. Το εν λόγω διάστημα, όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα των Financial Times, ανακοινώθηκαν είκοσι πέντε συμφωνίες αξίας άνω των 10 δις. δολαρίων, που ήταν κατά 12% αυξημένες εν συγκρίσει με το α' εξάμηνο του 2021. Ωστόσο, και σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ανάλυσης δεδομένων Refinitiv, ο συνολικός όγκος των συμφωνιών μειώθηκε κατά το ένα πέμπτο, ενώ ακυρώθηκαν άλλες αξίας 286,2 δις. δολαρίων.

Συν τοις άλλοις, διατυπώνονται ερωτήματα σχετικά με το ενδεχόμενο μεγάλες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες να μην οριστικοποιηθούν ή να καθυ-

Ανακοινώθηκαν είκοσι πέντε συμφωνίες αξίας άνω των 10 δις. δολαρίων.

στερήσουν να ολοκληρωθούν πέραν του αναμενόμενου. Επί παραδείγματι, ο ιδρυτής και επικεφαλής της καλιφορνέζικης αυτοκινητοβιομηχανίας Tesla, Έλον Μασκ, έχει επανειλημμένα απειλήσει να αποσυρθεί από την εξαγορά του Twitter με τίμημα 44 δις. δολάρια και η Broadcom προετοιμάζεται για την πιθανότητα να διεξαχθούν μακροχρόνιες έρευνες για τον αντίκτυπο στον ανταγωνισμό από την προτεινόμενη εξαγορά της εταιρείας λογισμικού νέφους VMware, ύψους 69 δις. δολαρίων. Η πώληση ύψους 66 δις. δολαρίων του βρετανικού βραχίονα ημιαγωγών της SoftBank στη Nvidia διεκόπη τον Φεβρουάριο λόγω ανησυχιών των ρυθμι-

Ο συνολικός όγκος των συμφωνιών μειώθηκε κατά το ένα πέμπτο σε σύγκριση με το 2021, ενώ ακυρώθηκαν άλλες αξίας 286,2 δις. δολαρίων.

στικών αρχών. Προ ολίγων ημερών η Walgreens Boots Alliance σταμάτησε την πώληση της αλυσίδας φαρμακείων της Boots. Τα στελέχη των τραπεζικών ομίλων που αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση εξαγορών και συγχωνεύσεων στις ΗΠΑ προετοιμάζονται επίσης για μια πιο εχθρική προσέγγιση από τους αξιωματούχους που τοποθέτησε ο πρόεδρος της χώρας, Τζο Μπάιντεν, στο υπουργείο Δικαιοσύνης και στην Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου. «Η κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο να αποθερμάνει την αγορά συγχωνεύσεων και εξαγορών και αυτό θα φέρει κάποιο αποτέλεσμα», παρατηρεί ο Ερικ Σουίντενμπεργκ, συνεπικεφαλής του τμήματος συγχωνεύσεων και εξαγορών της Simpson Thacher & Bartlett. «Η Ομοσπονδιακή Επιτροπή έχει δηλώσει ότι θα στρέφεται εναντίον πολλών συμφωνιών, ακόμη και αν αυτό σημαίνει ότι θα χάνει πιο συχνά». Οι παγκόσμιες συγχωνεύσεις και εξαγορές πέρυσι είχαν

ανέλθει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα και αυτό εν μέρει αποδόθηκε στην άνθηση των αγορών και στα εκτεταμένα μέτρα τόνωσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όπως αναφέρουν οι Financial Times.

Οι επιχειρηματικές συμφωνίες στις ΗΠΑ έχουν ήδη μειωθεί σημαντικά από πέρυσι αναφορικά με τους πρώτους έξι μήνες του 2022, ανερχόμενες σε αξία σε 950 δις. δολάρια, όπερ σημαίνει μείωση κατά ποσοστό 28% εν συγκρίσει με την αντίστοιχη περίοδο του 2021. Αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι η περυσινή έκρηξη οφείλεται εν πολλοίς στις ειδικού σκοπού εταιρείες, οι οποίες με την κινητικότητα τους τροφodόπησαν τον όγκο των συναλλαγών. Εκτοτε υπήρξε μεγάλη παρακμή στη δραστηριότητά τους, ενώ και όσοι ασχολούνται με την εκπόνηση σχεδίων εξαγορών και συγχωνεύσεων δείχνουν περισσότερο απαισιόδοξοι πλέον με τις προοπτικές της διεθνούς οικονομίας.

“Ευχαριστούμε

για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια.

Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε την μεταξύ μας τραπεζική σχέση.”

Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB Bank

Το πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής προβλέπει δράσεις πρόληψης των ψυχοκοινωνικών κινδύνων στην εργασία (εργασιακό άγχος, βία και παρενόχληση, εκφοβισμός, εργασιακή εξουθένωση).

Νέο λογισμικό για την καταγραφή εργατικών ατυχημάτων

Νέο νομοθετικό πλαίσιο, δημιουργία «Φορέα ασφάλισης επαγγελματικού κινδύνου» και λειτουργία νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος που θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης προβλέπει, μεταξύ άλλων, η Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία την περίοδο 2022-2027, σύμφωνα με απόφαση που υπέγραψε ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης. Το πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής καταρτίστηκε έπειτα από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και περιλαμβάνει επίσης τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού αναγγελίας και καταγραφής των εργατικών ατυχημάτων αλλά και επαγγελματικών ασθενειών, καθώς διαπιστώνεται σημαντικό έλλειμμα στον τομέα αυτό. Παράλληλα, και με στόχο την ενίσχυση της ετοιμότητας έναντι πιθανών μελλοντικών υγειονομικών κρίσεων, ορίζεται η διαδικασία με την ανάπτυξη πάγιων συνεργειών μεταξύ της υγείας και ασφάλειας στην εργασία και της δημόσιας υγείας.

Ενδεικτικά, ορισμένα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην εθνική στρατηγική είναι:

- Η προώθηση της δημιουργίας ειδικού «Φορέα ασφάλισης επαγγελματικού κινδύνου (επαγγελματικής νοσηρότητας)» έπειτα από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

- Η λειτουργία του νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος «Ηριδανός» για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης.

- Η διαμόρφωση ολοκληρωμένου μηχανισμού αναγγελίας και καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.

- Ο εκσυγχρονισμός της διαδικασίας διεξαγωγής των ελέγχων, με τη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως π.χ. με τη χρήση tablets από τους επιθεωρητές και την καταχώριση των υποδείξεων των ελέγχων στον λογαριασμό του κάθε εργοδότη στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Επιθεώρησης Εργασίας.

- Η υιοθέτηση ενός «μπρώου ελεγκτικών βημάτων», δηλαδή τυποποιημένης ηλεκτρονικής διαδικασίας διεξαγωγής του ελέγχου με χρήση λίστας σημείων ελέγχου (check list) και καταχώρισης των στοιχείων στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Επιθεώρησης Εργασίας.

- Η ενίσχυση της ετοιμότητας έναντι πιθανών μελλοντικών υγειονομικών κρίσεων με την ανάπτυξη πάγιων συνεργειών μεταξύ της υγείας και ασφάλειας στην εργασία και της δημόσιας υγείας (π.χ. έκδοση εγκυκλίων και πρακτικών οδηγιών, εκπόνηση σχεδίων ετοιμότητας, συναντήσεις κ.ά.).

- Δράσεις πρόληψης των ψυχοκοινωνικών κινδύνων στην εργασία (εργασιακό άγχος, βία και παρενόχληση, εκφοβισμός, εργασιακή εξουθένωση).

- Επικαιροποίηση της εθνικής νομοθεσίας, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για στήριξη των επιχειρήσεων (π.χ. αναπροσαρμογή των ειδικοτήτων που μπορούν να ασκούν καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας, εκσυγχρονισμός του πλαισίου παροχής υπηρεσιών ιατρικής της εργασίας, ενίσχυση της συμμετοχής των εργαζομένων, μείωση γραφειοκρατικών επιβαρύνσεων κ.ά.).

- Προγράμματα εκπαίδευσης εργοδωτών, εργαζομένων και επαγγελματιών υγείας και ασφάλειας (τεχνικοί ασφαλείας, ιατροί εργασίας κ.λπ.) με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Μειώθηκαν οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ το α' εξάμηνο

Πλήγμα και στις πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ επιφέρει ο πληθωρισμός, με τους καταναλωτές να γεμίζουν το ηλεκτρονικό τους «καλάθι» με φθηνότερα και με λιγότερα προϊόντα. Την ίδια ώρα, λιανέμποροι και προμηθευτές σε μια προσπάθεια να περιορίσουν τις απώλειες που έχουν στα περιθώρια κέρδους λόγω του αυξημένου κόστους παραγωγής και λειτουργίας περιορίζουν τις προσφορές και στο ηλεκτρονικό κανάλι πωλήσεων.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Convert Group για την πορεία των πωλήσεων των ηλεκτρονικών

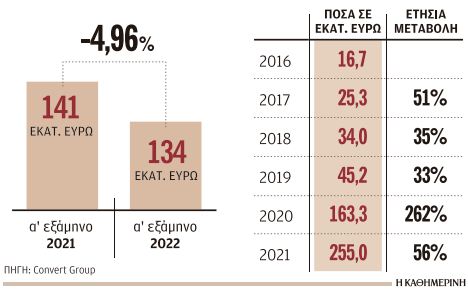
κύπτει ακόμη ότι κατά το α' εξάμηνο του 2022 το ηλεκτρονικό «καλάθι» περιείχε κατά μέσον όρο 33,7 προϊόντα έναντι 35,5 το α' εξάμηνο του 2021. Η αξία του μέσου «καλαθιού» είναι σχετικά σταθερή, στα 77,90 ευρώ μαζί με τον ΦΠΑ, παρά τα λιγότερα προϊόντα, κάτι που οφείλεται βεβαίως στην αύξηση των τιμών, αύξηση κατά 5% στη μέση τιμή των προϊόντων σύμφωνα με τα στοιχεία της Convert Group.

Συνολικά οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ εκτιμάται ότι το α' εξάμηνο του 2022 διαμορφώνονται, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, σε 134 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2021. Βεβαίως, εκτός από τον πληθωρισμό, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι στη μείωση των πωλήσεων στο ηλεκτρονικό κανάλι του σούπερ μάρκετ έχει συμβάλει και η άρση των περιοριστικών μέτρων κατά τις πανδημίας και η αύξηση της επισκεψιμότητας στα φυσικά καταστήματα. Ωστόσο και στα φυσικά καταστήματα καταγράφεται σημαντική υποχώρηση του όγκου και πωλήσεων λόγω των πληθωριστικών πιέσεων (π.χ. μείωση του όγκου πωλήσεων στα τρόφιμα-ποτά κατά 2,7% το α' εξάμηνο του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της NielsenIQ).

Χαρακτηριστικό της κατάστασης που επικρατεί στον κλάδο είναι ότι και στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ παρατηρείται μείωση των προωθητικών ενεργειών. Η μέση έκπτωση λόγω προσφορών σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων ήταν κατά το α' εξάμηνο του τρέχοντος έτους 37,9%. Το ποσοστό των προϊόντων που πωλήθηκαν μέσω προωθητικών ενεργειών ήταν 35,9% επί του συνόλου κατά το α' εξάμηνο του 2022, ποσοστό χαμηλότερο κατά 16,5 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το α' εξάμηνο του 2021. Δηλαδή διατέθηκαν σε προσφορά λιγότερα προϊόντα ή για μικρότερη χρονική περίοδο, κάτι που σημαίνει και λιγότερες «αυθόρμητες» αγορές.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η εξέλιξη των πωλήσεων των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ

Με φθηνότερα και με λιγότερα προϊόντα γεμίζουν το ηλεκτρονικό καλάθι τους οι καταναλωτές.

σούπερ μάρκετ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022, οι καταναλωτές έχουν μειώσει τις αγορές πιο ακριβών προϊόντων, όπως κρασί (μείωση 30%), σνακ (μείωση 7%), συσκευασμένων αλλαντικών (-12%) και συσκευασμένου τυριού (-6%). Από την άλλη έχουν αυξηθεί οι πωλήσεις πιο φθηνών ειδών διατροφής, όπως είναι τα ζυμαρικά (14%) και τα κατεψυγμένα έτοιμα γεύματα (επίσης αύξηση πωλήσεων κατά 14%).

Από τα στοιχεία της Convert Group προ-

Μέτρα στήριξης στα όρια αντοχής του προϋπολογισμού

Πρώτα η επιδότηση ρεύματος, και ό,τι περισσέψει σε θέρμανση και ενίσχυση φτωχών

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Κατ' αρχάς είναι η επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος και για την περίοδο μέχρι το τέλος του χρόνου αλλά και για το 2023: «για όσο χρειαστεί». Εκτιμάται ότι θα... περισσέψουν και περίπου 500 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση επιπλέον μέτρων στήριξης με έμφαση στο πολύ υψηλό κόστος της θέρμανσης αλλά και στη στήριξη των φτωχών νοικοκυριών ώστε να αντεπεξέλθουν στις μεγάλες ανατιμήσεις των τροφίμων.

Όσον αφορά το 2023, αφού προυπολογιστεί το κόστος για την επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος, θα «δεσμευτεί» δημοσιονομικός χώρος για την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης και τη διατήρηση των

Για τα καύσιμα, το ενδεχόμενο να ενσωματωθεί στο πακέτο της ΔΕΘ ένα νέο fuel pass χάνει έδαφος.

μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών (απατώνται περίπου 450 εκατ. ευρώ επιπλέον για το 2023 σε σχέση με το 2022) αλλά και για την αύξηση των συντάξεων που επίσης κοστίζει περισσότερα από 650 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τις επικαιροποιημένες μετρήσεις του 2023. Με αυτά τα «προσπατούμενα» -1,1 δισ. ευρώ για συντάξεις και εισφορά αλληλεγγύης-, αλλά και με το κόστος επιδότησης του ρεύματος να είναι εξαιρετικά αβέβαιο, πολύ δύσκολα θα «χωρέσει» κάποιο επιπλέον μέτρο στήριξης στον προϋπολογισμό της επόμενης χρονιάς.

Λίγες ημέρες πριν από την ομιλία του πρωθυπουργού στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης, η λίστα με τα μέτρα έχει οριστικοποιηθεί και πλέον εκκρεμεί να γίνουν οι τελικές επιλογές από τον Κυριάκο Μητσοτάκη για το α' ενσωματωθεί στις εξαγγελίες και τι όχι. Στη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου δόθηκε

Τα σχέδια για τα μέτρα στήριξης

(Δημοσιονομικό κόστος)

2022

► Επιδότηση ηλεκτρικού ρεύματος
€1,5 δισ.
έως το τέλος του έτους

► Επιπαγή ακρίβειας
€250-300 εκατ.

► Επίδομα θέρμανσης
+ €100-150 εκατ.
σε σχέση με πέρυσι

► Επιδότηση πετρελαίου κίνησης
€90 εκατ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

2023

► Επιδότηση ηλεκτρικού ρεύματος
ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ
€1 δισ.
για το πρώτο εξάμηνο

► Αύξηση συντάξεων
€600 εκατ.
για ποσοστό 6,5%

► Κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης
€450 εκατ.
επιπλέον

ο τόνος: μέτρα στα όρια αντοχής του προϋπολογισμού και για το 2022 και για το 2023 και με έμφαση σε αυτούς που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη. Με βάση αυτά τα δεδομένα αναμένεται να προωθηθούν:

1. Η επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος, η οποία θα απορροφήσει

και τον περισσότερο πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο, που εκτιμάται σε περίπου 1,5-2 δισ. ευρώ. Στο τρίμηνο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου, ο προϋπολογισμός εκτιμάται ότι θα επιβαρυνθεί με περίπου 1,5 δισ. ευρώ για να κρατηθούν οι τιμές λιανικής στα επίπεδα των 14-15 λεπτών ανά

κιλοβάτώρα. Το γεγονός ότι οι τιμές του ρεύματος παραμένουν στα ύψη δεν επιτρέπει στο οικονομικό επιτελείο να κρατήσει στην άκρη λιγότερους πόρους, καθώς τα τεράστια σκαμπανεβάσματα στην τιμή του φυσικού αερίου καθιστούν αβέβαιη οποιαδήποτε πρόβλεψη.

2. Για το επίδομα θέρμανσης πέρυσσι δόθηκαν 170 εκατ. ευρώ. Αναμένεται σημαντική αύξηση του κονδυλίου (ακόμη και πάνω από τα 250 εκατ. ευρώ), καθώς η τιμή του φυσικού αερίου κινείται πάνω από τα 200 ευρώ η μεγαβατώρα, ενώ το πετρέλαιο θέρμανσης θα κοστίζει 1,7 ευρώ το λίτρο αν δεν πέσει πολύ η διεθνής τιμή του πετρελαίου μέσα στις επόμενες έξι εβδομάδες. Ειδικά για το φυσικό αέριο θα υπάρξει πρόσθετη επιδότηση, η οποία όμως θα επικερσθεί να χρηματοδοτηθεί κατά κύριο λόγο με πόρους από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης αλλά και με πρόσθετες εκπτώσεις που θα γίνουν από τη ΔΕΠΑ.

3. Πολλές πιθανότητες κερδίζει το ενδεχόμενο να υπάρξει νέα επιπαγή ακρίβειας για να αντιμετωπιστεί ο πολύ υψηλός πληθωρισμός των τροφίμων. Το «voucher» σε περισσότερους από ένα εκατομμύριο δικαιούχους μπορεί να κοστίσει πάνω από 250-300 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, η ενσωμάτωση του μέτρου θεωρείται προτεραιότητα, καθώς οι αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων πλήττουν κυρίως τα πιο φτωχά νοικοκυριά.

4. Για τα καύσιμα, το ενδεχόμενο να ενσωματωθεί στο πακέτο ένα νέο fuel pass χάνει έδαφος. Η τιμή της αμόλυβδης έχει υποχωρήσει αρκετά χαμηλότερα από τα επίπεδα του Ιουνίου, ενώ την επόμενη εβδομάδα αναμένεται να παλείται και πάλι σε τιμή χαμηλότερη των 2 ευρώ ανά λίτρο. Έτσι, το πιθανότερο είναι ότι δεν θα διατεθούν (τουλάχιστον προς το παρόν) τα 200 εκατ. ευρώ που κοστίζει η επιδότηση της αμόλυβδης. Πιθανό είναι να παραμείνει μόνο η επιδότηση του πετρελαίου κίνησης, που κοστίζει περίπου 30 εκατ. ευρώ ανά μήνα ή 90 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του χρόνου.

Τι υπολογίζει το υπουργείο Οικονομικών

Το 2023 πρέπει να γίνει μεγάλη δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς το πρωτογενές έλλειμμα του 2022 της τάξεως του 2% πρέπει να γίνει πρωτογενές πλεόνασμα 1%. Αυτό σημαίνει 6 δισ. ευρώ στην πράξη. Σε αυτά τα 6 δισ. ευρώ θα πρέπει να «χωρέσουν»:

1. Το κόστος επιδότησης του ηλεκτρικού ρεύματος. Αν το κόστος παραμείνει στα 500 εκατ. ευρώ ανά μήνα, πολύ δύσκολα θα «χωρέσει» στον προϋπολογισμό του 2023 κάτι περισσότερο.

2. Το κόστος για την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, δηλαδή τα 450 εκατ. ευρώ επιπλέον λόγω της επέκτασής του μέτρου σε συνταξιούχους και δημοσίους υπαλλήλους.

Το πρωτογενές έλλειμμα του 2022 της τάξεως του 2% πρέπει να γίνει πρωτογενές πλεόνασμα 1%. Αυτό σημαίνει 6 δισ.

3. Το κόστος για την αύξηση των συντάξεων. Το οικονομικό επιτελείο έχει «τρέξει» το σενάριο του 6,5%, προβλέποντας ουσιαστικά άθροισμα ανάπτυξης και πληθωρισμού της τάξεως του 13% (5% ανάπτυξη και 8% πληθωρισμό). Δικαιούχοι αύξησης εκτιμάται ότι θα είναι οι δύο στους τρεις συνταξιούχους (οι υπόλοιποι έχουν θετική προσωπική διαφορά), ενώ το «μεικτό» δημοσιονομικό κόστος εκτιμάται σε περίπου 50-55 εκατ. ευρώ ανά μήνα ή περίπου 600-650 εκατ. ευρώ. Από αυτό το ποσό, ένα ποσοστό της τάξεως του 30% θα επιστρέψει στο κράτος μέσω των φορολογικών εσόδων.

Το οικονομικό επιτελείο οριστικοποιεί αυτή την εβδομάδα τις παραδοχές πάνω στις οποίες θα στηριχθεί και η εκτέλεση του φετινού προϋπολογισμού αλλά και η σύνταξη του προϋπολογισμού του 2023, καθώς με βάση αυτές προκύπτει και ο δημοσιονομικός χώρος που μπορεί να χρησιμοποιήσει και τα φετινά μέτρα στήριξης αλλά και αυτά της επόμενης χρονιάς. Οι υπολογισμοί γίνονται

Αν το κόστος επιδότησης του ρεύματος παραμείνει στα 500 εκατ. ανά μήνα, πολύ δύσκολα θα «χωρέσει» στον προϋπολογισμό του 2023 κάτι περισσότερο.

με πρόβλεψη για συγκράτηση του πρωτογενούς ελλείμματος:

- Παραδοχή 1η: Η επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος θα απορροφά στο τρίμηνο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου λιγότερο δημοσιονομικό χώρο συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο. Εκτιμάται δηλαδή ότι το κόστος ανά μήνα θα περιοριστεί αισθητά κάτω από τα 500-600 εκατ. ευρώ, έναντι 800 εκατ. ευρώ που θα διατεθούν για τον Σεπτέμβριο αποκλειστικά από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού. Εκτός από την εκτίμηση ότι το φυσικό αέριο δεν θα διατηρηθεί επί μακρόν στα επίπεδα επιπέδα των 300 ευρώ ανά μεγαβατώρα -ήδη μέσα σε λίγα 24ωρα η τιμή υποχώρησε πάνω από 100 ευρώ- υπάρχουν και «τεχνικοί» λόγοι στους οποίους στηρίζεται αυτή η εκτίμηση. Έχουν να κάνουν με την παραγωγή μέσα στους επόμενους μήνες μεγαλύτερων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας από φθηνότερα καύσιμα, όπως οι ανανεώσιμες πηγές και ο λιγνίτης.

- Παραδοχή 2η: Τα φορολογικά έσοδα θα συνεχίσουν να υπεραπο-

δίδουν και μέχρι το τέλος του χρόνου. Τις επόμενες ημέρες θα ανακοινωθεί η πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού στο 8μηνο και αναμένεται περαιτέρω διευρυνση της υπέρβασης στο σκέλος των φορολογικών εσόδων. Στο 7μηνο, η υπέρβαση έφθασε στα 5,2 δισ. ευρώ και στο 8μηνο αναμένεται να προσεγγίσει τα 6 δισ. ευρώ. Στο οικονομικό επιτελείο εκτιμούν ότι εξαιτίας της πορείας των φορολογικών εσόδων (από φόρο εισοδήματος και ΦΠΑ) θα «παράγεται» δημοσιονομικός χώρος της τάξεως των 300-350 εκατ. ευρώ ανά μήνα μέχρι το τέλος του χρόνου.

- Παραδοχή 3η: Αναθεωρείται ο φετινός ρυθμός ανάπτυξης από το 3,1% σε πάνω από 5%. Μέσα στην εβδομάδα αναμένεται η ανακοίνωση της μεταβολής του ΑΕΠ για το β' τρίμηνο. Υπάρχει η αισιοδοξία ότι με «όχημα» τις επενδύσεις, την κατανομή και τον τουρισμό, το ποσοστό ανάπτυξης θα ξεπεράσει το 5%-6% στο διάστημα Απριλίου - Ιουνίου υπερκαλύπτοντας τη «ζημιά» που κάνουν στο ΑΕΠ μέσω των εισαγωγών

οι υψηλές τιμές ενέργειας.

- Παραδοχή 4η: Τα έσοδα από τον τουρισμό θα υπερβούν τα αντίστοιχα του 2019, ενώ η αρχική εκτίμηση ήταν ότι θα κινηθούν στο 80% των εσόδων του 2019. Αυτό σημαίνει ότι θα κινηθούν υψηλότερα των 18,5 δισ. ευρώ, με την αισιοδοξη πρόβλεψη να ανεβάζει τον πήχυ ακόμη και στα 20 δισ. ευρώ.
- Παραδοχή 5η: Η τιμή του πετρελαίου θα συγκρατηθεί το επόμενο διάστημα σε επίπεδα αντίστοιχα των σημερινών ή και χαμηλότερα. Αυτό -και σε συνδυασμό με τις επιδοτήσεις του ηλεκτρικού ρεύματος- θα επιτρέψει τη μείωση του πληθωρισμού σε μονοψήφια ποσοστά μέχρι το τέλος του χρόνου, ώστε ο μέσος πανελλαδικός όρος να συγκρατηθεί στο επίπεδο του 8%-9%.
- Παραδοχή 6η: Η ελληνική οικονομία θα συνεχίσει να αναπτύσσεται και το 2023 με ρυθμό της τάξεως του 3%, ενώ του χρόνου θα καταγραφεί αισθητή μείωση του μέσου πληθωρισμού κάτω από το επίπεδο του 4%.

wiz-guide.com

wiz BookOnline

H Morgan Stanley εμφανίζεται γενικότερα θετική για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εκτιμώντας πως φέτος θα σημειώσει ισχυρή ανάπτυξη της τάξεως του 6,1%.

Η ενεργειακή κρίση απειλεί την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ενας από τους βασικούς κινδύνους για την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από την Ελλάδα είναι η πλήρης διακοπή των ροών του ρωσικού φυσικού αερίου, όπως προειδοποιεί η Morgan Stanley, ένα σενάριο που γίνεται όλο και πιο πιθανό μετά την ανακοίνωση της Gazprom για την επι' αόριστον διακοπή λειτουργίας του Nord Stream 1. Η αμερικανική τράπεζα εμφανίζεται γενικότερα θετική για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εκτιμώντας πως φέτος θα σημειώσει ισχυρή ανάπτυξη της τάξεως του 6,1%, ξεχωρίζοντας την ανάμεσα σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης χάρη στις ισχυρές επιδόσεις του

«Ενώ τα παραπάνω μάς κάνουν αισιόδοξους ότι η Ελλάδα θα μπορέσει να αποφύγει την εφαρμογή δελτίου φυσικού αερίου σε περίπτωση διακοπής των ρωσικών ροών, η χώρα παραμένει εκτεθειμένη μέσω του καναλιού των τιμών. Σε περίπτωση συνολικής διακοπής των ρωσικών ροών, οι υψηλότερες τιμές θα αυξήσουν τον πληθωρισμό στην Ελλάδα πολύ πέρα από τα σημερινά επίπεδα και θα συμπιέσουν περαιτέρω το διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών», σημειώνει η Morgan Stanley.

Αναφορικά με το ορόσημο της επενδυτικής βαθμίδας, η αμερικανική τράπεζα επισημαίνει πως τα ισχυρότερα οικονομικά θεμελιώδη μεγέθη και η ορατή πρόοδος που σημείωσαν οι ελληνικές τράπεζες στη μείωση των NPEs δεν πέρασαν απαρατήρητα από τους οίκους αξιολόγησης. Από την αρχή του έτους η S&P και η DBRS έχουν «ανεβάσει» την αξιολόγηση της Ελλάδας σε μόλις ένα σκαλοπάτι μακριά από την επενδυτική βαθμίδα. Η ομαλή και αποτελεσματική εφαρμογή του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης, σε συνδυασμό με τη συνετή δημοσιονομική πολιτική και την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού των τραπεζών, θα μπορούσε πιθανότατα να συμβάλει σε περαιτέρω αναβαθμίσεις.

Ωστόσο, όπως προειδοποιεί η Morgan Stanley, «ένας βασικός κίνδυνος για την ικανότητα της Ελλάδας να ανακτήσει την επενδυτική βαθμίδα, όπως δήλωσε και η Fitch, είναι το ενδεχόμενο πλήρους διακοπής του ρωσικού φυσικού αερίου». Σύμφωνα με τον οίκο, όπως εξηγεί, σε αυτό το σενάριο ο πληθωρισμός στην Ελλάδα θα μπορούσε να αυξηθεί έως και 20% και να αναγκάσει την κυβέρνηση να λάβει πρόσθετα μέτρα για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. «Μια πιο επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και οι ασθενέστερες οικονομικές προοπτικές θα μπορούσαν να αποτρέψουν την κυβέρνηση να επιστρέψει σε πρωτογενές πλεόνασμα και να επιπράξουν αρνητικά την αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας», υπογραμμίζει η Morgan Stanley.

Κίνητρα για την υποκατάσταση ρεύματος, αερίου με πετρέλαιο

Στο τραπέζι η αύξηση του επιδόματος θέρμανσης και η χορήγησή του σε περισσότερους

Των **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**
και **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Την επιστροφή στο πετρέλαιο φαίνεται ότι επιλέγει η κυβέρνηση να «επιδοτήσει» τον χειμώνα, ενώ την ίδια ώρα εμφανίζεται μεν αποφασισμένη να συνεχίσει την επιδότηση των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά μειώνοντας πιθανόν από το 2023 τον οριζόντιο χαρακτήρα του μέτρου, προκειμένου να επωφεληθούν περισσότερο τα πιο ευάλωτα νοικοκυριά.

Τα παραπάνω μέτρα βρέθηκαν μεταξύ άλλων στο επίκεντρο της συνεδρίασης της Ομάδας Διαχείρισης Κρίσεων που πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο Μαξίμου υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Η συνεδρίαση έγινε υπό το πρίσμα των νέων δεδομένων που διαμορφώνει η χθεσινή ανακοίνωση της Μόσχας ότι δεν πρόκειται να ξεκινήσει εκ νέου την προμήθεια φυσικού

Η επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος θα συνεχισθεί και το 2023 κυρίως για τα πιο ευάλωτα νοικοκυριά.

αερίου στην Ευρώπη από τον αγωγό Nord Stream 1, εάν η Δύση δεν άρει πλήρως τις κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας τις οποίες έχει επιβάλει μετά την εισβολή της τελευταίας στην Ουκρανία.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, η κυβέρνηση σχεδιάζει τη χορήγηση κινήτρων για την υποκατάσταση της χρήσης φυσικού αερίου για θέρμανση με πετρέλαιο. Κίνητρα επίσης θα δίνονται για τη χρήση πετρελαίου θέρμανσης αντί ηλεκτρικού ρεύματος επίσης για τις ανάγκες της θέρμανσης των σπιτιών.

Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζεται η αύξηση του γνωστού από τα προηγούμενα χρόνια επιδόματος θέρμανσης, ενώ εξετάζεται η διεύρυνση των κριτηρίων προκειμένου να χορηγείται σε περισσότερους πολίτες. Βεβαίως υπάρχουν σειρά πρακτικών ζητημάτων κυρίως σε πολυκατοικίες, όπου οι καυστήρες πετρελαίου έχουν αντικατασταθεί

Τα κίνητρα σε αρκετές περιπτώσεις θα πρέπει να είναι πολύ ελκυστικά, καθώς ακόμη και σε πολυκατοικίες με κεντρική θέρμανση πετρελαίου, ειδικά σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας, αυτή δεν έχει λειτουργήσει ξανά από τα χρόνια ακόμη των μνημονίων.

με καυστήρες φυσικού αερίου. Επίσης, τα κίνητρα σε αρκετές περιπτώσεις θα πρέπει να είναι πολύ ελκυστικά, καθώς ακόμη και σε πολυκατοικίες με κεντρική θέρμανση πετρελαίου, ειδικά σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας, αυτή δεν έχει λειτουργήσει ξανά από τα χρόνια ακόμη των μνημονίων.

Πληροφορίες, πάντως, θέλουν τον πρωθυπουργό να μην ανακοινώνει συγκεκριμένα μέτρα στη ΔΕΘ, αναλαμβάνοντας, ωστόσο, τη δέσμευση για συνέχιση της στήριξης

των νοικοκυριών ενόψει του χειμώνα. Η κυβέρνηση, άλλωστε, αναμένει τους παρόχους να ανακοινώσουν τα τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας για τον Οκτώβριο, έτσι ώστε να ανακοινώσει στη συνέχεια το ύψος των επιδοτήσεων.

Βλέπει, εξάλλου, τα δημοσιονομικά περιθώρια να στενεύουν ολοένα και περισσότερο, με το πρόβλημα να γίνεται οξύτερο από το 2023, καθώς στο σχέδιο σταθερότητας και ανάπτυξης δεν έχει υπάρξει σχε-

τική πρόβλεψη, ενώ από τις προτάσεις της Κομισιόν δεν διαφαίνεται κάποια κοινή ευρωπαϊκή δράση που θα μπορούσε να περιορίσει την πίεση στους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Στη «φαρέτρα» της κυβέρνησης περιλαμβάνονται και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας από νοικοκυριά, επιχειρήσεις και Δημόσιο. Σε ό,τι αφορά τα νοικοκυριά, μετά τη ΔΕΘ αναμένεται να ξεκινήσει και σχετική ενημερωτική εκστρατεία. Σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας από τις επιχειρήσεις, αν και δεν φέρεται να αποτέλεσε αντικείμενο της συνεδρίασης, είναι κάτι που εξετάζεται σοβαρά από την κυβέρνηση και ήδη έχει τεθεί επί τάπητος. Υπενθυμίζεται ότι την προηγούμενη Παρασκευή ο υπουργός Ενέργειας Κώστας Σκρέκας είχε συνάντηση με τους εκπροσώπους μεγάλων και ενεργοβόρων βιομηχανιών (Δημήτρης Παπαλέξopoulos του ομίλου Τιτάν, Ευάγγελος Μυτιληναίος της Mytilineos και Γιάννης Στανιόπουλος του ομίλου Βιοχάλκο), από τους οποίους ζήτησε να εκποθήσουν σχέδια μείωσης της κατανάλωσης.

Εντονός, από την άλλη πλευρά, είναι ο προβληματισμός για τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στον στενό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα που έχουν ήδη ληφθεί, μέτρα για τη μείωση της κατανάλωσης κατά τουλάχιστον 10% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες περιόδους του 2019, καθώς αυτά δεν φαίνεται να αποδίδουν. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, δεν αποκλείεται στα μέσα της εβδομάδας να υπάρξουν σχετικές ανακοινώσεις.

Σε ό,τι αφορά την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, κυβερνητικές πηγές εμφανίζουν αρκετά καθησυχαστικές, καθώς η Ελλάδα τροφοδοτείται από άλλον αγωγό και όχι από τον Nord Stream 1. Βεβαίως, η διακοπή της τροφοδοσίας της Βόρειας Ευρώπης για μεγάλο χρονικό διάστημα θα προκαλέσει αναταραχή σε όλη την αγορά φυσικού αερίου, με βαριές συνέπειες για τις οικονομίες με μεγάλη εξάρτηση από αυτό, όπως είναι και η ελληνική. Τις εξελίξεις στην ενεργειακή κρίση θα συζητήσει ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν την ερχόμενη Δευτέρα στο Παρίσι.

Σχέδιο φιλοξενίας Γερμανών συνταξιούχων τον χειμώνα στην Ελλάδα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η ισχυρή ζήτηση από τη Γερμανία για ταξίδια στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τη δριμύτητα της ενεργειακής κρίσης και των χαμηλών θερμοκρασιών στη βορειοευρωπαϊκή χώρα, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση «αερογέφυρας» μεταξύ των δύο κρατών τον επερχόμενο χειμώνα: τη φιλοξενία Βορειοευρωπαίων, κυρίως συνταξιούχων, σε ελληνικές ξενοδοχειακές μονάδες και καταλύματα κατά την περίοδο του χειμώνα, με κίνητρο τα πολύ χαμηλότερα κόστη θέρμανσης, λόγω του ηπιότερου ελληνικού κλίματος, και δευτερευόντως του χαμηλότερου κόστους διαβίωσης εν γένει.

Η πρωτοβουλία, που ακούστηκε ως πυροτέκνημα ναρπίτερα φέτος, αρχίζει να λαμβάνει συγκεκριμένη μορφή, καθώς ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας επισκέπτεται το Βερολίνο. Μεγάλες αεροπορικές εταιρείες και τουριστικοί οργανισμοί αξιολογούν την αύξηση των διαθέσιμων αεροπορικών θέσεων και τουριστικών κλινών αντίστοιχα. Κορυφαία στελέχη των αεροπορικών ομίλων Lufthansa και Condor και των τουριστικών γραφείων Der Touristik και TUI συναντήθηκαν τη Δευτέρα με τον Έλληνα υπουργό προκειμένου να συγκεκριμενοποιήσουν τους σχετικούς σχεδιασμούς. Την ελληνική πρωτοβουλία αναμένεται να στηρίξει πακέτο κινήτρων που θα ανακοινωθεί από τον ίδιο τον πρωθυπουργό

Με κίνητρο το ηπιότερο κλίμα στη χώρα μας, επιχειρείται να δημιουργηθεί μια «αερογέφυρα» μεταξύ των δύο κρατών.

στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης. Κοινός τόπος των συζητήσεων, σύμφωνα με πηγές του υπουργείου, είναι ότι η επέκταση της τουριστικής περιόδου μπορεί να γίνει πράξη τόσο στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) όσο και στην περιφέρεια (Ρόδος, Κρήτη, Κέρκυρα, Κως). Ζητούμενο της ελληνικής πλευράς είναι οι αεροπορικές να ενισχύσουν το πρόγραμμα των πτήσεων τους και τον χειμώνα. Κάτι το οποίο, όπως προκύπτει, είναι εφικτό καθώς τα τουριστικά γραφεία μπορούν να διαθέσουν πακέτα διαμονής εφόσον εξασφαλιστεί η χειμερινή λειτουργία ξενοδοχειακών μονάδων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, όπως εστιατόρια και ταυτόχρονα «τρέξει» από τον ΕΟΤ καμπάνια για την προσέλκυση Βορειοευρωπαίων συνταξιούχων.

Ο Έλληνας υπουργός Τουρισμού συναντήθηκε κατ' αρχάς με τον αντιπρόεδρο και επικεφαλής των επιχειρηματικών διεθνών σχέσεων, Κέι Λίντερμαν, του ομίλου Lufthansa, που μέσα στο καλοκαίρι πραγματοποιήσε μαζί με τις θυγατρικές της περισσότερες από 14.000 πτήσεις προς τη

Ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας είχε επαφές στο Βερολίνο με στελέχη των Lufthansa, Condor, Der Touristik και TUI. Μέτρα στήριξης της πρωτοβουλίας αναμένεται να ανακοινώσει ο ίδιος ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ.

χώρα μας (Swiss, Lufthansa, Austrian, Brussels) και τον επικεφαλής των κρατικών υποθέσεων, Βλαντιμίρ βον Σουρμπέν, από τη Eurowings, η οποία προγραμματίζει να αυξήσει τις πτήσεις της τόσο για τον χειμώνα όσο και για το καλοκαίρι του 2023. Είναι αξιοσημείωτο ότι για τον όμιλο η Κρήτη ήταν φέτος ο δεύτερος πιο σημαντικός προορισμός μετά την Ιμπιζα. Παράλληλα, η Lufthansa συζήτησε με τον υπουργό την προοπτική αύξησης των πτήσεων προς την Ελλάδα και για το επόμενο καλοκαίρι, περίπου κατά 30% σε σχέση με φέτος.

Ο Βασίλης Κικίλιας συναντήθηκε και με τον CEO του τουριστικού ομίλου Der Touristik, Σόρεν Χάρτμαν, ο οποίος εκτιμά

πως είναι εφικτός ο στόχος για την επέκταση της τουριστικής περιόδου και για τον σκοπό αυτό η ίδια η Der Touristik θα έρθει σε επαφή με τις αεροπορικές εταιρείες για τον καλύτερο προγραμματισμό των πτήσεων.

Ακόμη η γερμανική αεροπορική Condor έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ελληνικούς σχεδιασμούς, κατά τη διάρκεια γευμάτος εργασίας που είχε με τον υπουργό Τουρισμού και πρόκειται να επεκτείνει τις πτήσεις της μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, με βασικούς προορισμούς τη Ρόδο και την Κρήτη, αναφέροντας πηγές του υπουργείου. Συνάντηση για το ίδιο ζήτημα πραγματοποιήθηκε και με τον επικεφαλής της TUI AG, Σεμπάστιαν Εμπελ, και επιτελείς του.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

**We will help you create
the home of your dreams.**

Ηλεκτρονικά ο έλεγχος των δαπανών του Δημοσίου

Κατά 50% έχει μειωθεί ο χρόνος πληρωμών των προμηθευτών

ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Στο μισό έχει μειωθεί ο χρόνος σε σύγκριση με το προηγούμενο διάστημα των πληρωμών από το Δημόσιο προς τρίτους και προμηθευτές, ενώ ταυτόχρονα ο έλεγχος των δαπανών γίνεται πλέον ηλεκτρονικά, με το Δημόσιο να γνωρίζει επακριβώς σε όλα τα στάδια τις ενέργειες που έχουν γίνει από φορείς του Δημοσίου.

Με το νέο σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Δικαιολογητικών (ΗΔΔ), μέχρι την πληρωμή του τιμολογίου, όλα τα δεδομένα λαμβάνονται ηλεκτρονικά και με αυτόν τον τρόπο το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μπορεί να ελέγχει το ύψος μιας δαπάνης, ενώ σε δεύτερη φάση θα μπορεί ακόμη και να συγκρίνει ομοειδείς δαπάνες πανομοιότυπων οργανισμών, π.χ. τη δαπάνη για τα ίδια ιατρικά υλικά των ελληνικών νοσοκομείων. Έτσι, το Δημόσιο μπορεί να οδηγηθεί σε σημαντικά συμπεράσματα του τρόπου που γίνονται οι παραγγελίες και οι συμβάσεις ενώ, παράλληλα, να αποφευχθούν αθέμιτες συναλλαγές. Σύμφωνα με πληροφορίες, υπάρχουν περιπτώσεις που χτύπησε «καμπανάκι» κατά τον έλεγχο δαπανών του Δημοσίου. Συγκεκριμένα, κατά τον έλεγχο έλειπαν σημαντικά αρχεία και φυσικά η πληρωμή δεν ολοκληρώθηκε. Σύμφωνα, όπως αναφέρουν κυβερνητικές πηγές, όλες οι δαπάνες των φορέων και των κεντρικών υπηρεσιών θα ελέγχονται ηλεκτρονικά και από το Ελεγκτικό Συνέδριο (ήδη έχει ξεκινήσει η διαδικασία τής διαισύνδεσης).

Το νέο, καινοτόμο πληροφοριακό σύστημα έχει τεθεί σε εφαρμογή σε όλους τους φορείς της κεντρικής διοί-

κησης και στις περιφερειακές υπηρεσίες τους. Ουσιαστικά το σύστημα για το οποίο εργάστηκαν ο γενικός γραμματέας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος και ο γενικός γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής Θάνος Πετραλιάς έχει αντικείμενο τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την πληρωμή των δαπανών των εν λόγω υπηρεσιών με τελικό στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών πληρωμής των δαπανών των φορέων της κεντρικής διοίκησης.

Πώς λειτουργεί

Μέσω του συστήματος, όλα τα δικαιολογητικά μιας δαπάνης (τιμολόγια, συμβάσεις, προσφορές αναδόχων κ.λπ.) συγκεντρώνονται σε ηλεκτρονική μορφή

Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 102.486 ηλεκτρονικοί φάκελοι δαπανών.

σε ενιαίο φάκελο, ο οποίος είναι μοναδικός για κάθε δαπάνη. Στον ψηφιακό αυτό φάκελο αποθηκεύονται τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, είτε ψηφιακά υπογεγραμμένα ή σε ψηφιοποιημένη μορφή με την ψηφιακή υπογραφή του πιστοποιημένου χρήστη του συστήματος. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα αποθήκευσης συνδέσμων (Links) που παραπέμπουν σε έγγραφα τα οποία αναφέρονται σε άλλα συστήματα όπως το «Διαύγεια». Από το Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Δικαιολογητικών (ΗΔΔ) ο φάκελος εισάγεται στο Ολο-

κληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΙΣΔΠ), το οποίο αποτελεί το κύριο εργαλείο για τη δημοσιονομική διαχείριση του κράτους, ώστε η αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα να προβεί στη συνέχεια σε έλεγχο, εκκαθάριση και πληρωμή της αντίστοιχης δαπάνης.

Σημειώνεται επίσης ότι το σύστημα ΗΔΔ διαλειτουργεί πλήρως με το σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης για τις δημόσιες συμβάσεις, το οποίο τέθηκε πρόσφατα σε λειτουργία, ώστε να διασφαλίζεται η έγκυρη και έγκαιρη ανταλλαγή των απαραίτητων στοιχείων για την πληρωμή των αντίστοιχων τιμολογίων. Με τον νέο τρόπο τιμολόγησης θα μειωθεί η διακίνηση πλαστών παραστατικών, θα περιορισθεί η φοροδιαφυγή, ενώ παράλληλα με το ηλεκτρονικό σύστημα διακίνησης δικαιολογητικών θα επιταχυνθεί περαιτέρω η αποπληρωμή των ηλεκτρονικών τιμολογίων για δημόσιες συμβάσεις.

Διαφάνεια, λιγότερο χαρτί

Τα οφέλη που επιτυγχάνονται από τη λειτουργία του συστήματος μπορούν να συνοψισθούν στα ακόλουθα:

- Πραγματοποιείται καλύτερος και πληρέστερος έλεγχος των δικαιολογητικών μιας δαπάνης.
- Μειώνεται δραστηκώς ο χρόνος που απαιτείται για τον έλεγχο και τη διεκπεραίωση των εκκαθαρίσεων και πληρωμών των δαπανών. Ήδη, με τη συμβολή του συστήματος ΗΔΔ, έχει βελτιωθεί σημαντικά ο σχετικός δείκτης KPI (Key Performance Indicator), δηλαδή ο δείκτης των απαιτούμενων ημερών για την πληρωμή μιας δαπάνης για

Τα οφέλη του νέου ηλεκτρονικού συστήματος

ΣΩΘΗΚΕ ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΔΑΣΟΣ

Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 102.486 ηλεκτρονικοί φάκελοι δαπανών

Κάθε φάκελος περιέχει από 8 έως 15 ηλεκτρονικά έγγραφα

Έχουν εξοικονομηθεί 12.300.000 φύλλα χαρτιού «σώζοντας» 1.537 δέντρα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

όλους τους φορείς της κεντρικής διοίκησης.

- Ενισχύεται η διαφάνεια στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος καθώς για κάθε δαπάνη τηρείται ο ηλεκτρονικός φάκελος δικαιολογητικών.
- Απλουστεύεται και οργανώνεται σε καλύτερη βάση η διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και πληρωμής δαπανών με αποτέλεσμα να διευκολύνεται το έργο και να βελτιώνεται η αποδοτικότητα των στελεχών των οικονομικών υπηρεσιών των φορέων.
- Υποβοηθείται το έργο του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον τομέα του ελέγχου δαπανών, καθώς το σύστημα παρέχει

δυνατότητα διαβαθμισμένης πρόσβασης στους χρήστες του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

- Καταργείται η φυσική διακίνηση εκατοντάδων χιλιάδων σελίδων, δικαιολογητικών και συνοδευτικών εγγράφων που εντάσσονται στους έγκαρτους φακέλους δαπανών και μειώνονται οι ανάγκες αποθήκευσης του τεράστιου όγκου των αντίστοιχων φακέλων.
- Γίνεται ευκολότερη η αναζήτηση των δικαιολογητικών του φακέλου μιας δαπάνης, καθώς ον η διαδικασία αυτή διενεργείται πλέον ηλεκτρονικά.

Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 102.486 ηλεκτρονικοί φάκελοι δαπανών,

με κάθε φάκελο να περιέχει από 8 έως 15 ηλεκτρονικά έγγραφα των 10 περίπου φύλλων και συνδέσμους (links), ενώ στο επόμενο διάστημα ο αριθμός των ηλεκτρονικών φακέλων αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά.

Με τη χρήση των εν λόγω συστημάτων και με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, έχουν εξοικονομηθεί 12.300.000 φύλλα χαρτιού το οποίο αντιστοιχεί σε 5.000 περίπου πακέτα των 5 συσκευασιών των 500 φύλλων Α4 και «σώζονται» 1.537 δέντρα. Μέχρι το τέλος του έτους εκτιμάται ότι θα εξοικονομηθούν για το Δημόσιο 8.000 περίπου αντίστοιχα πακέτα φύλλων χαρτιού.

Πλήρης εφαρμογή ψηφιακής κάρτας και πρόστιμα από 1ης Οκτωβρίου

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Για την 1η Οκτωβρίου μετατίθεται η πλήρης εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας από τις τράπεζες και τα σούπερ μάρκετ στα οποία απασχολούνται περισσότεροι από 250 εργαζόμενοι. Ήδη, κατά την πρώτη φάση εφαρμογής μιας εμπληματικής μεταρρύθμισης, τα αποτελέσματα κρίνονται ως απόλυτα ενθαρρυντικά: περισσότεροι από 9 στους 10 εργαζόμενους στους δύο συγκεκριμένους κλάδους έκαναν χρήση της ψηφιακής κάρτας εργασίας κατά το διάστημα 1η Ιουλίου - 31η Αυγούστου 2022 (ποσοστό 92,5%). Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στην περίπτωση των σούπερ μάρκετ, όπου η ψηφιακή μέτρηση του χρόνου εργασίας εφαρμόστηκε σε ποσοστό 94,4% του συνόλου των εργαζομένων (ήτοι σε 83.280 άτομα από τα συνολικά 88.966 που εργάζονται στα σούπερ μάρκετ). Αλλά και στις τράπεζες το ποσοστό ανέρχεται σε 86,7%, που αντιστοιχεί σε 25.717 εργαζόμενους από τους συνολικά 32.163 που απασχολούνται στο σύνολο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας.

Το περιβάριο ενός μινός δόθηκε από το υπουργείο Εργασίας προκειμένου παράλληλα με την καθολική εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις να προχωρήσουν και στην ολοκλήρωση της απογραφικής διαδικασίας. Με αυτόν τον τρόπο, από την 1η Οκτωβρίου όλες οι τράπεζες και τα μεγάλα σούπερ μάρκετ

θα πρέπει να διαθέτουν και να λειτουργούν ένα πραγματικό ηλεκτρονικό σύστημα μέτρησης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων τους, άμεσα συνδεδεμένο και διαλειτουργικό, σε πραγματικό χρόνο, με το πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη».

Από την 1η Οκτωβρίου, άλλωστε, οι έλεγχοι από την Επιθεώρηση Εργασίας θα οδηγούν και στην επιβολή προστίμων, καθώς σύμφωνα με τον νόμο αλλά και την πρόσφατη απόφαση που υπέγραψε ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης, εάν κατά τον επιτόπιο έ-

Σε τράπεζες και σούπερ μάρκετ – Από την 1η Ιανουαρίου επεκτείνεται σε ΔΕΚΟ, βιομηχανίες, εταιρείες security, ασφαλιστικές κ.λπ.

λεγχο της Επιθεώρησης Εργασίας σε επιπλέον διαπιστωθεί ότι η ψηφιακή κάρτα εργαζομένου δεν είναι ενεργοποιημένη, θα επιβάλλεται στον εργοδότη πρόστιμο 10.500 ευρώ ανά εργαζόμενο ο οποίος δεν έχει ενεργοποιημένη ψηφιακή κάρτα. Σε περίπτωση που σε τρεις ελέγχους, εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών, διαπιστωθεί η ίδια παράβαση, επιβάλλεται προσωρινή διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης για χρονικό διάστημα 15 ημερών. Στην πράξη, οι εργοδότες θα πρέπει παράλληλα με την

Το διάστημα 1η Ιουλίου - 31 Αυγούστου 2022 το 92,5% των εργαζομένων σε τράπεζες και σούπερ μάρκετ έκανε χρήση της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

ψηφιακή καταγραφή εισόδου - εξόδου του εργαζομένου, να υποβάλλουν δηλώσεις με τις οποίες θα ενημερώνουν το σύστημα «Εργάνη» για την κάθε μεταβολή τόσο της εργασιακής σχέσης όσο και της οργάνωσης του χρόνου εργασίας. Οι δηλώσεις αυτές, για παράδειγμα, θα δείχνουν αν ο εργαζόμενος 12 μηνών, διαπιστωθεί η ίδια παράβαση, επιβάλλεται προσωρινή διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης για χρονικό διάστημα 15 ημερών. Στην πράξη, οι εργοδότες θα πρέπει παράλληλα με την

διαίο ωράριο είναι σταθερό ή τροποποιείται ανά ημέρα (υποβάλλονται πριν από την ανάλυση υπηρεσίας από τους εργαζομένους). Τέλος, εντός του πρώτου δεκαημέρου του μηνός που ακολουθεί τον μήνα χορήγησής τους, θα δηλώνονται ακόμη και οι άδειες. Σε περιπτώσεις μεταβολών στον χρόνο εργασίας (υπερωρίες ή υπερεργασία) τα στοιχεία υποβάλλονται πριν από τη μεταβολή και σε κάθε περίπτωση πριν από την ανάλυση υπηρεσίας από τον εργαζόμενο.

Τα στοιχεία αυτά (απογραφή ωραρίου

απασχόλησης) θα πρέπει να υποβληθούν ηλεκτρονικά στο σύστημα «Εργάνη», από την 1η Οκτωβρίου έως τις 30 Νοεμβρίου από το σύνολο των επιχειρήσεων της χώρας, κάτι που θα συμβάλει στη σταδιακή μεν, πλήρη δε εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας σε όλες τις επιχειρήσεις. Μόλις η απογραφή ολοκληρωθεί, βάσει του σχεδιασμού, οι ενεργοποιηθεί η δεύτερη φάση (πιθανότατα από 1.1.2023) της ψηφιακής κάρτας που αφορά την εφαρμογή της σε ΔΕΚΟ, βιομηχανίες, εταιρείες security, ασφαλιστικές κ.λπ. Το καλοκαίρι του 2023 το υπουργείο Εργασίας φιλοδοξεί να εφαρμόσει την ψηφιακή κάρτα σε εστίαση και τουρισμό. Όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο Τάσος Βορνάς, διευθυντής μισθοδοσίας στο HR της Τράπεζας Πειραιώς, ο δρόμος για την εφαρμογή του μέτρου, τουλάχιστον στην αρχή, δεν ήταν στρωμένος με ροδοπέταλα. Υπήρξαν δυσκολίες, κυρίως ως προς το χρονδιάγραμμα εφαρμογής της ψηφιακής κάρτας, παρ' όλο που η Τράπεζα Πειραιώς διέθετε σύστημα πρόσβασης σε κεντρικά κτίρια. Σύμφωνα με τον κ. Βορνά, παρά του ότι δινόταν η επιλογή τής εφαρμογής του myergani του υπουργείου, στην Τράπεζα Πειραιώς επιλέχθηκε μία ολοκληρωμένη ψηφιακή υποδομή που δημιουργεί από την αρχή την κατάλληλη τεχνολογική υποδομή για ορθή καταγραφή των δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, ενώ επιπλέον ενσωματώνει τις προδιαγραφές της για κάλυψη μελλοντικών αναγκών. Η εφαρμογή, η οποία υλοποιήθηκε

μέσω της εταιρείας Epsilon HR, είναι συνδεδεμένη με τον υπολογιστή του εργαζομένου και σήμερα, μόλις δύο μήνες μετά, εφαρμόζεται σε ποσοστό 100%. Μάλιστα, η συμμετοχή άγγιξε το 85% από την πρώτη κιόλας ημέρα εφαρμογής του μέτρου, την 1η Ιουλίου 2022.

Οι καταγγελίες

Στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας παρά την εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας από την 1η Ιουλίου καταγγέλλουν εργαζόμενοι σε σούπερ μάρκετ και τράπεζες, με κυριότερη παράβαση αυτή της συνέχισης της εργασίας μετά τη λήξη της βάρδιας, και μετά το χτύπημα της κάρτας. Μεταξύ των παραβάσεων και των προβλημάτων είναι: Δόθηκαν οδοντικές σε εργαζομένους που πήδαν δουλειά στις 5 π.μ. να χτυπάνε την κάρτα τους στις 6 π.μ. για να μη φανεί η μία ώρα νυχτερινής απασχόλησης. Προϊστάμενοι ταμίειων ζήτησαν από τις ταμίες να «χτυπήσουν» την κάρτα τους ακριβώς στη λήξη της βάρδιας, ενώ ακόμη ήταν στο πόστο τους και εξυπηρετούσαν πελάτες. Ωρομίσθιοι με 4ωρο χτυπούσαν την κάρτα και εξακολουθούσαν να δουλεύουν έως τη συμπλήρωση 8 ωρών. Ζητήθηκε από οδηγούς να μη χτυπάνε καθόλου κάρτα αφού βρίσκονταν εκτός καταστήματος. Εργαζόμενοι κλήθηκαν για εργασία στο ρεπό αλλά με οδηγία να μη «χτυπήσουν» κάρτα. Σε τράπεζες εμφανίστηκε καταχρηστικά ασυνήθιστα υψηλός αριθμός «δυσθυνητών υπαλλήλων», οι οποίοι θεωρούνται «ελεύθεροι ωραρίου».

Επαναπώληση από τα funds στις τράπεζες κόκκινων δανείων που «πρασίνισαν»

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Η πρώτη συναλλαγή πώλησης πίσω στις τράπεζες δανείων που έχουν τιτλοποιηθεί και βρίσκονται σήμερα στα χέρια επενδυτικών κεφαλαίων (funds), αναμένεται να υλοποιηθεί περί τη τέλη του χρόνου ή στις αρχές του επόμενου, σηματοδοτώντας την επιστροφή στην κανονικότητα για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που βρίσκονται πίσω από αυτά τα δάνεια.

Πρόκειται για κόκκινα δάνεια του παρελθόντος που έχουν πλέον εξυγιανθεί και τα οποία θα επαναπωληθούν σε τράπεζες ως πράσινα, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο και για την επανένταξη αυτών των οφειλετών στο τραπεζικό σύστημα και την εκ νέου χρηματοδότησή τους εφόσον φυσικά παραμείνουν συνεπείς. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», την πρώτη τέτοια συναλλαγή δρομολογεί η do Value, στοχεύοντας στην πώληση σε συστηματική τράπεζα χαρτοφυλακίου ύψους 100 εκατ. ευρώ, που περιλαμβάνει κυρίως στεγαστικά δάνεια. Τα δάνεια αυτά είχαν μεταβιβαστεί στο πλαίσιο της τιτλοποίησης Cairo –που ήταν από

Την πρώτη συναλλαγή δρομολογεί η do Value – Θα πωλήσει σε τράπεζα πακέτο 100 εκατ. ευρώ, κυρίως στεγαστικών δανείων.

τις πρώτες τιτλοποιήσεις που πραγματοποιήσε η Eurobank – και αφού ρυθμιστικά και παρέμειναν αξιόχρεα, δηλαδή οι δανειολήπτες τηρούν τη ρύθμιση για δύο τουλάχιστον χρόνια, μπορούν να επαναπωληθούν στις τράπεζες. Να σημειωθεί ότι η διετία της συνεπούς εξυπηρέτησης είναι ο απαραίτητος κανόνας που ορίζει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority - EBA), έτσι ώστε τα δάνεια αυτά να φύγουν από το καθεστώς των μη εξυπηρετούμενων ανομιγμάτων (Non Performing Exposures - NPEs) και να θεωρηθούν πάλι εξυπηρετούμενα. Η επιστροφή αυτών των δανείων στις τράπεζες –εκτός από τους δανειολήπτες– έχει σαφή οφέλη αφενός για τις τράπεζες και αφετέρου και για τα

Η επιστροφή των δανείων στις τράπεζες θα σημαίνει για τους δανειολήπτες την επιστροφή τους στο τραπεζικό σύστημα και το δικαίωμά τους να επαναδιεκδικήσουν χρηματοδότηση.

ίδια τα funds. Κατ' αρχήν για τους δανειολήπτες θα σημαίνει την επιστροφή τους στο τραπεζικό σύστημα και το δικαίωμά τους να επαναδιεκδικήσουν χρ-

ματοδότηση. Αν και τα στοιχεία τους θα παραμείνουν στη «μαύρη λίστα» του Τειρεσία, η τήρηση της «διετούς κανονικότητας» λύνει τα χέρια των τραπεζών

να επαναξιολογήσουν τους οφειλότες αυτούς και εφόσον πληρούν και τα άλλα χαρακτηριστικά προς δανειοδότηση να μπορέσουν να επαναχρηματοδοτηθούν. Το πρόβλημα είναι ουσιαστικό τόσο για τα νοικοκυριά όσο και για εκατοντάδες μικρές επιχειρήσεις που λόγω του ότι βερνύονται με κακή συναλλακτική συμπεριφορά είναι αποκλεισμένοι από το τραπεζικό σύστημα, εξαιτίας λαθών του παρελθόντος.

Παράλληλα, η επιστροφή τους στο τραπεζικό σύστημα θα επιτρέψει στις τράπεζες να αυξήσουν το δανειακό τους χαρτοφυλάκιο σε μια περίοδο που η μέγιστη του υγιούς ισολογισμού τους αποτελεί το ζητούμενο για την ενίσχυση της βασικής πηγής εσόδων τους, δηλαδή των εσόδων από τόκους και την επιστροφή τους σε μόνιμη κερδοφορία. Η ανάγκη αυτή είναι επτακτική στον βαθμό που η τρέχουσα γεωπολιτική κρίση δημιουργεί αυξημένη αβεβαιότητα και η λιανική τραπεζική, δηλαδή τα νέα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, είναι περιορισμένη και δεν μπορεί να στηρίξει μια ουσιαστική αύξηση του ετήσιου χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Ανάλογη

είναι η εικόνα και σε ό,τι αφορά το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, που περιλαμβάνει συγκεκριμένο αριθμό υγιών επιχειρήσεων που δεν ξεπερνούν τις 50.000, ενώ στις 200.000 υπολογίζονται οι επιχειρήσεις με δυσμενή οικονομικά στοιχεία που δεν θεωρούνται αξιόχρεες.

Επιπλέον, θα επιτρέψει στα funds που έχουν αγοράσει δάνεια μέσω τιτλοποιήσεων να αυξήσουν τα έσοδά τους και να καλύψουν έτσι τους στόχους για τους οποίους έχουν δεσμευθεί μέσω των business plan στο πλαίσιο του μηχανισμού κρατικών εγγυήσεων «Ηρακλής». Υπενθυμίζεται ότι ο «Ηρακλής» προβλέπει συγκεκριμένες εισπρακτικές ανακτήσεις ανά έτος προκειμένου να μην ενεργοποιηθεί κατ' αρχάς το δικαίωμα του Δημοσίου να περικόψει τις προμήθειες των εταιρειών που διαχειρίζονται τα κόκκινα δάνεια και κατά δεύτερον να μην ενεργοποιηθεί η κατάπτωση της κρατικής εγγύησης. Η πώληση δανείων που έχουν εξυγιανθεί θα δημιουργήσει έσοδα, τα οποία θα συνυπολογιστούν στα έσοδα των ανακτήσεων και έτσι θα αποτραπεί η αθέτηση των όρων του «Ηρακλή».

Πώς να κάνετε ηλεκτρονικές συναλλαγές χωρίς χρεώσεις

Επιμένουν στις παρωχημένες συναλλαγές με χρεωστικές κάρτες οι Έλληνες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Μπορεί η χώρα μας να έχει κάνει άλμα στις ηλεκτρονικές πληρωμές από την περίοδο των capital controls και μετέπειτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αλλά η εξοικείωσή μας με το ηλεκτρονικό χρήμα απέχει πολύ από τις σύγχρονες ηλεκτρονικές λύσεις που προσφέρει η τεχνολογία. Επιπλέον, ο τρόπος που κάνουμε τις ηλεκτρονικές μας συναλλαγές είναι παρωχημένος και σε αρκετές περιπτώσεις ιδιαίτερα ακριβός. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές, δηλαδή οι πληρωμές με κάρτες, οι μεταφορές πιστώσεων από λογαριασμό σε λογαριασμό και οι πάγιες εντολές, αυξήθηκαν στις 201 συναλλαγές ανά κάτοικο το 2021, αλλά σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΚΤ, η Ελλάδα παραμένει χαμηλά στην κατάταξη –και συγκεκριμένα στην 22η θέση– σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ακόμη πιο χαμηλά είναι η θέση της χώρας σε σχέση με τις μεταφορές πιστώσεων (credit transfers), δηλαδή πληρωμή υποχρεώσεων απευθείας από τον τραπεζικό λογαριασμό μας, που είναι το βασικό κανάλι πραγματοποίησης ηλεκτρονικών συναλλαγών στην πλειονότητα των χωρών της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης. Ουραγοί είμαστε, τέλος, στις άμεσες πληρωμές (direct debit), δηλαδή την πληρωμή λογαριασμών μέσω πάγιας εντολής από τον λογαριασμό μας, που επίσης αποτελεί βασικό τρόπο πληρωμής για όλες τις ώριμες ευρωπαϊκές αγορές.

Ακριβές πληρωμές

Οι Έλληνες εξοικειώθηκαν με το ηλεκτρονικό χρήμα μέσω της χρεωστικής κυρίως κάρτας, που όμως αποτελεί ένα ακριβό μέσο πληρωμών –ακόμη κι αν οι χρήστες τους δεν το γνωρίζουν– λόγω των διατραπεζικών προμηθειών (interchanges fees), που επιβαρύνουν

(περίπου κατά 50-80 λεπτά κάθε συναλλαγή των 100 ευρώ) τη χρήση της και οι οποίες περνούν «απαράτηρτες» από τον κάτοχο της κάρτας γιατί έχουν ενσωματωθεί στην τιμή των προϊόντων. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν υποστηρίξει τη διάδοση του πλαστικού χρήματος μέσα από τα προγράμματα bonus, για τον προφανή λόγο ότι εισπράττουν προμήθειες από τους εμπόρους και με τον τρόπο αυτό έχει ατονήσει η υποστήριξη άλλων μέσων, όπως η μεταφορά χρημάτων απευθείας από λογαριασμό σε άλλο λογαριασμό (account to account) που αποτελεί δημοφιλή, ασφαλή και σχετικά ανέξοδο τρόπο πληρωμής στην Ευρώπη. Είναι χαρακτηριστικό ότι η χρήση των καρτών, όχι απλώς έχει τριπλασιαστεί τα 5 τελευταία χρόνια (2017-2021) φθάνοντας από τα 505 εκατ. συναλλαγών στο 1,5 δισ., αλλά επιπλέον η συμμετοχή τους στον συνολικό τζίρο των ηλεκτρονικών πληρωμών έχει διευρυνθεί και αντιστοιχεί πλέον στο 69,5% των συνολικών ηλεκτρονικών συναλλαγών που πραγματοποιούνται στη χώρα, έναντι 49,3% που αντιστοιχούσαν στην Ευρώζωνη και 52% στις χώρες της Ε.Ε. Η τάση αυτή βελτίωσε ακόμη περισσότερο την κατάσταση της χώρας μας σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, καταλαμβάνοντας –με βάση τα στοιχεία της ΕΚΤ για το 2021– τη 17η θέση από την 25η δύο χρόνια πριν και αφήνοντας πίσω της χώρες όπως η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, η Γερμανία, που παραμένει ουραγός στην 24η θέση σε ό,τι αφορά τη χρήση των καρτών ανά κάτοικο.

Στον αντίποδα βρίσκονται οι ηλεκτρονικές πληρωμές μέσω μεταφοράς πιστώσεων, η συμμετοχή των οποίων μειώθηκε στη χώρα μας από το 32,5% το 2017 στο 22,4% το 2021 και οι πάγιες εντολές, η συμμετοχή των οποίων περιορίζεται μόλις στο 1,2% των συνολικών

Οι τράπεζες υποστηρίζουν τη διάδοση του πλαστικού χρήματος μέσα από τα προγράμματα bonus, επειδή εισπράττουν προμήθειες.

ηλεκτρονικών πληρωμών έναντι 22% και 20,3% αντίστοιχα στην Ευρώζωνη. Οι Έλληνες προτιμούν τις μεταφορές πιστώσεων στον μέσο όρο της Ευρωζώνης, προκρίνοντας όμως να μεταφέρουν χρήματα εντός της ίδιας τράπεζας για να αποφύγουν τις προμήθειες διατραπεζικών εμβασμάτων. Η τάση διευκολύνεται από την υψηλή συγκέντρωση που εμφανίζει το τραπεζικό σύστημα στη χώρα μας, με τις τέσσερις συστημικές τράπεζες να ελέγχουν το 96% της αγοράς –σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΚΤ–, γεγονός που απλουστεύει σε έναν βαθμό και τη διαδικασία μεταφοράς χρημάτων, καθώς όλοι μπορούν να έχουν λογαριασμό και στις τέσσερις τράπεζες, αλλά μειώνει το επίπεδο του ανταγωνισμού σε σχέση με άλλους παρόχους πληρωμών.

Αντίθετα, τα στοιχεία της ΕΚΤ επιβε-

Ηλεκτρονικές πληρωμές στην Ε.Ε. το 2021

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (σε δισ.)	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	ΑΜΕΣΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	ΚΑΡΤΕΣ
Αυστρία	2,45	27,0%	19,4%	51,5%
Βέλγιο	5,32	36,0%	10,2%	52,0%
ΚΥΠΡΟΣ	0,18	18,3%		69,5%
Εσθονία	0,60	29,8%		63,9%
Φινλανδία	3,07	38,4%		61,6%
Γαλλία	27,09	17,9%	18,5%	59,3%
Γερμανία	27,30	26,1%	43,1%	30,3%
ΕΛΛΑΔΑ	2,15	22,4%	1,2%	69,5%
Ιρλανδία	2,64	17,2%	6,0%	62,4%
Ιταλία	9,92	17,4%	11,5%	52,5%
Λετονία	0,59	34,0%	0,0%	62,8%
Λιθουανία	1,81	17,4%	1,0%	68,4%
Λουξ/ργιο	5,41	1,4%	0,4%	4,9%
Μάλτα	0,11	19,3%		54,4%
Ολλανδία	9,72	34,2%	16,6%	49,2%
Πορτογαλία	2,68	13,4%	8,8%	72,2%
Σλοβακία	1,15	37,2%	3,3%	56,5%
Σλοβενία	0,50	32,3%	8,9%	51,6%
Ισπανία	11,50	13,8%	18,0%	66,4%
Βουλγαρία	0,81	41,3%		35,0%
Κροατία	0,96	40,2%	2,1%	50,4%
Τσεχία	2,79	35,0%	1,5%	63,5%
Δανία	3,36	31,6%		68,4%
Ουγγαρία	1,82	22,7%	4,2%	70,5%
Πολωνία	11,48	36,3%	0,3%	63,4%
Ρουμανία	1,87	25,4%		71,8%
Σουηδία	5,93	32,4%	7,9%	59,7%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

βαιώνουν ότι οι Έλληνες δεν έχουν κουλουρά πληρωμής μέσω πάγιας εντολής από 12 ή 15 ευρώ και κλιμακώνεται ανάλογα με το ποσό, όταν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η διατραπεζική μεταφορά χρημάτων είναι σχεδόν μηδενική. Επιπλέον από τον μακρύ κατάλογο των χρεώσεων που δημοσιεύουν στις ιστοσελίδες τους οι τράπεζες, γίνεται σαφές ότι η πληρωμή λογαριασμών, όπως σε επιχειρήσεις ενέργειας, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, εταιρείες κινητής τηλεφωνίας κ.ά. ποικίλλει από τράπεζα σε τράπεζα και κυμαίνεται από 0,5 έως 2 ευρώ ανάλογα με το τιμολόγιο και τη συμφωνία που έχει κάνει η τράπεζα με την κάθε εταιρεία, με συνέπεια η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων να αθροίζει ένα υπολογίσιμο ποσό, ανάλογα με τον αριθμό των συναλλαγών που κάνει ο καθένας μέσω του Η/Υ ή του κινητού του.

Η απάντηση από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που προωθεί τις διατραπεζικές πληρωμές σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο ήρθε με τη δημιουργία του TIPS (Target2 Instant Payment Settlement), που εισάγει τις άμεσες πληρωμές με τρόπο γρήγορο, ασφαλή και φθηνό. Στη χώρα μας η υπηρεσία άμεσων πληρωμών προσφέρεται από τις περιο-

μικρά ποσά, ενώ αν πρόκειται για τράπεζα του εξωτερικού, η χρέωση ξεκινάει από 12 ή 15 ευρώ και κλιμακώνεται ανάλογα με το ποσό, όταν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η διατραπεζική μεταφορά χρημάτων είναι σχεδόν μηδενική. Επιπλέον από τον μακρύ κατάλογο των χρεώσεων που δημοσιεύουν στις ιστοσελίδες τους οι τράπεζες, γίνεται σαφές ότι η πληρωμή λογαριασμών, όπως σε επιχειρήσεις ενέργειας, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, εταιρείες κινητής τηλεφωνίας κ.ά. ποικίλλει από τράπεζα σε τράπεζα και κυμαίνεται από 0,5 έως 2 ευρώ ανάλογα με το τιμολόγιο και τη συμφωνία που έχει κάνει η τράπεζα με την κάθε εταιρεία, με συνέπεια η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων να αθροίζει ένα υπολογίσιμο ποσό, ανάλογα με τον αριθμό των συναλλαγών που κάνει ο καθένας μέσω του Η/Υ ή του κινητού του.

Η απάντηση από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που προωθεί τις διατραπεζικές πληρωμές σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο ήρθε με τη δημιουργία του TIPS (Target2 Instant Payment Settlement), που εισάγει τις άμεσες πληρωμές με τρόπο γρήγορο, ασφαλή και φθηνό. Στη χώρα μας η υπηρεσία άμεσων πληρωμών προσφέρεται από τις περιο-

σότερες τράπεζες και μπορείς να στέλνεις χρήματα σε όλη την Ευρώπη σε λιγότερο από 10 δευτερόλεπτα. Πιλοτικά η ΕΚΤ εξετάζει την υλοποίηση τέτοιου σχήματος για άμεση μεταφορά χρημάτων πανευρωπαϊκά.

Η υπηρεσία IRIS

Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί και η διατραπεζική υπηρεσία IRIS για άμεση μεταφορά χρημάτων, χρησιμοποιώντας την υποδομή του TIPS, αλλά για μεταφορές μεταξύ των ελληνικών τραπεζών. Η χρησιμότητα του εξυπηρετεί κυρίως τις μεταφορές χρημάτων από τράπεζα σε τράπεζα, χωρίς καν τη χρήση του IBAN, αφού μπορείς να εισάγεις το τηλέφωνο του προσώπου που θέλεις να στείλεις χρήματα μέσω των επαφών σου στο κινητό, χωρίς δηλαδή καν να πληκτρολογήσεις το νούμερο του τηλεφώνου του. Εξίσου απλά είναι η χρήση του για πληρωμές μέσω του QR Code που σου επιτρέπει να πληρώσεις για τις υπηρεσίες π.χ. ενός τεχνικού, σκανάροντας απλώς το QR του επαγγελματία.

Η χώρα μας έχει αποποιηθεί την ευκαιρία να διαθέτει το δικό της εθνικό σύστημα καρτών.

Το ενδιαφέρον των πολυεθνικών ομίλων για την Ελλάδα

Η κυριαρχία της κάρτας στις ηλεκτρονικές πληρωμές ερμηνεύει και το ενδιαφέρον πολυεθνικών ομίλων που εξαγόρασαν από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες τον τομέα εκκαθάρισης συναλλαγών των καρτών τους (acquiring). Η Euronet εξαγόρασε το 100% του α-ντιστοιχικού τομέα της Τράπεζας Πειραιώς, η Worldline το 80% του τομέα εκκαθάρισης συναλλαγών της Eurobank, η Nexi το 90% της Alpha Bank και η Eno Payments το 51% του αντιστοιχικού τομέα της Εθνικής Τράπεζας.

Μαζί με την πώληση του τομέα του acquiring, που θα στερήσει από τις ελληνικές τράπεζες σημαντικό μέρος των εσόδων από τις προμήθειες καρτών τα επόμενα χρόνια, η χώρα μας έχει αποποιηθεί από το παρελθόν και την ευκαιρία να διαθέτει το δικό της εθνικό σύστημα καρτών. Εθνικά συστήματα εκκαθάρισης συναλλαγών διαθέτουν

οι περισσότερες αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, που έχουν πετύχει η εκκαθάριση των καρτικών συναλλαγών να μη μονοπωλείται από τα δύο παγκόσμια σχήματα πληρωμών, τη Visa και τη MasterCard, η έδρα των οποίων βρίσκεται στην άλλη άκρη του Ατλαντικού. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Γερμανία με 27,3 δισ. ηλεκτρονικές συναλλαγές το 2021, από τις οποίες τα 8,2 δισ. είναι συναλλαγές με κάρτες, εκκαθαρίζει μέσω του εθνικού της συστήματος που ονομάζεται RPS, τα 6,7 δισ. και μεταξύ αυτών 2,5 δισ. συναλλαγές καρτών του εθνικού της σχήματος (Girocard).

Η Γαλλία με 27 δισ. ηλεκτρονικές συναλλαγές το 2021, από τις οποίες οι 16 δισ. είναι συναλλαγές μέσω καρτών, εκκαθαρίζει μέσω του εθνικού της συστήματος που ονομάζεται STET, 9,9 δισ. συναλλαγές με κάρτες. Το Βέλγιο, με 5,3 δισ. συναλλαγές, από τις οποίες

τα 2,7 δισ. είναι οι συναλλαγές με κάρτες, εκκαθαρίζει μέσω του εθνικού της συστήματος που ονομάζεται CEC, 1,6 δισ. συναλλαγές και μεταξύ αυτών 564 εκατ. συναλλαγές με κάρτες.

Η σημασία που αποδίδουν οι ευρωπαϊκές χώρες στα εθνικά συστήματα πληρωμών για τον έλεγχο των συναλλαγών τους δεν αποτελεί ένα τοπικιστικό φαινόμενο και αποτυπώθηκε και στην πρόθεση της ΕΚΤ να προχωρήσει στην ίδρυση του European Payments Initiative Scheme, δηλαδή ενός πανευρωπαϊκού συστήματος πληρωμών έτσι ώστε να έχει τον έλεγχο των πληρωμών στον ευρωπαϊκό χώρο, ως απάντηση στην παντοδυναμία των Visa και MasterCard. Η ιδέα, της οποίας η νεότερη προστάθεια εκδηλώθηκε πριν από δύο χρόνια, εγκαταλείφθηκε στις αρχές του χρόνου και κάποιοι συνδέουν την εξέλιξη αυτή με τις εξελίξεις στο γεωπολιτικό παιχνίδι.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΙΜΙΤΕΔ

Πληροφορούνται οι Μέτοχοι της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λίμιτεδ (η «Τράπεζα») ότι η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Τράπεζας θα πραγματοποιηθεί στο Εγγεγραμμένο Γραφείο της Τράπεζας στη Γωνία Λεωφ. Λεμεσού & Λεωφ. Αθαλάσσας 200, Στρόβολος, 2025 Λευκωσία, Κύπρος, την Τετάρτη 28 Σεπτεμβρίου 2022 στις 11:00 π.μ.

Η Τράπεζα παρακολουθεί στενά την κατάσταση σε σχέση με την πανδημία του Κορωνοϊού (COVID-19) και θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να τηρούνται τα διατάγματα και τα υγειονομικά πρωτόκολλα που θα ισχύουν κατά τη δεδομένη στιγμή. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε τέτοια μέτρα ή/και περιορισμοί αναμένεται να ισχύουν για την Ετήσια Γενική Συνέλευση, θα παρασχεθούν στους Μετόχους πρόσθετες πληροφορίες από την Τράπεζα σε εύθετο χρόνο.

Το πλήρες κείμενο της Ειδοποίησης Σύγκλησης της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης καθώς και όλα τα συνοδευτικά έγγραφα έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας <https://www.hellenicbank.com> (επιλέξτε Σχέσεις Επενδυτών / Ανακοινώσεις στο ΧΑΚ-EK ή Σχέσεις Επενδυτών / Πληροφορίες Μετόχων (προχωρήστε κάτω) / Πληροφορίες Γ.Σ.).

Αντίγραφο της Ειδοποίησης Σύγκλησης της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης καθώς και όλων των συνοδευτικών εγγράφων, είτε σε ηλεκτρονική είτε σε έντυπη μορφή, είναι επίσης διαθέσιμα, χωρίς χρέωση, στην Υπηρεσία Μετοχών & Χρεογράφων, Γωνία Λεωφ. Λεμεσού & Λεωφ. Αθαλάσσας 200, Στρόβολος, 2025 Λευκωσία, Κύπρος (Τηλέφωνα: 22500650 / 22500794, Φαξ: 22500065, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: shares@hellenicbank.com).

Υπενθυμίζεται ότι:

(α) Το Πληρεξούσιο Έγγραφο πρέπει να αποσταλεί δεόντως στην Τράπεζα τουλάχιστο 48 ώρες πριν από το χρόνο έναρξης της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης.

(β) Οι Μέτοχοι και/ή οι αντιπρόσωποί τους που θα παραστούν στην Ετήσια Γενική Συνέλευση θα πρέπει να προσκομίσουν την πολιτική τους ταυτότητα ή οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό ταυτότητας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ

Αύξηση αγορών μέσω ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ

Στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ «επιστρέφουν» οι καταναλωτές, καθώς προσφέρονται περισσότερο για σύγκριση τιμών, συνθήκη πολύ πιο έντονη και σε καιρό ακρίβειας, ενώ είναι πιο εύκολη η αποφυγή των λεγόμενων «αυθόρμητων» αγορών. Έτσι, αν και με βάση τα στοιχεία της Convert Group για το πρώτο εξάμηνο του 2022 φαινόταν μειωμένος ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ, με τα στοιχεία να δείχνουν ότι

Ο περιορισμός των «αυθόρμητων» αγορών αποτελεί ένα επιπλέον πλεονέκτημα των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ.

Η εύκολη σύγκριση τιμών, «εργαλείο» για τους καταναλωτές λόγω των ανατιμήσεων.

οι καταναλωτές αγοράζουν φθηνότερα και λιγότερα προϊόντα –κατ'αντιστοιχία σε μεγάλο βαθμό με ό,τι συμβαίνει και στα φυσικά καταστήματα λόγω ακρίβειας–, νεότερα στοιχεία δείχνουν αύξηση του αριθμού των προϊόντων που παραγγέλλουν οι καταναλωτές, καθώς και αύξηση της αξίας των πωλήσεων. Βεβαίως,

η δεύτερη είναι μεγαλύτερη, κυρίως λόγω των μεγάλων ανατιμήσεων.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα τελευταία στοιχεία της Convert Group, από τον φετινό Μάιο έως και την Κυριακή 21 Αυγούστου καταγράφεται αύξηση του αριθμού των τεμαχίων που έχουν αγοράσει οι καταναλωτές από τα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ. Συγκεκριμένα, στο τρίμηνο Μαΐου - Ιουλίου 2022 καταγράφεται αύξηση του αριθμού των τεμαχίων κατά 5,5% και της αξίας των αγορών κατά 13,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Εάν συνυπολογισθούν και οι τρεις πρώτες εβδομάδες του Αυγούστου, τότε η αύξηση των τεμαχίων είναι 5,7% και της αξίας των αγορών 13,9%.

Η τάση ανάκαμψης των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ διεφάνη τον Μάιο με αύξηση των τεμαχίων κατά 1,3%, για να ακολουθήσει ο Ιούνιος, όταν ο αριθμός των τεμαχίων που αγοράστηκαν από το κανάλι αυτό αυξήθηκε κατά 6,3%, τον Ιούλιο κατά 10% και τις τρεις πρώτες εβδομάδες του Αυγούστου κατά 6,6% σε σύγκριση πάντα με το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Η αύξηση της αξίας πωλήσεων ήταν φυσικά, λόγω πληθωρισμού, πολύ μεγαλύτερη από την αύξηση του όγκου πωλήσεων. Επειτα από ένα τρίμηνο μεγάλης μείωσης της αξίας πωλήσεων (κατά 9,9% τον Φεβρουάριο, 10,4% τον Μάρτιο και 24,3% τον Απρίλιο), τον Μάιο η αξία πωλήσεων αυξήθηκε κατά 7,4%, τον Ιούνιο κατά 14,3%, τον Ιούλιο κατά 19,5% και τον Αυγούστο κατά 18,4%.

Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές Αυγούστου η Convert Group είχε ανακοινώσει τα στοιχεία για τις πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ εκτιμάται ότι το α' εξάμηνο του 2022 διαμορφώνονται, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, σε 134 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2021.

«Πράσινο φως» από την Κομισιόν για 6 έργα άνω του 1,5 δισ. ευρώ

Η πλειονότητα των πόρων του πράσινου ΕΣΠΑ θα κατευθυνθεί στο «Εξοικονομώ»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΓΑΛΙΟΥ

Η συνέχιση του προγράμματος «Εξοικονομώ» θα λάβει τη μερίδα του λέοντος από το νέο επιχειρησιακό πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2021-2027: Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, που εγκρίθηκε την Παρασκευή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σημαντικοί πόροι θα διατεθούν για την αναβάθμιση μονάδων διαχείρισης απορριμμάτων, ενώ ανάμεσα στα στρατηγικής σημασίας έργα που ενέταξε το υπουργείο Περιβάλλοντος στο νέο ΕΣΠΑ ξεχωρίζει η συνέχιση των αντιπλημμυρικών έργων, η β' φάση ανάπτυξης του Φαληρικού Ορμου, το πρόγραμμα GRECO Islands και δύο μεγάλοι ποδηλατόδρομοι στην Αττική.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

Στα στρατηγικής σημασίας έργα του προγράμματος και η αναβάθμιση μονάδων διαχείρισης απορριμμάτων.

- Το πρόγραμμα «Εξοικονομώ» θα συνεχιστεί και στο νέο ΕΣΠΑ, με εγγεγραμμένους πόρους 625 εκατ. ευρώ. Το έργο θα συνεχιστεί έως το 2027 περίπου στην ίδια βάση με σήμερα, χρηματοδοτώντας κουφώματα, συστήματα σκίασης-αερισμού, εξωτερική θερμομόνωση τοιχοποιίας-στεγής, συστήματα θέρμανσης-ψύξης εσωτερικού χώρου, συστήματα παροχής ζεστού νερού χρήσης, συστήματα διαχείρισης ενέργειας (smart home) και αναβάθμισης φωτισμού (για κοινόχρηστους χώρους). Οι παρεμβάσεις και ο ενεργειακός στόχος του κάθε έργου καθορίζονται από την ex ante ενεργειακή επιθεώρηση. Επίσης καλύπτονται οι ex ante και ex post ενεργειακές επιθεωρήσεις, καθώς και μελέτες και άδειες που απαιτούνται για την υλοποίηση των παρεμβάσεων.
- Δημιουργία ή αναβάθμιση μονάδων διαχείρισης απορριμμάτων. Με δεδομένο

6 ΕΣΠΑ 2021-2027: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ σημαντικά έργα στο πρόγραμμα ύψους 1,6 δισ. ευρώ

 Πρόγραμμα «Εξοικονομώ» €625 εκατ.	 Προσαρμογή υφιστάμενων και δημιουργία νέων μονάδων διαχείρισης απορριμμάτων €500 εκατ.	 Αντιπλημμυρική θωράκιση €170 εκατ.
 Ανάπλαση Φαληρικού Ορμου β' φάση €140 εκατ.	 Πρόγραμμα GRECO Islands €100 εκατ.	 Ποδηλατικές διαδρομές €32 εκατ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ότι η Ε.Ε. δεν χρηματοδοτεί πλέον νέες επεξεργασίες σύμμεκτων απορριμμάτων, η χρηματοδότηση του νέου ΕΣΠΑ –έως 500 εκατ. ευρώ– θα κατευθυνθεί στην κατασκευή «μονάδων ανάπτυξης και ανακύκλωσης» που δέχονται και επεξεργάζονται πρωτίστως αστικά απόβλητα που συλλέγονται χωριστά, με σκοπό την ανάκτηση υλικών μέσω μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας. Επίσης θα χρηματοδοτηθεί η ολοκλήρωση μονάδων που ξεκίνησαν την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και η αναβάθμιση υφιστάμενων.

- Αντιπλημμυρική θωράκιση. Στο νέο ΕΣΠΑ έχουν προϋπολογιστεί 170 εκατ. ευρώ για τη συνέχιση των έργων γεφυρών που χρηματοδοτήθηκαν σε πρώτη φάση από το προηγούμενο ΕΣΠΑ, την ΕΤΕπ και την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς ε-

πίσης και αντιπλημμυρικά έργα στην Αττική, στην Εύβοια και αλλού.

- Ανάπλαση Φαληρικού Ορμου. Θα χρηματοδοτηθεί η β' φάση των έργων της ανάπλασης, ύψους 140 εκατ. ευρώ, με την οποία ο σημερινός εργοταξιακός χώρος θα μετατραπεί σε ένα μεγάλο δημόσιο μητροπολιτικό πάρκο, με βάση τον σχεδιασμό του Renzo Piano. Η ένταξη του έργου θα δώσει επιπλέον συγκεκριμένο ορίζοντα ολοκλήρωσης στο πολύπαθο έργο, που «σέρνεται» την τελευταία διετία. Υπεύθυνη για το έργο είναι η Περιφέρεια Αττικής.

- Πρόγραμμα GRECO Islands. Η συνέχιση του προγράμματος έχει ενταχθεί στο νέο ΕΣΠΑ για 100 εκατ. ευρώ. Το πρόγραμμα αφορά την ενεργειακή αυτονομία μικρών νησιών: οι βασικοί τομείς παρέμβασης θα περιλαμβάνουν την ενέργεια, την κυκλική οικονομία,

το περιβάλλον, τον ψηφιακό μετασχηματισμό των νησιών, τη συνδεσιμότητα, καθώς και τον τουρισμό. Το πρόγραμμα θα ακολουθήσει τη φιλοσοφία –αλλά όχι τις διαδικασίες– Ολοκληρωμένων Χωρικών Επένδυσης (ΟΧΕ).

- Νέοι ποδηλατόδρομοι. Στο νέο ΕΣΠΑ έχουν εγγραφεί 32 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία νέων ποδηλατοδρόμων. Ειδικά για την Αττική θα υποστηρικθούν δύο έργα: ο ποδηλατικός διάδρομος Κατεχάκη - Γουδί - Ζωγράφου - Ευαγγελισμός, μήκους 10 χλμ., που ξεκινάει από τον σταθμό μετρό Κατεχάκη και διατρέχει το Πάρκο Γουδί, την Πολυτεχνειούπολη, την Πανεπιστημιούπολη, το πάρκο Ιλίσια και καταλήγει στον σταθμό μετρό Κατεχάκη. Και ο ποδηλατικός διάδρομος Αγ. Ανάργυροι - Λαύριο - Σούνιο, που θα αναπτύσσεται σε συνολικό μήκος 62,5 χλμ.

NEW
SEASON

#THEISLANDSDJ

ΜΕ ΤΟΝ ANTHONY 642

17:00 - 19:00

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

LISTEN LIVE
www.thedejay.com.cy

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ

όλη η Κύπρος

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
6:00-10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

ΧΩΡΙΣ ΚΟΣΤΟΣ

cyta mobile | Vodafone

Με κέρδη 0,78% έκλεισε η μίνι συνεδρίαση στο Χ.Α.

Μόλις τέσσερις ώρες διήρκεσαν χθες οι συναλλαγές λόγω τεχνικών προβλημάτων

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με ήπια κέρδη κινήθηκε το Χρηματι-στήριο Αθηνών σε μια επεισοδιακή συνεδρίαση μόλις τεσσάρων ωρών λόγω τεχνικών θεμάτων –τα οποία και δεν λύθηκαν–, υπεραποδίδοντας ω-στόσο έναντι των ευρωπαϊκών δει-κτών.

Ειδικότερα, λίγο πριν από τις 14.30 παρουσιάστηκε τεχνικό πρόβλημα στο Χ.Α., το οποίο και οδήγησε στην ανα-στολή των συναλλαγών, που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη λήξη της συ-νεδρίασης.

Σε ενημέρωση προς τα μέλη του Χ.Α., η ΕΧΑΕ ανέφερε πως το πρόβλημα που οδήγησε στην απόφαση για ανα-στολή της συνεδρίασης αφορούσε την αδυναμία εξυπηρέτησης των εφαρμο-γών ενός σημαντικού αριθμού μελών, που δισυσνδούνται μέσω του ODL Gateway. Το πρόβλημα τελικά δεν α-ποκαταστάθηκε.

Εν τω μεταξύ, θετικό ήταν το κλίμα και στην αγορά ομολόγων, με τις απο-δόσεις των ελληνικών 10ετών να υπο-

Θετικό ήταν το κλίμα και στην αγορά ομολόγων, με τις αποδόσεις των ελληνικών 10ετών να υποχωρούν κατά 3%, στο 4,15%, ενώ το spread διαμορφώθηκε στις 268 μονάδες βάσης.

Οι επενδυτές διεθνώς συνεχίζουν να τηρούν επι-φυλακτική στάση, αξιολογώ-ντας τις εξελίξεις γύρω από την ενεργειακή κρίση.

χωρούν κατά 3% , στο 4,15%, ενώ το spread διαμορφώθηκε στις 268 μονάδες βάσης.

Σύμφωνα με την Depolas Investment Services, είναι πιθανή μια προσπάθεια συσσώρευσης του Γενικού Δείκτη στα τρέχοντα επίπεδα, καθώς τα θετικά στοιχεία της εγχώριας οικονομίας και κατ’ επέκταση τα αποτελέσματα των εισηγμένων διαμορφώνουν λογικές α-

ποτιμήσεις, κοντά σε ιστορικούς μέσους πολλαπλασιαστές EV/EBITDA, που σε διαφορετικό περιβάλλον ενδεχομένως να αποτελούσαν ένα καλό σημείο για μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις.

Σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της χθε-σινής συνεδρίασης και σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ΧΑ στις 17.20 ο Γε-νικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο της τάξης του 0,78% στις 835,83 μονάδες.

Οι επενδυτές διεθνώς συνεχίζουν να τηρούν επιφυλακτική στάση, αξιολογώντας τις εξελίξεις γύρω από την ενεργειακή κρίση και τις προκλήσεις που δημιουργούνται στην οικονομία. Παράλληλα, το βλέμμα παραμένει στραμμένο και στη συνεδρίαση της ΕΚΤ την Πέμπτη, όπου αναμένεται ευρέως από την αγορά ότι θα προχω-ρήσει σε νέα, ακόμα πιο επιθετική αύ-

ξηση των επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης. Παρά τα διεθνή δεδομένα, τη σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής και τις εξελίξεις με την ενεργειακή κρίση, το ελληνικό Χρηματιστήριο διατηρεί την ανθεκτικότητά του, σχο-λιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Καταγράφει υπο-χώρηση κατά 4,5% στο 8μνο, με την επίδοση να γίνεται αρνητική μόλις στις τελευταίες ημέρες του Αυγούστου μετά την αλλαγή της ρητορικής του Τζέρι Πάουελ, όταν η Γερμανία υπο-χωρεί κατά 24,1% και οι ΗΠΑ κατά 17,3% σύμφωνα με τους αντίστοιχους δείκτες MSCI.

Οι διεθνείς οίκοι, όπως η Goldman Sachs και η Morgan Stanley, αναθεω-ρούν επί τα βελτίω τις αλλαγές των τραπεζών και την προοπτική αύξησης της λειτουργικής κερδοφορίας τους, αναβαθμίζοντας τις τιμές-στόχους των συστημικών τραπεζών.

Επίσης, η Morgan Stanley βλέπει φετινή αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,1%, αλλά επιβράδυνση στη συνέχεια, ενώ εξαμηνιαία αποτελέσματα των ελλη-νικών εισηγμένων (τα αναγγελλμένα και τα επερχόμενα) συνεχίζουν να ε-ντυπυσιάζουν.

Παράλληλα, η αναγγελία άμεσως έ-ναρξης 107 επενδυτικών σχεδίων ύψους 4 δις. ευρώ συνεπάγεται πρόσθετες τραπεζικές δανειοδοτήσεις 1,32 δις. ευρώ ίσως και εντός του 2022, προ-σθέτει ο αναλυτής.

Όμως, στην παρούσα φάση οι εκροές από το Χ.Α. συνεχίζονται καθώς τα θε-τικά θεμελιώδη προοπτενιούνται, με τους Έλληνες επενδυτές να είναι μάλλον αγοραστές στις περισσότερες συνε-δριάσεις των τελευταίων ημερών και με τον Γενικό Δείκτη να δίνει μάχες στις αναμετρήσεις του στα όρια στή-ριξης. Με αυτά τα δεδομένα, στην πα-ρούσα φάση, κατά τον κ. Τζάνα, οι 826 μονάδες συνιστούν το κοντινότερο όριο στήριξης.

Μικρά κέρδη κατέγραψαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Μετά την πτώση της Δευτέρας, τα ευ-ρωπαϊκά χρηματιστήρια ανέκαμψαν χθες και έκλεισαν με μικρά κέρδη, καθώς οι επενδυτές επανεκτιμούν τους κιν-δύνους που απειλούν τις οικονομίες της Ευρώπης και περιμένουν την επό-μενη κίνηση της ΕΚΤ.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 έκλεισε με μικρή άνοδο 0,2% μετά την πτώση 0,6% που είχε σημειώσει τη Δευτέρα, καθώς ήταν η πρώτη συνεδρίαση μετά την απόφαση της Μό-σχας να κλείσει τον Nord Stream για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Η α-νάκαμψη που σημείωσαν οι μετοχές των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχα-νιών οδήγησε σε άνοδο τον δείκτη Χetra DAX της Φρανκφούρτης που έ-κλεισε με κέρδη 0,9%. Είχε προηγηθεί η πτώση του κατά 2% τη Δευτέρα εν μέσω εντεινόμενης ανησυχίας ότι η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης ο-δεύει προς την ύφεση κυρίως εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης. Παράλληλα, ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με μικρά κέρδη 0,22%, ενώ ο CAC 40 του Παρισιού επίσης με μικρά κέρδη 0,19%. Οι επενδυτές εξακολουθούν, πάντως, να παρακολουθούν προσεκτικά τις εξελίξεις σχετικά με τη διακοπή της παροχής ρωσικού αερίου που έχει καλ-λιεργήσει φόβους για έναν παγωμένο χειμώνα χωρίς ενέργεια και έχει ανα-γκάσει τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να διαθέσουν πακέτα πολλών δις. ευρώ για να στηρίξουν τις επιχειρήσεις και να προστατεύσουν τα νοικοκυριά από το δυσβάσταχτο κόστος της ηλεκτρικής

ενέργειας. Νέες δημοσκοπήσεις και έ-ρευνες δίνονται τις τελευταίες ημέρες στη δημοσιότητα και φέρουν την Ευ-ρωζώνη στα πρόθυρα της ύφεσης, καθώς το αυξανόμενο κόστος της διαβίωσης και η απαισιοδοξία που έχει επικρατήσει μεταξύ καταναλωτών κρατάει σε χαμηλά επίπεδα τις καταναλωτικές δαπάνες. Χθες δόθηκαν, άλλωστε, στη δημοσιό-τητα στοιχεία που φέρουν τις βιομη-χανικές παραγωγές της Γερμανίας να έχουν σημειώσει πτώση 1,1% τον Ιούλιο για έκτο συναπτό μήνα καθώς συνεχι-ζεται ο πόλεμος στην Ουκρανία και μαζί του συνεχίζονται και οι οικονομικές

Η ανάκαμψη που σημείω-σαν οι μετοχές των γερμα-νικών αυτοκινητοβιομηχα-νιών οδήγησε σε άνοδο τον δείκτη Χetraa DAX της Φρανκφούρτης που έκλει-σε με κέρδη 0,9%.

του επιπτώσεις. Στο μεταξύ, τείνει να επικρατήσει η προσδοκία πως παρά τον κίνδυνο της ύφεσης η ΕΚΤ θα προ-χωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης στην αυριανή συνε-δρίασή της, καθώς είναι επιτακτική α-νάγκη να ανακόψει τη συνεχιζόμενη άνοδο του πληθωρισμού.

REUTERS, BLOOMBERG

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 έκλεισε με μικρή άνοδο 0,2% μετά την πτώ-ση 0,6%που είχε σημειώσει τη Δευτέρα.

<

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	835,83	829,34	6,49	0,78%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.003,29	1.991,67	11,62	0,58%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.611,53	5.627,72	-16,19	-0,29%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.868,03	2.848,30	19,73	0,69%
ATHEX SELECT PLUS	2.925,08	2.902,86	22,22	0,77%
ATHEX SELECT	4.196,59	4.196,19	0,40	0,01%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	939,91	935,04	4,87	0,52%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.100,93	4.091,77	9,16	0,22%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.322,58	1.312,78	9,80	0,75%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.254,27	2.238,22	16,05	0,72%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	487,62	484,32	3,30	0,68%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.466,42	1.456,64	9,78	0,67%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	527,85	530,59	-2,74	-0,52%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.048,07	4.041,30	6,77	0,17%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	3.057,35	3.057,35	0,00	0,00%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.410,77	3.415,65	-4,88	-0,14%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	830,39	809,24	21,15	2,61%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	8.031,84	7.881,78	150,06	1,90%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.484,47	8.343,99	140,48	1,68%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.522,52	5.498,45	24,07	0,44%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.946,57	2.920,91	25,66	0,88%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.297,92	4.256,04	41,88	0,98%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.184,50	2.168,55	15,95	0,74%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.327,01	4.274,17	52,84	1,24%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	371,34	371,34	0,00	0,00%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.056,93	4.031,94	24,99	0,62%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	11.598.462,45
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	4.897.366,84
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	2.751.923,24
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.976.474,71
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.102.057,10
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.035.662,89
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	472.545,99
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	420.667,23
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	400.591,18
ΔΙΥΛΙΔΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	348.491,22
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	343.441,81
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	334.897,59
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	223.244,44
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	144.519,07
ΤΡΟΦΙΜΑ	122.242,19
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	117.322,06
ΥΔΡΕΥΣΗ	91.232,16
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	91.161,56
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	89.836,12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	71.698,88
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	64.109,82
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	57.025,80
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	53.638,38
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	52.827,04
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	48.781,85
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ	41.791,89
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	28.077,39

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,980	3,47%	ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	0,093	-2,21%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2,570	2,80%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,788	-1,38%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΣΥΜ. (ΚΟ)	6,870	2,23%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,499	-1,29%
JUMBO (ΚΟ)	14,040	2,18%	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,879	-0,84%
ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ)	11,300	1,80%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,205	-0,82%
TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	11,540	1,76%	EPSILON NET (ΚΟ)	5,360	-0,74%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	22,680	1,70%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD. (ΚΟ)	1,011	-0,74%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3,100	1,64%	BYTE COMPUTER (ΚΟ)	3,180	-0,47%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	4,965	1,33%	PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,200	-0,41%
ΟΤΕ (ΚΟ)	15,490	1,24%	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	14,350	-0,35%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.223.572,30
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	4.509.774,42
ΟΤΕ (ΚΟ)	2.751.923,24
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2.271.661,11
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	2.077.523,41
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	1.976.474,71
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1.050.167,26
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	986.921,90
ΔΕΗ (ΚΟ)	959.124,90
JUMBO (ΚΟ)	472.545,99

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	116	530	4.643
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	0
FTSE/Χ.Α. Large Cap	116	530	4.643
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	906	16.172	245.529
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	5.226
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	214	6.823	67.697
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	7	24	529
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	18	79	5.986
ΕΛΜΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	0	0	551
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	102	2.644	17.584
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	3	14	134
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	1.491
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	6	15	7.473
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	8	22	1.028
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	12	49	1.134
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	8	68	3.679
JUMBO (ΚΟ)	29	84	798
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	2	3	4.212
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0	0	25.097
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	2	2	313
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	52	200	3.096
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	172	2.647	16.075
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6	79	812
ΟΤΕ (ΚΟ)	12	34	2.325
ΟΛΠ (ΚΟ)	3	3	666
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	159	2.975	42.478
ΔΕΗ (ΚΟ)	69	293	24.351
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18	101	6.250
TITAN CEMENT (ΚΑ)	1	1	1.000
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	3	12	5.544
Δικαιώματα σε Δείκτες	9	120	1.814
FTSE/Χ.Α. Large Cap	9	120	1.814
Δικαιώματα σε Μετοχές	2	7	1.170
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	693
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	5	146
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	71
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	5
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	2	255
Συνολική Δραστηριότητα	1.033	16.829	253.156

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 6 Σεπτεμβρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,9200	0,9200	0,9200	2,1290	125	0,9000	0,9180	0,9200	2,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1,2350	1,2650	1,2440	-0,7990	11.223	1,2350	1,2600	1,2400	0,00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)						0,3880	0,3940		
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0,1050	0,1050	0,1050	0,0000	898	0,0000	0,0000	0,1050	0,00
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0700	0,0700	0,0700	0,0000	7.221	0,0665	0,0730	0,0700	0,00
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0,0790	0,0930		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1,7200	1,7200	1,7200	-0,0120	633	1,7000	1,7200	1,7200	0,00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1,6600	1,6700	1,6661	-2,3860	2.594	1,6500	1,6600	1,6600	-1,78
ΚΟΖΑ	ΚΟΞΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,0000	0,0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,0155	0,0170		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0220		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0425	0,0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,3700	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0,0000	0,0670		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0370		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0030	0,0040		
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0005		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOURPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0,1910	0,0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,0315		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ” “Η ΠΡΟΒΛΑΣΣ” ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ “						0,0000	0,0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0,0165	0,0175		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,1030		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0,0410	0,0410	0,0412	-0,3850	26	0,0410	0,0480	0,0410	-8,89
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,0000	0,7900		
ΝΤΩΔ	DOMO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	2,0000	2,0000	2,0000	2,2270	100	1,9900	2,0000	2,0000	1,01
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,0565	0,0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0475		
ΡΟΜΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,9100	1,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRIUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0,6200	0,6400		
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,0000	0,3960		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						2,5600	2,6000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC						1,2900	1,4000		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΩΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0,1620	0,0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0,8500	0,8500	0,8500	0,0000	60	0,0000	0,8500	0,8500	0,00
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0,2440	0,0000		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0,0000	1,1000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0,0000	0,0900		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,2840	0,3040		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΑΦΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,0540	0,0600		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,2200		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1,0900	1,0900	1,0900	2,0000	2.230	1,0600	1,0900	1,0900	1,87</

Η πνευματική άσκηση φέρνει την κόπωση

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1984 ξεκίνησε μια από τις πιο συναρπαστικές παρτίδες σκάκι της Ιστορίας, μεταξύ του Γκάρι Κασπάροφ και του κατά 22 χρόνια μεγαλύτερου του και πρωταθλητή κόσμου επί χρόνια, Ανατόλι Καρπόφ. Πέντε μήνες αργότερα, ο πρόεδρος της Διεθνούς Σκακιστικής Ομοσπονδίας, Φλορένσιο Καμπομάνες, τη σταμάτησε χωρίς να έχει αναδειχθεί νικητής, καθώς οι δύο σκακιστές είχαν κουραστεί σωματικά και διανοητικά. Γιατί, όμως, να προκαλεί κόπωση η σκέψη;

Γάλλοι ερευνητές πιστεύουν ότι γνωρίζουν την απάντηση. Οι ασκολίες που απαιτούν διανοητική προσπάθεια υψηλού επιπέδου παράγουν κάποια χημικά που, παρότι απαραίτητα για τη σωστή λειτουργία του εγκεφάλου, σε μεγάλες συγκεντρώσεις είναι νευροτοξικά. Για να αποφευχθεί αυτό, ο εγκέφαλος δημιουργεί μια αίσθηση κόπωσης, που μας κάνει να εγκαταλείψουμε την προσπάθειά μας. Οι ερευνητές ζήτησαν από 50 εθελοντές να ασχοληθούν με διάφορα καθήκοντα επί εξήμις ώρες, όσο δηλαδή είναι το εργασιακό ωράριο στη Γαλλία. Στη μια ομάδα ανατέθηκαν πιο πολύπλοκες εργασίες από την άλλη, ενώ η επιστημονική ομάδα μελετούσε την εγκεφαλική λειτουργία και των δύο.

Η μελέτη, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Cell Biology, διαπιστώνει σημαντικές διαφορές στην εγκεφαλική λειτουργία μεταξύ των δύο ομάδων εθελοντών. Σημάδια διανοητικής κόπωσης εμφάνισαν μόνο όσοι πραγματοποιούσαν εργασίες υψηλής πολυπλοκότητας. Στην ίδια ομάδα ανιχνεύθηκαν υψηλότερες συγκεντρώσεις γλουταμίνης στις εγκεφαλικές συνάψεις στον ραχιονιλευρικό προμετωπιαίο φλοιό, ο οποίος παίζει σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση της πνευματικής λειτουργίας και δράσης. Όπως αναφέρουν οι επιστήμονες του Ινστιτούτου Εγκεφάλου ICM του Παρισιού, που εκπόνησαν τη μελέτη, «ο νευροδιαβιστής γλουταμίνη, όχι αυτή που λαμβάνεται ως διατροφικό συμπλήρωμα (γλουταμινικό μονομάτριο), απελευθερώνεται κατά την ανταλλαγή των πληροφοριών στον εγκέφαλο».

Όταν οι συγκεντρώσεις της υπερβούν κάποιο όριο, η περιοχή του εγκεφάλου υπολείτουργει για να αποτραπεί περαιτέρω αύξηση της σε νευροτοξικό επίπεδο. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή ο εγκέφαλος μάς ειδοποιεί ότι κουράστηκε».

Πιστεύουν στον Θεό και στην εργασία

Το 82% δηλώνει ότι η θρησκεία είναι αρκετά σημαντική, ενώ το 69,6% θα πολεμούσε για τη χώρα σε περίπτωση πολέμου

Της **ΗΛΙΑΝΑΣ ΜΑΓΡΑ**

Συνήθως απεικονίζεται ως ένα μέρος σκοτεινό, πελώριο, όπου το μόνο φως προκύπτει από τις φλόγες που σιγοκαίνε αέναα τους αμαρτωλούς κατοίκους, οι οποίοι θα βρίσκονται εκεί για μια αιωνιότητα και μια μέρα. Στη «Θεία Κωμωδία», ο Δάντς φαντάστηκε την κόλαση αλλιώς – την περιέγραψε ως έναν τόπο με κωνοειδή μορφή και διαφορετικά επίπεδα, ή κύκλους, το μέγεθος των οποίων μικραίνει καθώς πλησιάζουν το κέντρο της Γης.

Στη δημοσκόπηση του World Values Survey μπορεί να μην ξεκαθάρισαν πώς φαντάζονται τη μορφή της, αλλά το 44,3% των Ελλήνων ερωτηθέντων απάντησε πως πιστεύει ότι η κόλαση υπάρχει. Η συγκεκριμένη δημοσκόπηση, η οποία ξεκίνησε το 2017 και ολοκληρώθηκε το 2021, είναι κομμάτι ενός παγκόσμιου πρότζεκτ που υπάρχει από το 1981. Παρότι η Ελλάδα συμμετείχε για πρώτη φορά, αποτέλεσε μία από τις πρώτες χώρες από τις οποίες συλλέχθηκαν δεδομένα και απαντήσεις στις σχεδόν 300 ερωτήσεις της δημοσκόπησης, πολλές εκ των οποίων είχαν να κάνουν με τη θρησκεία. Περίπου 82% των ερωτηθέντων Ελλήνων δήλωσαν ότι η θρησκεία είναι πολύ ή αρκετά σημαντική για τους ίδιους, με το αντίστοιχο ποσοστό στη Γερμανία να είναι 38,5%, στην Ιαπωνία 14,5% και στο Μarόκο 98,6%. Οσον αφορά το αν πιστεύουν στον Θεό, 91,7% των Ελλήνων απάντησαν θετικά, με το ποσοστό να κυμαίνεται εξίσου ή περισσότερο υψηλά σε χώρες όπως η Αργεντινή (92,4%), η Αρμενία (93,5%), η Τουρκία (94,5%), η Βολιβία (97,4%) και το Μπανγκλαντές (99,8%), μεταξύ πολλών άλλων. Κάποιες χώρες με χαμηλότερα ποσοστά ήταν η Κίνα, όπου 16,9% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι πιστεύουν στον Θεό, η Ολλανδία (31,4%) και η Νότια Κορέα (40,6%).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσοστό της πίστης στον Θεό φαίνεται να έχει μειωθεί στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια των περίπου πέντε ετών που μεσολάβησαν από τη διεξαγωγή της έρευνας στη χώρα μας, το φθινόπωρο του 2017, μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με την έρευνα του μη

Η δημοσκόπηση του World Values Survey ξεκίνησε το 2017, ολοκληρώθηκε το 2021 και περιελάμβανε σχεδόν 300 ερωτήσεις.

κερδοσκοπικού ερευνητικού οργανισμού διαNEΟσις «Τι πιστεύουν οι Έλληνες», το 78,7% των ερωτηθέντων απάντησε το 2022 ότι πιστεύει στον Θεό. Αλλά ακόμη και στα ποσοστά που καταγράφηκαν για το World Values Survey μπορούμε να δούμε ότι, παρά το γεγονός ότι η θρησκεία είναι πολύ σημαντική για τη συντριπτική πλειονότητα, οι πεποιθήσεις των ερωτηθέντων δεν συνάδουν πάντα απόλυτα με την Εκκλησία, υποδηλώνοντας ίσως ένα διαχωρισμό μεταξύ Εκκλησίας και πίστης.

Για παράδειγμα, 66,4% δήλωσαν πως

διαφωνούν με την πρόταση «όταν συγκρούονται η επιστήμη και η θρησκεία, η θρησκεία έχει πάντα δίκιο». Επιπλέον, σχεδόν 35% απάντησαν πως πηγαίνουν στην εκκλησία μόνο σε επίσημες αργίες, αν εξαιρέσουμε τους γάμους, τις βαπτίσεις και τις κηδείες. Οσον αφορά τις πεποιθήσεις, το 25,3% των Ελλήνων ερωτηθέντων απάντησε πως η έκτρωση δεν δικαιολογείται ποτέ (σε αντίθεση με 47,6% στην Κύπρο, 54,8% στην Τουρκία, 79,1% στην Ινδονησία, αλλά και 18,7% στη Γερμανία, 11,4% στην Αυστραλία και 8,6% στον Καναδά), με το αντίστοιχο ποσοστό όσον αφορά την ομοφυλοφιλία να είναι στην Ελλάδα 24,5% (68,2% στην Τουρκία, 58,4% στη Ρωσία, 8,6% στην Ιαπωνία).

Πέρα από την κόλαση, 46,1% των Ελλήνων ερωτηθέντων απάντησαν πως πιστεύουν στον παράδεισο, ποσοστό χαμηλότερο από την πλειονότητα άλλων χωρών, όπως η Αυστραλία (48,4%), το Μεξικό (77,8%) και η Τουρκία (91,2%), ενώ 47,7% δήλωσαν ότι πιστεύουν στη

μετά θάνατον ζωή.

Η δημοσκόπηση δεν αφορούσε όμως μόνο ζητήματα πίστης και θρησκείας. Σχεδόν 70% των Ελλήνων απάντησαν πως διαφωνούν με την πρόταση «οι άνδρες αποτελούν καλύτερους πολιτικούς αρχηγούς από τις γυναίκες», με το αντίστοιχο ποσοστό στη Νιγηρία να είναι 24,1%, στη Ρωσία 38,5%, στην Τουρκία 45% και στις ΗΠΑ 83,1%.

Ερωτώμενοι, πριν από τον πόλεμο στην Ουκρανία, εάν θα πολεμούσαν για τη χώρα τους σε περίπτωση πολέμου, 69,6% των Ελλήνων δήλωσαν να (θετικά απάντησε και το 28,4% των Ολλανδών, το 59,6% των Αμερικανών, το 76,4% των Τούρκων, μεταξύ άλλων). Κάποιες από τις ερωτήσεις αφορούσαν και την ιδιωτικότητα. Ενδεικτικά, περίπου το 80% των Ελλήνων ερωτηθέντων διαφώνησε, το φθινόπωρο του 2017, με την πρόταση «η κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να συλλέγει πληροφορίες για οποιονδήποτε ζει στη χώρα, χωρίς να το ξέρει».

Σημασία στη δουλειά

Οι Έλληνες, σε σχέση ειδικά με ερωτηθέντες από άλλες χώρες, δίνουν μεγάλη σημασία στην αξία της δουλειάς, σύμφωνα με τη δημοσκόπηση του World Values Survey. Παραδείγματος χάριν, 62,6% των Ελλήνων συμμετεχόντων συμφώνησαν πως η δουλειά θα πρέπει να έρχεται πάντα πρώτη, ακόμη κι αν το αποτέλεσμα είναι λιγότερος ελεύθερος χρόνος. Το αντίστοιχο ποσοστό στην Αυστραλία ήταν 21,3%, στη Γερμανία 28,6% και στη Ρωσία 34,8%, ενώ η εικόνα ήταν αρκετά διαφορετική σε χώρες όπως ο Λίβανος (75,7%) και η Ιορδανία (87,3%). Σε μία άλλη ερώτηση, οι δημοσκοπεί ζητήσαν από τους συμμετέχοντες να φανταστούν έναν μελλοντικό κόσμο στον οποίο η εργασία θα έχει λιγότερη σημασία στις ζωές μας. Το 60,6% των Φιλιππινέζων ερωτηθέντων απάντησε ότι θα ήταν καλή εξέλιξη, όπως και 44,8% των Γερμανών συμμετεχόντων στη δημοσκόπηση. Όχι οι Έλληνες. Σχεδόν 60% των Ελλήνων ερωτηθέντων δήλωσαν πως θα ήταν κακό μελλοντικά η δουλειά να αποκτήσει λιγότερη σημασία, ποσοστό παρόμοιο με της Κίνας (60,8%) και της Αργεντινής (60,2%).

διασπορά ειδήσεων
ΝΕΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12:00 - 13:00

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

FOR SALE
LUXURY OFFICE
521sq, Egkomi
TEL: 99697799

Οι φάλαινες μοιράζονται τραγούδια από την Αυστραλία μέχρι το Εκουαδόρ. «Ο μισός πλανήτης είναι σήμερα συνδεδεμένος φωνητικά για τις φάλαινες. Είναι απίστευτο», σημειώνει η Σκωτσέζα ωκεανολόγος Ελεν Γκάρλαντ (δεξιά, ανοικτά της Γαλλικής Πολυνησίας, ενώ θέτει σε λειτουργία μια ειδική συσκευή ηχογράφησης που «αιχμαλωτίζει» τους ήχους των θαλάσσιων θηλαστικών).

Πώς ταξιδεύει το τραγούδι της φάλαινας

Οι μουσικές φράσεις των επιβλητικών θηλαστικών μεταδίδονται μεταξύ πληθυσμών, διασχίζοντας τον Ειρηνικό εντός δύο ετών

Του ΚΑΡΛ ΖΙΜΕΡ

Ένα από τα σημαντικότερα γνωρίσματα του ανθρώπινου πολιτισμού είναι ο ευμετάβλητος χαρακτήρας του. Νέες εκφράσεις εξαπλώνονται σε κάθε ήπειρο, ενώ τεχνολογικά επιτεύγματα, όπως η κινητή τηλεφωνία και τα drones αλλάζουν τον τρόπο ζωής μας. Επιστημονικές έρευνες έδειξαν, όμως, ότι και οι επιβλητικές megάπτερες φάλαινες έχουν την ικανότητα πολιτιστικών ανταλλαγών, χωρίς να χρειάζονται την υψηλή τεχνολογία.

Σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύθηκε την Τρίτη, επιστήμονες διαπίστωσαν ότι το τραγούδι της megάπτερης φάλαινας μεταδίδεται από τον έναν πληθυσμό στον άλλον, διασχίζοντας

ολόκληρο τον Ειρηνικό Ωκεανό σε διάστημα μόλις δύο ετών.

Η επικεφαλής της έρευνας, ωκεανολόγος Ελεν Γκάρλαντ από το πανεπιστήμιο του Σεν Αντριους, στη Σκωτία, λέει ότι εξεπλήγη όταν συνειδητοποίησε ότι φάλαινες στην Αυστραλία είχαν την ικανότητα να μεταδίδουν τα τραγούδια τους σε «συγγενείς» τους στη Γαλλική Πολυνησία, οι οποίες με τη σειρά τους τα «περνούσαν» σε φάλαινες ανοικτά των παραλίων της Κεντρικής Αμερικής. «Ο μισός πλανήτης είναι σήμερα συνδεδεμένος φωνητικά για τις φάλαινες. Είναι απίστευτο», σημειώνει η δρ Γκάρλαντ. Τα τραγούδια αυτά μπορεί να ταξιδεύουν σε κάθε σημείο του νότιου ημισφαιρίου, ενώ άλλοι ερευνητές έχουν διαπιστώσει ότι φάλαινες του Ατλαντι-

Η megάπτερη φάλαινα έχει την ικανότητα να αλλοιώνει το αρχικό τραγούδι, προσθέτοντας ή απαλείφοντας κάποιον σκοπό.

κού Ωκεανού «πίνουν» τραγούδια φάλαινων στον ανατολικό Ειρηνικό.

Κάθε πληθυσμός megάπτερων φάλαινων περνάει τον χειμώνα στην ίδια περιοχή για να αναπαραχθεί. Οι αρσενικές εκπέμπουν τότε δυνατό υποβρύχιο τραγούδι, που μπορεί να διαρκέσει ακόμη και μισή ώρα. Τα αρσενικά της περιοχής τραγουδούν όλα τον ίδιο σκο-

πό, ενώ χρόνο με τον χρόνο το τραγούδι αυτό εξελίσσεται σε νέα μελωδία.

Η δρ Γκάρλαντ εξετάζει την περιπλοκή και σχεδόν ανθρώπινη δομή των τραγουδιών αυτών. Οι φάλαινες συνδυάζουν σύντομους ήχους, τους οποίους οι επιστήμονες αποκαλούν «μονάδες», δημιουργώντας μουσικές φράσεις και σκοπούς. Κάθε τραγούδι αποτελείται από πολλούς σκοπούς.

Οι αρσενικές φάλαινες αλλάζουν κάποιες φορές μονάδα στο τραγούδι τους. Άλλοτε προσθέτουν μια νέα φράση, άλλοτε απαλείφουν κάποιον σκοπό. Τα άλλα αρσενικά σπεύδουν τότε να μιμηθούν το νέο τραγούδι, το οποίο εξελίσσεται καθώς μεταδίδεται από τον έναν πληθυσμό στον άλλον. Ο βιολόγος Μάικλ Νόαντ, από το Πανεπιστήμιο

του Κουίνσλαντ, στην Αυστραλία, ανακάλυψε ότι το τραγούδι ενός πληθυσμού μπορεί να μεταβληθεί απότομα. Το 1996 ο Νόαντ και οι συνάδελφοί του παρατήρησαν ότι αρσενική megάπτερη φάλαινα στα ανοικτά της ανατολικής Αυστραλίας είχε εγκαταλείψει το τοπικό τραγούδι, επιλέγοντας άλλο, που είχε ακουστεί για πρώτη φορά στις δυτικές ακτές της ηπείρου.

Η έρευνα της δρ Γκάρλαντ έδειξε ότι τραγούδια φάλαινων που είχαν ακουστεί για πρώτη φορά στην ανατολική ακτή της Αυστραλίας εμφανίζονταν δύο χρόνια αργότερα στη Γαλλική Πολυνησία, σε απόσταση 10.000 χλμ. Το ερώτημα της Γκάρλαντ, εάν τα τραγούδια των megάπτερων φάλαινων μεταδίδονταν ακόμη πιο μακριά στον Ει-

ρηνικό, ήρθε να απαντήσει επιστημονική μελέτη του 2018. Σύμφωνα με έρευνα των δρ Τζούντιθ Ντένκινζτερ και Χαβιέ Ονία, από το Πανεπιστήμιο του Κουίτο, στον Ισημερινό, το τραγούδι των φάλαινων μεταφέρεται με ελάχιστες αλλοιώσεις σε ολόκληρο το νότιο ημισφαίριο.

Για να μελετήσουν, όμως, τον μηχανισμό του τραγουδιού της φάλαινας και τον ρόλο που επιτελεί, οι ερευνητές θα πρέπει πρώτα να καταλάβουν τι είναι αυτό που ωθεί τις φάλαινες να τραγουδούν. Η επικρατούσα άποψη θέλει το τραγούδι της φάλαινας να παίζει τον ίδιο ρόλο με εκείνο των πτηνών, που μέσω αυτού προσελκύουν συντρόφους, εξασφαλίζοντας έτσι την επιβίωση του είδους.

Η αθρόα χρήση παντοικοφάρμακου έχει χάρισει σχετική ανοσία στα τρωκτικά, τα 40% των αρουραίων να εμφανίζει ανοσία.

Παρίσι και Μασσαλία φιλοξενούν 1,5 με 1,75 αρουραιούς ανά κάτοικο

ΠΑΡΙΣΙ. Σύλλογο με τίτλο «Τάγμα Μυοκτόνων Πολιτών» έχει ιδρυθεί στο 17ο δημοτικό διαμέρισμα της γαλλικής πρωτεύουσας με στόχο την καταγραφή πληθυσμών αρουραίων σε δημόσιους χώρους. Τα μέλη του συλλόγου δηλώνουν στην εφημερίδα Le Monde ότι δεν μισούν τους παντικούς, αλλά εκτιμούν ότι η αναπαραγωγή τους πρέπει να αντιμετωπισθεί καθώς τα κατά τα άλλα συμπαθή τρωκτικά είναι φορείς επικίνδυνων ασθένειων.

Τις ανησυχίες αυτές είχε άλλωστε εκφράσει και η Εθνική Ακαδημία Ιατρικής, η οποία σε ανακοίνωσή της τον Ιούλιο είχε αποκορύφει τις ενστάσεις οικολόγων για την εξόντωση αρουραίων. Σύμφωνα με την ακαδημία ιατρικής, «τα παντκια συνεχίζουν να αποτελούν απειλή για την υγεία εξαιτίας

σπής των σκουπιδιών. Ο Σιλβέν Σαμά, μέλος του συλλόγου, δείχνει το καφέ δίπλα στον σταθμό μετρό Πον-Καρντινέ και λέει: «Ο ιδιοκτήτης μας καλεί κάθε τρεις εβδομάδες. Τα τρωκτικά τρομάζουν τους πελάτες ενώ επιμένει ότι ο αριθμός τους έχει αυξηθεί ραγδαία». Η ακριβής καταγραφή των πληθυσμών τρωκτικών παραμένει, όμως, ιδιαίτερα δύσκολη.

Η ιατρική ακαδημία αναφέρει στην έκθεσή της ότι Παρίσι και Μασσαλία φιλοξενούν 1,5 με 1,75 αρουραίους ανά κάτοικο, που τις κατατάσσει μεταξύ των δέκα πόλεων με τους μεγαλύτερους πληθυσμούς παντικών στον κόσμο. Αντίθετη άποψη παρουσιάζει, όμως, ο συγγραφέας και ειδικός της αντιμετώπισης αρουραίων Πιερ Φαλγκεράκ, λέγοντας ότι «δεν υπάρχουν επιστημονικές μελέτες για τον υπολογισμό πληθυσμών παντικών».

Η υπηρεσία αστικής πανίδας του δήμου του Παρισιού πραγματοποιεί 7.000 «επιβάσεις» (τοποθέτηση παγίδων και δολωμάτων και ψεκασμού) τον χρόνο. Ορισμένες υπηρεσίες μυοκτονίας επιλέγουν διαφορετική τακτική με έμφαση στην ευαισθητοποίηση του κοινού, εκπαιδώντας τους πολίτες να ασφαλίζουν καλά τις σκουύλες σκουπιδιών πριν τις πετάξουν στους κάδους, αλλά και με την αλλαγή ωραρίου αποκομιδής απορριμμάτων προκειμένου οι κάδοι να μην παραμένουν πλήρεις όλη τη νύχτα. Τέτοια αλλαγή ωραρίου δοκιμάζεται ήδη στο 11ο και στο 12ο δημοτικό διαμέρισμα του πρωτεύουσας.

Η αθρόα χρήση παντοικοφάρμακου έχει, στο μεταξύ, χάρισει σχετική ανοσία στα τρωκτικά, τα οποία δεν επηρεάζονται πια τόσο από τις αντιπηκτικές ουσίες των παντοφάρμακων, το 40% των αρουραίων να εμφανίζει ανοσία στις ουσίες αυτές. Δήμοι της πρωτεύουσας δοκιμάζουν τώρα άλλες τεχνικές, όπως ο ξηρός πάγος. Ο πάγος αυτός, αποτελούμενος από στερεοποιημένο διοξείδιο του άνθρακα, στερεί το οξυγόνο από τις φωλιές των τρωκτικών, θανατώνοντάς τα με ασφυξία.

REUTERS

Αυτόχθονες ξαναχτίζουν το Βανκούβερ

Επιστρέφονται, έπειτα από αγώνες ετών, οι γαίες που υφαρπάχθηκαν

Το **ΝΟΡΜΙΤΕΣΟΥ ΟΝΙΕΣ** THE NEW YORK TIMES

Η **οικιστική** ανάπτυξη στο Βανκούβερ του Καναδά έχει μεγάλη δυναμική, με τους νέους ισχυρούς πρωταγωνιστές της να μην έρχονται ούτε από τον βορρά ούτε από τον νότο. Αντιθέτως, είναι οι αρχέγονοι κάτοικοι της περιοχής και ζούσαν εδώ πολύ πριν έρθουν οι Ευρωπαίοι άποικοι. Μέχρι πρόσφατα, ήταν εντελώς αμέτοχοι στην αγορά ακινήτων, η οποία δημιουργήσε αμύθητο πλούτο για πολλούς και έκανε το Βανκούβερ μια από τις ακριβότερες πόλεις του κόσμου.

Τα Πρώτα Εθνη του Καναδά, όπως ονομάζονται, έχουν αναδειχθεί σε παράγοντες της οικιστικής ανάπτυξης.

Τρεις κοινότητες αυτοχθόνων του Βανκούβερ, τα Πρώτα Εθνη του Καναδά, όπως αυτοπροσδιορίζονται, βρίσκονται τώρα σε παράδοση θέση. Ως ιδιοκτήτες τεράστιων εκτάσεων σε μια σημαντική μητρόπολη, επιθυμούν να διαμορφώσουν οι ίδιοι την πόλη που τις τελευταίες δεκαετίες αναπτύσσεται με επενδύσεις από το Χονγκ Κονγκ και την Κίνα.

Ο Ουίλσον Ουίλιαμς, δημοτικός σύμβουλος και εκπρόσωπος Τύπου του Squamish Nation, μιας από τις τρεις κοινότητες, παραδέχεται ότι τώρα και οι αυτόχθονες έχουν αναδειχθεί σε παράγοντες της οικιστικής

Το **Squamish Nation**, από τα Πρώτα Εθνη του Καναδά, έκανε το πρώτο βήμα τον περασμένο μήνα με τη δημιουργία ενός πελώριου οικιστικού συγκροτήματος σε έκταση 40 στρεμμάτων κοντά στο Μπρίτις Μπέι.

ανάπτυξης. Το Squamish Nation έκανε το πρώτο βήμα τον περασμένο μήνα με τη δημιουργία ενός πελώριου οικιστικού συγκροτήματος σε έκταση 40 στρεμμάτων κοντά στο Μπρίτις Μπέι. Το γεγονός ότι τα Πρώτα Εθνη συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξη

του Βανκούβερ είναι αποτέλεσμα δεκαετιών δικαστικών αγώνων, αλλά και της ομόνοιας και συνεργασίας των τριών κοινοτήτων. Ταυτόχρονα οφείλεται στη διαδικασία εθνικής αναγνώρισης των μαρτυρικών τρόπων μεταχείρισης των αυτοχθόνων

πληθυσμών στο παρελθόν. Για τον ρόλο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σε αυτή την τραγωδία απολογήθηκε πρόσφατα ο Πάπας Φραγκίσκος. Όπως συνέβη και στις ΗΠΑ, οι πατρογονικές γαίες υφαρπάχθηκαν από τα Πρώτα Εθνη, που σήμερα ανέρχονται σε 7.500 ανθρώπους. Η περίπτωση του Βανκούβερ, όμως, διαφέρει κυρίως επειδή οι αρχές της Βρετανικής Κολομβίας ουδέποτε υπέγραψαν συμβόλαια και συνθήκες με τους αυτόχθονες. Όπως εξηγεί ο δήμαρχος Βανκούβερ, Κένεντι Στιούαρτ, «ο Βρετανός διοικητής της πόλης απλώς έπαιρνε τη γη των αυτοχθόνων και τη χάριζε στους φίλους του. Αυτό δεν είναι νόμιμο σύμφωνα με το βρετανικό δίκαιο, γεγονός που υπήρξε το εφελτήριο για όλες τις απαιτήσεις». Έτσι, έπειτα από δεκαετίες δικαστικών αγώνων, τα Πρώτα Εθνη είναι οι μεγαλύτερες ιδιοκτήτες γης στην πόλη και χρηματοδοτούν τα αναπτυξιακά τους προγράμματα με κρατικά δάνεια και χρηματοδότηση από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις συνεργάζονται με αναπτυξιακούς ομίλους. Η διεκδίκηση των πατρογονικών γαιών των αυτοχθόνων δεν περιορίζεται στο Βανκούβερ, αλλά αφορά πολλές περιοχές και πόλεις του Καναδά.

Η ενόπτια των τριών φυλών που συνιστούν πλέον τα Πρώτα Εθνη χρειάστηκε χρόνο και προσπάθεια για να οικοδομηθεί, ενώ σήμερα θεωρείται δεδομένη. Οι αυτόχθονες ακόμη δεν έχουν κατανοήσει τι νέα τους ισχύ, αλλά δεν κρύβουν τη χαρά τους που απέκτησαν πλέον και αυτοί μια σημαντική θέση στην αναπτυξιακή πορεία του Βανκούβερ.

Ερμηνεύοντας το αναπόφευκτο του θανάτου

Το **κλειδί** της αθανασίας κρατούν αρκετά είδη του ζωικού βασιλείου. Όπως ορισμένες μέδουσες ή η ύδρα, συγγενής της θαλάσσιας ανεμώνης, που μπορεί να αναγεννηθεί ακόμη και αν κάποιος την κατατεμαχίσει. Κάθε κομμάτι της θα αναπτυχθεί σε μια ολοκαίνουργια ύδρα. Γιατί, όμως, ο θάνατος να είναι αναπόφευκτος για τα περισσότερα ζωικά είδη, συμπεριλαμβανομένου του ανθρώπου;

Η γήρανση, η φθορά του οργανισμού, είναι μια «δυναμική ανταλλαγή» ανάμεσα στην αναπαραγωγή και στην κυτταρική συντήρηση. Αρχικά, οι οργανισμοί χρησιμοποιούν τους πόρους τους για την ανάπτυξη και τη διατήρηση σε καλή υγεία, τη

Μόλις οι οργανισμοί φθάσουν στη σεξουαλική ωριμότητα, ξεκινάει η διαδικασία της γήρανσης.

δημιουργία ενός δυνατού και υγιούς οργανισμού. Μετά τη σεξουαλική ωρίμανση, το βάρος δίνεται στην αναπαραγωγή. Και επειδή οι πόροι είναι πεπερασμένοι, αυτό συμβαίνει εις βάρος της καλής υγείας.

Σήμερα, οι επιστήμονες έχουν ερμηνεύσει το αναπόφευκτο του θανάτου. Όταν οι οργανισμοί φθάνουν στη σεξουαλική ωριμότητα, η φυσική

επιλογή αποδυναμώνεται και ξεκινάει η διαδικασία της γήρανσης, που καταλήγει στον θάνατο. Αυτό συμβαίνει, όμως, όχι για να δώσουμε χώρο στην επόμενη γενιά, εξηγεί ο Αλεξέι Μακλάκοφ, καθηγητής Εξελικτικής Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιστ Άνγκλια. Απλώς, τα γονίδια μας γεμίζουν μεταλλάξεις, είτε τυχαία είτε λόγω εξωτερικών παραγόντων.

«Πριν από τη σεξουαλική ωριμότητα, κάθε μετάλλαξη που περιορίζει την αναπαραγωγική ικανότητα ή μας σκοτώνει πριν να αναπαράχθει, συνιστά εξελικτικό μειονέκτημα και απορρίπτεται από τη φυσική επιλογή», προσθέτει η Γκαμπριέλα Κουντουρίδη, εξελικτική βιολόγος του

Τμήματος Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. «Η αναπαραγωγή, η ικανότητα του οργανισμού να κληροδοτεί τα γονίδια του στην επόμενη γενιά, είναι αυτή που μας κρατάει υγιείς και ακμάους. Μετά την παραγωγική ηλικία, από την άποψη της φυσικής επιλογής, οποιαδήποτε προσπάθεια παραμονής σε καλή υγεία δεν έχει νόημα. Γι' αυτό τα γονίδια που θα ευνοούσαν κάτι τέτοιο δεν επιλέγονται ώστε να γίνουν πιο διαδεδομένα.

Θα θέλαμε να παραμείνουμε ζωντανοί, αλλά η φυσική επιλογή δεν συμβάλλει προς αυτό, αφού δεν έχουμε τίποτε άλλο να δώσουμε στις επόμενες γενιές».

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK*

Νέα άνοδος πληθωρισμού στην Ευρωζώνη τον Αύγουστο

Σε αντίθεση με τα τελευταία στοιχεία πληθωρισμού των ΗΠΑ, που αποδείχθηκαν α-σθενέστερα από τα αναμε-νόμενα καθώς ο κύριος δείκ-της υποχώρησε στο 8,5% ετπσίως τον Ιούλιο από υ-ψηλό 40 ετών 9,1% τον Ιού-νιο, κυρίως λόγω των χαμη-λότερων τιμών ενέργειας, τα αντίστοιχα στοιχεία στην Ευρωζώνη συνέχισαν να αιφνιδιαζουν ανοδικά. Συ-γκεκριμένα, ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή ανήλθε σε νέο ιστορικά υψηλό 9,1% ετπσίως τον Αύγουστο από 8,9% τον Ιούλιο, κυρίως λό-γω της νέας, μεγαλύτερης από την αναμενόμενη, αύ-ξης του δομικού πληθω-ρισμού (4,3% από 4,0%) και, σε μικρότερο βαθμό, της νέ-ας ανόδου των τιμών στα είδη διατροφής.

Τους αμέσως επόμενους μήνες δεν αποκλείεται οι πληθωριστικές πιέσεις στην Ευρωζώνη να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο, καθώς απαιτείται κάποιο χρονικό διάστημα για τη μετακίνηση στον καταναλωτή της πρό-σφατης σημαντικής ανόδου των τιμών χονδρικής στο φυσικό αέριο, ενώ δεν α-ποκλείεται περαιτέρω άνο-δος στις τιμές των ειδών διατροφής λόγω των υψη-λότερων τιμών παραγωγού σε τρόφιμα. Παράλληλα, προσωρινά κυβερνητικά μέτρα στήριξης των κατα-ναλωτών στη Γερμανία για την αντιμετώπιση των υ-ψηλότερων τιμών ενέργει-ας, που περιλαμβάνουν μεί-ωση του φόρου καυσίμων καθώς και ειδικό μειωμένο εισιτήριο για τα μέσα μα-ζικής μεταφοράς, έλξαν την 1η Σεπτεμβρίου.

Εν μέσω ανησυχιών για ενίσχυση των μακροπρόθε-

σμών πληθωριστικών προσ-δοκιών καθώς ο πληθωρι-σμός συνεχίζει να παραμένει σε υψηλά επίπεδα ή/και σπειροειδούς τύπου αυξή-σεων σε μισθούς εν αναμο-νή σημαντικών μισθολογι-κών διαπραγματεύσεων στη Γερμανία, μια πληθώρα α-ξιοματούχων της ΕΚΤ έχει υποθετήσει τις τελευταίες ε-βδομάδες ιδιαίτερα «επιθε-τικό» ύφος αναφορικά με την πορεία των επιτοκίων, παρά τον κίνδυνο σημαντι-κής επιβράδυνσης της οι-κονομίας την περίοδο του χειμώνα ιδίως λόγω των υ-ψηλών τιμών ενέργειας. Η προθεσμιακή αγορά τιμο-λογεί συνολική αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ κατά 125 μ.β. στις επόμενες δύο συ-νεδριάσεις—8 Σεπτεμβρίου και 27 Οκτωβρίου—, δηλαδή αναμένει σε τουλάχιστον μία συνεδρίαση αύξηση 75 μ.β., ύστερα από αύξηση 50 μ.β. τον Ιούλιο, που ήταν η πρώτη τα τελευταία 11 χρό-νια και η μεγαλύτερη από το 2000.

Το ενδεχόμενο περαιτέ-ρο σημαντικής αύξης των επιτοκίων από μεγάλες κε-ντρικές τράπεζες, ιδίως την ΕΚΤ και τη Fed, μετά τις πρόσφατες σχετικές δηλώ-σεις του επικεφαλής Τζερόμ Πάουελ στο ετήσιο συμπό-σιο στο Jackson Hole, επη-ρέασε αρνητικά τα διεθνή χρηματιστήρια και τις αγο-ρές κυβερνητικών ομολόγων ΗΠΑ και Ευρώπης, ενώ ο φόβος μιας συνεπακόλουθης σημαντικής επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας οδήγησε χαμηλότερα τις τι-μές πετρελαίου.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγο-ρών της Eurobank.

Με κέρδη έκλεισε το Χρηματιστήριο

Με κέρδη έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύ-πρου, μετά τις απώλειες της Δευτέρας. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ ανήλθε στις 72,55 μονάδες, σημειώνοντας ά-νοδο σε ποσοστό 0,39%. Η αξία των συναλλαγών δια-μορφώθηκε στις €22.769,08.

Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ ανήλθε στις 72,55 μονάδες, ση-μειώνοντας άνοδο σε ποσοστό 0,39%.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έ-κλεισε στις 43,51 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη σε πο-σοστό 0,39%. Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστη-ριακούς δείκτες, κέρδη κα-τέγραψαν η Κύρια και Εναλ-λακτική Αγορά, με 0,61% και 0,15% αντίστοιχα. Τα Ξενο-δοχεία σημείωσαν απώλειες 0,67%, ενώ οι Επενδυτικές Εταιρείες παρέμειναν αμε-τάβλητες. Πτώση σημείωσαν οι δείκτες της Κύριας Αγοράς κατά 1,41%, της Εναλλακτι-κής Αγοράς κατά 0,05% και των Επενδυτικών κατά

1,45%. Το μεγαλύτερο επεν-δυτικό ενδιαφέρον προσέλ-κυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ ανήλθε στις 72,55 μονάδες, σημειώνοντας ά-νοδο σε ποσοστό 0,39%. Η αξία των συναλλαγών δια-μορφώθηκε στις €22.769,08. 1,45%. Το μεγαλύτερο επεν-δυτικό ενδιαφέρον προσέλ-κυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ ανήλθε στις 72,55 μονάδες, σημειώνοντας ά-νοδο σε ποσοστό 0,39%. Η αξία των συναλλαγών δια-μορφώθηκε στις €22.769,08. 1,45%. Το μεγαλύτερο επεν-δυτικό ενδιαφέρον προσέλ-κυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ ανήλθε στις 72,55 μονάδες, σημειώνοντας ά-νοδο σε ποσοστό 0,39%. Η αξία των συναλλαγών δια-μορφώθηκε στις €22.769,08.

«Απαγορευτικό» εξόδου στις αγορές ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου

Η αύξηση των αποδόσεων λειτουργεί αποτρεπτικά σε κινήσεις δανεισμού

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

«Απαγορευτικό» για άμεσες κινήσεις του ελληνικού Δημοσίου στις αγορές βγάζει το ανανεωμένο sell-off στα ομόλογα αλλά και ο δύσκολος και γεμάτος εντάσεις Σεπτέμ-βριος. Συνεπώς η Ελλάδα αναγκαστικά θα τηρήσει στάση αναμονής μέχρι οι αγορές να «χωνέψουν» τη νέα αύξηση των επιτο-κίων της ΕΚΤ, η οποία δεν αποκλείεται να είναι πιο επιθετική, μέχρι τα δούμε τα νέα μηνύματα για την ελληνική οικονομία από τους οίκους αξιολόγησης έπειτα από την έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία (Moody's και DBRS στις 16 Σεπτεμβρίου) και φυσικά μέχρι τις ιταλικές εκλογές στις 25 Σεπτεμβρίου, το μεγάλο κρας τεστ για την αγορά ομολόγων της Ευρωζώνης.

Λόγος biasύνης δεν υπάρχει πάντως, όπως αναφέρουν αρμόδιες πηγές, ειδικά τη στιγμή που το περιβάλλον στις αγορές παραμένει ευμετάβλητο. Έχει ήδη καλυφθεί σχεδόν το 70% (ή 6,9 δισ. ευρώ) του (σιω-πηρά αναθεωρημένου) στόχου των 10 δισ. ευρώ όσον αφορά το σύνολο των δανειακών αναγκών του 2022, τα ταμειακά διαθέσιμα διατηρούνται σε πολύ υψηλά επίπεδα (κοντά στα 39 δισ. ευρώ), αναμένεται να εισρεύσουν 1 δισ. ευρώ από το πρόγραμμα SURE και

Η αύξηση επιτοκίων στις 8 Σεπτεμβρίου και οι ιταλικές εκλογές καθιστούν απαγορευτι-κή την έξοδο στις αγορές τον τρέχοντα μήνα.

750 εκατ. ευρώ από τη δόση SMPs έως το τέλος του χρόνου, ενώ η πορεία των εσόδων παραμένει καλή.

Σε κάθε περίπτωση, η Ελλάδα δεν σκυ-πεύει να μην τηρήσει το... μότο της «συ-νεχούς παρουσίας στις αγορές», καθώς η διαδικασία επιστροφής στην κανονικότητα βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, με την ανά-κτηση της επενδυτικής βελτιώσεως το—κατά τα άλλα δύσκολο δημοσιονομικά και εκλο-γικό—2023 να παραμένει βασικός στόχος.

Αν και δεν αποκλείεται μετά το πέρας της προαναφερθέντης «καυτής» περιόδου

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

για την αγορά ομολόγων να επιχειρηθεί μια «κανονική» κοινοπρακτική έκδοση, οι μικρές κινήσεις για την αντιμετώπιση της έλλειψης ρευστότητας σε κάποιες διάρκειες ελληνικών τίτλων παραμένουν στα σχέδια του οικονομικού επιτελείου. Αυτό άλλωστε ακολουθεί ο Οργανισμός Διαχείρισης Ελ-ληνικού Χρέους το τελευταίο διάστημα, που η σύσφιγξη της νομοματικής πολιτικής της ΕΚΤ σε συνδυασμό με το τέλος των προγραμμάτων αγοράς ομολόγων είχαν δημιουργήσει εκρηκτικές συνθήκες στις αγορές, προχωρώντας σε μικρές δημοπρα-

σίες (επανεκδόσεις των ομολόγων του PSI). Όπως έχει αναφέρει η «Κ», η έκδοση του πρώτου πράσινου ελληνικού κρατικού ο-μολόγου πιθανότατα να μετατεθεί για το 2023 έτσι ώστε να μην «καεί» από την α-ναταραχή των αγορών μια τέτοια συμβολική για τη χώρα έκδοση.

Η αύξηση της απόδοσης του 10ετούς ελληνικού ομολόγου είναι κάτι που είχε «υπολογίσει» το οικονομικό επιτελείο έπειτα και από την επιθετική στροφή της ΕΚΤ, και αφορά εξάλλου ολόκληρη την αγορά ομολόγων της Ευρωζώνης. Σημειώνεται

Κίνδυνος υποβάθμισης από τη Fitch των γερμανικών και των ιταλικών τραπεζών

«Ηκπρή» προειδοποίηση στέλνει η Fitch Ratings σε Γερμανία και Ιταλία ότι σε πε-ρίπτωση διακοπής του ρωσικού φυσικού αερίου θα προχωρήσει σε υποβάθμιση των τραπεζών τους. Όπως τονίζει σε ανάλυσή του ο οίκος, οι γερμανικές και οι ιταλικές τράπεζες είναι από τις πιο εκτεθειμένες στη Δυτική Ευρώπη σε ενδεχόμενη διακοπή της παροχής ρωσικού φυσικού αερίου. Η Δυτική Ευρώπη θα αντιμετωπίσει ένα σο-βαρό μακροοικονομικό σοκ εάν διακοπεί ο εφοδιασμός, με τη Γερμανία και την Ιταλία να είναι πιθανό να επηρεαστούν περισσότερο. Το σοκ θα αποδυνάμω-νε τις προοπτικές για τις τράπεζες και η Fitch είναι πιθανό να τις υποβαθμίσει.

Πιο αναλυτικά όπως αναφέρει, η βέλαι ηφωση στη Γερμανία και την Ιταλία που θα προκαλέσει η διακοπή του ρωσικού α-ερίου θα αποδυναμώσει τη ζήτηση δανείων, περιορίζοντας τις επιχειρηματικές προ-οπτικές για τις τράπεζες και οδηγώντας σε υψηλότερες χρεώσεις απομείωσης δανείων. Πάντως ο οίκος προσθέτει πως προς το παρόν οι γερμανικές και οι ιταλικές τρά-πεζες είναι ανθεκτικές, καθώς έχουν γενικά ισχυρή ποιότητα ενεργητικών σε σχέση με τις αξιολογήσεις τους, υψηλά κεφαλαιο-ποίηση και επωφελούνται από τις αυξήσεις

Οι γερμανικές και οι ιταλικές τράπεζες είναι από τις πιο εκτεθειμένες στη Δυτική Ευρώπη σε ενδε-χόμενη διακοπή της παροχής ρωσικού φυσικού αερίου, εκτιμά ο οίκος αξιολόγησης.

των επιτοκίων της ΕΚΤ. Οι γερμανικές τρά-πεζες, οι οποίες εδώ και πολλά χρόνια έχουν πολύ αδύναμη κερδοφορία, θα μπο-ρούσαν να βρεθούν αντιμέτωπες με τη σημαντική επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού τους εάν διακοπεί η παροχή ρωσικού φυσικού αερίου, ιδίως από την έκθεσή τους σε ευάλωτους εταιρικούς το-μείς. Ωστόσο, η ποιότητα του ενεργητικού δεν αποτελεί άμεση ευαισθησία σε ό,τι α-φορά την αξιολόγηση πολλών τραπεζών της Γερμανίας, δεδομένων των υγιών δει-

κτών ποιότητας του ενεργητικού τους, ε-πομένως οι υποβαθμίσεις δεν θα είναι ε-κτεταμένες. Αρκετές γερμανικές τράπεζες έχουν πραγματοποιήσει stress tests σχετικά με τον αντίκτυπο μιας πλήρους διακοπής του ρωσικού αερίου, ενώ αναγνωρίζουν ότι τα αποτελέσματα υπόκεινται σε υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

Την ίδια στιγμή, όπως τονίζει η Fitch, οι ιταλικές τράπεζες με την υψηλότερη α-ξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των δύο μεγαλύτερων τραπεζών της Ιταλίας,

ότι η απόδοση του 10ετούς κινείται στο 4,24% και στα υψηλότερα επίπεδα από τα μέσα Ιουνίου, ενώ στις αρχές του καλοκαι-ριού είχε βρεθεί ακόμη και στο 4,7%. Το ράλι που ακολούθησε τις ανακοινώσεις της ΕΚΤ στις 21 Ιουλίου σχετικά με το νέο εργαλείο TPI καθώς και η ενεργοποίηση των ευέλικτων επανεπενδύσεων του PEPP, ωθώντας την απόδοση του 10ετούς στο 2,85% στις αρχές Αυγούστου, έχει πλέον σβηστεί λόγω και του γενικότερου sell-off που σημείωσαν τα ομόλογα ενόψει των σχολίων από αξιωματούχους της κεντρικής τράπεζας της ΕΚΤ υπέρ των μεγάλων αυ-ξήσεων επιτοκίων. Το ελληνικό spread έχει πάντως αυξηθεί στα επίπεδα που είχαμε δει τελευταία φορά την άνοιξη του 2020, μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, στις 265 μ.β.

Παρά τη δεδομένη σημαντική αύξηση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δη-μοσίου το τρέχον έτος, τα μηνύματα προς τις αγορές προβλέπεται να είναι θετικά, καθώς η πολύ καλή πορεία της ελληνικής οικονομίας σε συνδυασμό με την άνοδο του πληθωρισμού αναμένεται να ωθήσουν σημαντικά χαμηλότερα από τις προβλέψεις τον δείκτη χρέους προς ΑΕΠ και κάτω από το 180%, ο υψηλότερος πληθωρισμός α-ναμένεται να ανεβάσει το ΑΕΠ (σε ονομα-στικούς όρους) πάνω από τα 200 δισ. ευρώ, ενώ ο λιγότερος δανεισμός σημαίνει και χαμηλότερο επίπεδο χρέους (γενικής κυ-βέρνησης), το οποίο εκτιμάται ότι θα κινηθεί στα 355-356 δισ. ευρώ στο τέλος του 2022.

Επιπλέον, στο επίκεντρο των ανησυχιών της αγοράς αυτή τη στιγμή δεν είναι η Ελ-λάδα, αλλά η Ιταλία και το γεγονός ότι η απόδοση του 10ετούς κρατικού τίτλου της χώρας αγγίζει το 4%. Όπως τονίζει η Société Générale, «αυτό είναι το επίπεδο κατά το οποίο οι επενδυτές αρχίζουν να ανησυχούν για τον πιστωτικό κίνδυνο της Ιταλίας».

Η Barclays, πάντως, εκφράζει ανησυχίες για την πολιτική που ακολουθεί η ΕΚΤ. «Μια υπερβολικά επιθετική αύξηση των επιτοκίων θα μπορούσε να ωθήσει τις χώρες υψηλού χρέους σε μια ξαφνική “κακή” ι-σορροπία, επειδή οι επενδυτές θα ανατι-μολογήσουν γρήγορα τις προοπτικές της σύσφιγξης και οι ανησυχίες τους για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα αυτών των κρατών θα αυξηθούν».

των Intesa Sanpaolo και UniCredit, βαθ-μολογούνται με «BBB», στο ίδιο επίπεδο με την αξιολόγηση της χώρας. Μια διακοπή της ροής του φυσικού αερίου από τη Ρωσία θα αποδυνάμω-νε τις επιχειρηματικές προ-οπτικές για τις ιταλικές τράπεζες, ενώ και η ποιότη-τα των περιουσιακών στοιχείων θα επιδεινωθεί, αλλά η κύρια «ευαισθησία» της αξιολόγησης τους είναι η υποβάθμιση της αξιολόγησης της Ιταλίας, η οποία προς το παρόν έχει σταθερές προοπτικές. Πά-ντως, στα θετικά για τις ιταλικές τράπεζες ο οίκος τοποθετεί το ότι συνεχίζουν να μειώνουν τα NPEs— κάτι που έχει οδηγήσει σε πιο ισχυρούς ισολογισμούς, ενώ η αυ-ξηση των επιτοκίων θα στηρίξει την κερ-δοφορία.

Εκτός Γερμανίας και Ιταλίας, πολλές από τις τράπεζες της Δυτικής Ευρώπης είναι λιγότερο εκτεθειμένες βραχυπρόθε-σμα στις μακροοικονομικές επιπτώσεις από τη διακοπή του ρωσικού αερίου. Όμως μακροπρόθεσμα, όπως προειδοποιεί η Fitch, θα αντιμετωπίσουν και αυτές επι-δεινούμενες επιχειρηματικές προοπτικές, οι οποίες θα μπορούσαν επίσης να οδη-γήσουν σε επιδείνωση των αξιολογήσεών τους.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2022 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

